

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van
DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Hoofredacteur:

E. J. C. van Hootegem, Luitenant-Generaal der Infanterie

Plaatsvervangend hoofredacteur:

C. Koster, Kolonel van de Generale Staf

Redactie:

ir. L. W. C. Adank, Generaal-Majoor van de Technische Staf

H. Dieters, Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht
S. van der Pol, Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

J. F. W. Zwerver, Luitenant-Kolonel der Infanterie

Maandblad

Nadruk verboden

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:
Zwarteweg 1 - Tel. 18 23 55 - Postgiro 44715

Abonnementsprijs f 4,50 per kwartaal - Buitenland f 22,50 per jaar - Losse nummers f 1,75

Advertenties:
contractprijzen op aanvraag

Inhoud

Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 102

Redactioneel gedeelte

Vrije oefeningen in de praktijk, door J. Sjoerds, Luitenant-Kolonel der Infanterie . . . 103

Het optreden van een Air Contact Team, door A. H. H. Geeraets en B. C. M. van Genuchten, Kapiteins der Infanterie 115

Het onderhoudsschema, door V. W. B. Holsboer, Ritmeester der Huzaren 118

Het Vliegveiligheids Oefen en Test Centrum, door Th. Verheij, Majoor van de Koninklijke Luchtmacht 122

Taak en mogelijkheden van de antitankbatterij, door H. A. de Haan, Kapitein der Artillerie 128

Een legerplaats van 2000 jaar geleden, door G. Koppert, Kapitein van Fortificatiën . . 134

Voor de subalterne troepenofficier — De betekenis van de Krijgstucht 141

Nieuwe uitgaven 114, 121, 140, 143

Uit de buitenlandse vakpers 145

DE MILITAIRE SPECTATOR, 133e Jaargang, nr 3, blz. 101-151, maart 1964

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van
DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Hoofredacteur:

E. J. C. van Hootegem, Luitenant-Generaal der Infanterie

Plaatsvervangend hoofredacteur:

C. Koster, Kolonel van de Generale Staf

Redactie:

ir. L. W. C. Adank, Generaal-Majoor van de Technische Staf

H. Dieters, Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht
S. van der Pol, Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

J. F. W. Zwerver, Luitenant-Kolonel der Infanterie

Maandblad

Nadruk verboden

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:
Zwarteweg 1 - Tel. 18 23 55 - Postgiro 44715

Abonnementsprijs f 4,50 per kwartaal - Buitenland f 22,50 per jaar - Losse nummers f 1,75

Advertenties:
contractprijzen op aanvraag

Inhoud

Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 102

Redactioneel gedeelte

Vrije oefeningen in de praktijk, door J. Sjoerds, Luitenant-Kolonel der Infanterie . . . 103

Het optreden van een Air Contact Team, door A. H. H. Geeraets en B. C. M. van Genuchten, Kapiteins der Infanterie 115

Het onderhoudsschema, door V. W. B. Holsboer, Ritmeester der Huzaren 118

Het Vliegveiligheids Oefen en Test Centrum, door Th. Verheij, Majoor van de Koninklijke Luchtmacht 122

Taak en mogelijkheden van de antitankbatterij, door H. A. de Haan, Kapitein der Artillerie 128

Een legerplaats van 2000 jaar geleden, door G. Koppert, Kapitein van Fortificatiën . . 134

Voor de subalterne troepenofficier — De betekenis van de Krijgstucht 141

Nieuwe uitgaven 114, 121, 140, 143

Uit de buitenlandse vakpers 145

Officiële Mededelingen

Koninklijke Landmacht

Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders

De aandacht wordt gevestigd op:

LaO Nr 63046. Cursus krijgskundige studiën aan de Hogere Krijgsschool. Een op 1 juni 1963 in werking getreden Ministeriële Beschikking betreffende doel, duur, eisen, brevet, enz. (algemene regels met betrekking tot de cursus krijgskundige studiën).

LaO Nr 63047. Cursus stafdienst aan de Hogere Krijgsschool. Inhoud: dezelfde strekking als die van LaO Nr 63046.

LaO Nr 63048. Geneeskundige verzorging van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht in de Verenigde Staten van Amerika.

LaO Nr 63049. Tegemoetkoming wegens inkomstenderving en reiskosten.

LaO Nr 63063. Studie in de hogere militaire bedrijfsleer aan de Hogere Krijgsschool, inhoudende: doel, duur en plaats, eisen, aanmelding, aanwijzing, vrijstelling van diensten, toezicht, ontheffing, brevet enz., vakantieverlof.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden.

Einde van de Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht.

LaO Nr 61082, 62026, 63025 en 63026 (Herdrukken). Nieuwe tarieven voor verschillende soorten van geneeskundige behandeling door particuliere geneeskundige instanties en de mogelijk te declareren percentages en bedragen.

LaO Nr 62049. Gebruik van oefenterreinen, waarin o.a. opgenomen gebruik van wegen, bepalingen omtrent schade aan derden en schademelding (herdruk).

Adreswijzigingen

De aandacht wordt nogmaals erop gevestigd, dat officieren, die maandelijks van Rijksweg „De Militaire Spectator” ontvangen, bij wijziging van hun adres, dit *uitsluitend* kenbaar dienen te maken bij de commandant van het onderdeel, waarbij zij in onderhoud zijn gesteld. Derhalve *niet* telefonisch of schriftelijk bij de administratie van „De Militaire Spectator” of bij de Afdeling Personeelspubliciteit van het Ministerie van Defensie. De commandant van vorenbedoeld onderdeel zendt de voorgeschreven mutatie-opgave aan de Afdeling Centrale Personeelsdocumentatie van het M.v.D. waarna toezending aan het nieuwe adres volgt.

BETALING ABONNEMENT

2e KWARTAAL

Tot 7 april a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 2e kwartaal 1964 à f 4,50 te voldoen per postwissel of door storting/overschrijving op postrekening Nr 4 47 15 ten name van Moormans Periodieke Pers N.V. met vermelding: „abonnement De Militaire Spectator, 2e kwartaal 1964”.

Wie na 7 april gireert is f 0,40 incassokosten verschuldigd, daar dan de kwitanties in omloop zijn.

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
ZWARTEWEG 1, DEN HAAG

Vrije oefeningen in de praktijk

door J. SJOERDS, Luitenant-Kolonel der Infanterie

De vrije oefening is de commando-inspectie over de opleiding van de eenheid

Gaarne wil ik thans de door mij in het vorige artikel over vrije oefeningen (*De Militaire Spectator* 132 (1963)(5)203; (8)394) gedane belofte inlossen en een nadere beschouwing geven over het samenstellen van een vrije oefening.

De ervaringen van het afgelopen jaar, opgedaan in La Courtine en Hohne hebben echter aange- toond, dat zowel het begrip „vrije oefening” als de uitvoering van een vrije oefening tot veel misverstand aanleiding kan geven.

Ook is gebleken, dat vrije en geleide oefeningen zozeer verschillen, dat behalve de oefening zelf ook het daarbij behorende scheidsrechtssystemeem dwingend vraagt om een eigen werkwijze. De door mij te geven beschouwing bestaat dan ook uit 3 delen, nl.:

- a. wat is een vrije oefening?
- b. welk waarderingssysteem moet bij de vrije oefening worden toegepast?
- c. hoe moet het scheidsrechter-radionet worden georganiseerd?

A. Wat is een vrije oefening?

Het lijkt mij noodzakelijk om in het nieuwe oefen- voorschrift een hoofdstuk op te nemen, waarin moet worden aangegeven welke soorten oefenin- gen wij onderscheiden, alsmede een omschrijving van wat onder een bepaald soort oefening moet worden verstaan en aan welke eisen de opzet van elke soort oefening moet voldoen.

Ter verduidelijking enkele algemene regels, waaraan men zich bij de opzet van welk soort oefening met troepen dan ook, moet houden.

1. De opdracht tot het maken van een oefening moet altijd schriftelijk worden gegeven. In deze opdracht moeten de — voor de met de uitwer- king belaste officier(en) — noodzakelijke gege- vens voorkomen, die een redelijke basis vormen voor de te maken oefening, bv. tijd, plaats, deelnemende troepen, soort oefening, grove „set-up”, accenten in de oefening.
2. In elke soort oefening moet elke deelnemende eenheid functioneel aan bod komen. Zo niet, dan moet die eenheid worden geschrapt.

3. Elke oefening met troepen moet beginnen met een voldoende aanloop. Dit is een periode, waarin de oorlogstoestand wel reeds is inge- treden, maar waarin geen oorlogshandelingen plaatsvinden. Deze periode is nodig om comman- danten staven en eenheden te doen inspelen.

4. In elke oefening met troepen moeten zoveel mogelijk eenheden tegelijk, functioneel worden geoefend.

Voor een vrije oefening met troepen komt daar nog een aantal eisen bij.

5. De vrije oefening moet van langere duur zijn (om de gedachten te bepalen minimaal 48 uur), aangezien anders de vrijheid van handelen in het gedrang komt door tijdsgebrek.

6. De vrije oefening mag alleen worden toege- past op bataljons-, overeenkomstig niveau en hoger.

7. De vrije oefening mag alleen worden beoe- fend door eenheden wier graad van geoefendheid zodanig is, dat zij een test van hun oorlogstaak moeten kunnen ondergaan.

8. De vrije oefening is geheel vrij binnen het kader van de tactische uitgangstoestand. Dit be- tekent vrij in tijd, ruimte en middelen.

9. In een vrije oefening mag niet met p.m.- eenheden worden opgetreden tegen deelnemende troepen, aangezien het resultaat van een derge- lijk optreden niet door scheidsrechters is vast te stellen. Alleen in de commandolijn kunnen — op grond van een tactische situatie — beperkingen worden opgelegd in tijd, ruimte en middelen.

10. De vrije oefening wil niet iets leren. In de vrije oefening worden commandanten, staven en troep beproefd, waarbij wordt nagegaan of zij het in geleide oefeningen geleerde kunnen toe- passen. De vrije oefening is bovendien een test op de houdbaarheid van de onderwezen tactische doctrine en op de voorgeschreven tactische aan- wijzingen.

11. In de vrije oefening worden tactische en logistieke aspecten volledig en gelijktijdig ont- wikkeld.

Bovenstaande grondregels zijn door mij aange-

Een „verrassende” omtrekking

geven om duidelijk te maken dat wij in de toekomst vermijden het ondeskundig opzetten van oefeningen, voorkomen dat bepaalde eenheden niet worden geoefend, ervoor zorgen dat de deelnemende commandanten van beide partijen — die reeds vele zorgen aan hun hoofd hebben — zonder enige moeilijkheid de deelnemende troepen op de gewenste plaats en tijd in de door hen gedachte groepering „ingespeeld” gereed kunnen hebben voor de uitvoering van de opdracht, kortom, het gaat om het vastleggen van de „techniek” van het voorbereiden van een bepaald soort oefening.

De vrije oefening is dus — naar mijn opvatting — geheel vrij. Er zijn geleide oefeningen en vrije oefeningen en beide vormen zijn verschillend in doelstelling en verschillend in opzet en uitvoering. Het zoeken naar een tussenvorm van „geleide vrije oefeningen” acht ik onjuist, omdat het niet nodig is en beslist aanleiding zal geven tot verwarring. Want waar komt nu het accent te liggen? Op het „geleide” karakter of op het „vrij optreden”?

De vrije oefening is zo vrij als zij onder oorlogsomstandigheden ook zou zijn. Zoals elke eenheid in oorlogstijd bij het uitvoeren van een tactische opdracht is gebonden door opdracht, eigen middelen, vijand en terrein, zo is ook vanzelfsprekend de vrije oefening in dezelfde mate gebonden. Maar deze gebondenheid is zo natuurlijk, dat zij niets afdoet aan de juistheid van de uitdrukking „vrije oefening”. Het is de kunst bij de opzet van de oefening de storende vredesbepalingen zoveel mogelijk te ondervangen, opdat de vrije oefening zoveel mogelijk gelijk zal zijn aan de werkelijkheid.

Zelfs het ingrijpen van de leider van de oefening in het verloop — hetgeen velen in strijd achten met het begrip „vrij” — is geheel logisch. Ook in oorlogstijd zal een hogere chef moeten of willen ingrijpen; hetzij op last van hogerhand of omdat de ontwikkeling van de toestand daartoe aanleiding geeft.

In een vrije oefening is dit ook het geval als een wezenlijk accent van de oefening verloren dreigt te gaan. En dit is inderdaad een afwijking van de werkelijkheid, maar een zodanige dat — indien dit mocht voorkomen — toch niet kan worden gezegd dat er nu een „geleide” oefening is ontstaan. Dit ingrijpen is zeer incidenteel en het karakter van het vervolg van de oefening verandert daardoor niet.

De vrije oefening is de kroon op de opleiding. Vrije oefeningen mogen alleen worden gehouden met eenheden, die naar het oordeel van de hogere commandant moeten worden geacht gereed te zijn voor hun oorlogstaak. Vrije oefeningen moeten naar mijn mening worden gecommandeerd en geleid door een niveau, dat twee trappen in de organisatie hoger ligt dan de te oefenen eenheid. Zo moeten vrije bataljonsoefeningen met troepen worden voorbereid en geleid door de divisie en vrije brigadeoefeningen met troepen door het legerkorps. Een bataljons- of brigade-oefening is immers niet denkbaar zonder dat brigade-eenheden resp. divisie-eenheden aan de oefening deelnemen. Dientengevolge is het logischer deze naasthogere staf samen met de deelnemende eenheden te oefenen. Ik blijf de mening toegedaan dat wij niet meer dan één niveau tegelijk moeten oefenen; maar dit moet dan ook zo volledig mogelijk zijn. Daartoe is het nodig dat het naasthogere niveau ook meeoefent, maar waarbij het accent blijft liggen op het lagere niveau. Aangezien de doelstelling van de vrije oefening is het testen van de graad van gereedheid en geschiktheid voor de uitvoering van de oorlogstaak, zal het aanbeveling verdienen, alvorens een vrije oefening met troepen te houden, een soortgelijke opzet te beoefenen in een vrije oefening op de kaart.

Dit voorkomt dat tijdens de vrije oefening met troepen verschil van opvatting blijkt tussen de leider van de oefening en de deelnemende commandanten.

Op deze wijze voorbereid op het houden van een vrije oefening met troepen zal het mogelijk zijn het maximale rendement uit deze oefening te halen. Een zeer gelukkige ervaring is voorts, dat een vrije oefening niet, of niet veel meer scheidsrechters blijkt nodig te hebben dan in een geleide oefening het geval is.

Het is gebleken, dat de scheidsrechters ter zake kundig zullen moeten zijn, aangezien zij geheel zelfstandig beslissingen zullen moeten nemen. Ook zij zullen van te voren in een oefening op

de kaart, een terreinoriëntatie en een bespreking over scheidsrechtersaangelegenheden, moeten worden voorbereid op hun taak.

De beslissingen over het „wel en wee” van de eenheid waarbij een scheidsrechter is ingedeeld, zal hij bij voorkeur nemen na overleg met de scheidsrechter van de tegenpartij in zijn rayon. Indien zij een verschil van opvatting hebben over de te nemen beslissing wordt het oordeel gevraagd van de hoofdscheidsrechter.

In de geleide oefening ligt het verloop vast en zijn de beslissingen reeds voor een groot deel in het draaiboek gegeven. Daarom kan bij de geleide oefening de hulpleider zich ook nog bezighouden met het creëren van plaatselijke incidenten, passend in het totale manoeuvrebeeld, met het zich bemoeien met het optreden van de man en de groep, met het helpen van de commandant om aan de troep de nodige gevechtfantasie bij te brengen, enz. Dit alles zal bij vrije oefeningen of niet nodig en/of niet mogelijk zijn. De scheidsrechter heeft zijn handen vol aan zijn scheidsrechterszaken.

Zoals gesteld: de vrije oefening wil niet iets leren; zij wil de commandanten, staven en troep beproeven of zij het in geleide oefeningen geleerde kunnen toepassen.

Ook bij geleide oefeningen mogen fouten worden gemaakt, bij vrije oefeningen betekent fouten maken dat het geleerde kennelijk niet is verwerkt en dat de eenheid die de fouten maakte niet, of minder, geschikt is voor het uitvoeren van haar oorlogstaak.

Ook bij een vrije oefening kan van fouten maken worden geleerd. Maar de leerperiode was door de hogere commandant als afgesloten beschouwd. Als de proef op de som wordt genomen in de vrije oefening, betekent elke fout een aantal mensenlevens. Dit is de wrange echtheid van fouten in een vrije oefening.

Na deze uiteenzetting over „hoe vrij is vrij” hoop ik, dat de over dit aspect gerezen vragen voldoende duidelijk zijn beantwoord.

Ik ben thans gekomen aan een tweede, zeer belangrijk aspect van de vrije oefening, namelijk het daarop af te stemmen waarderingssysteem.

B. Het waarderingssysteem

Het bestaande scheidsrechterssysteem voldoet in velerlei opzicht niet voor vrije oefeningen. De scheidsrechters kunnen niet of onvoldoende de gevolgen van het werkelijke gevecht verdiscon-

Pantserafweer in actie

teren in hun beslissingen aan de deelnemende commandanten.

Bovendien was het bestaande scheidsrechtersradionet in vele gevallen een te lange weg om de noodzakelijke contacten snel te kunnen maken. Daarom is het nodig gebleken een ander scheidsrechterssysteem te ontwerpen. Dit systeem is inmiddels beproefd bij oefeningen en heeft tot veel betere resultaten geleid. Ook is hierbij een andere werkwijze voor de scheidsrechters toegepast, een werkwijze afgestemd op de vrije oefening.

In totaal zullen dus hier vier aspecten van het toe te passen scheidsrechterssysteem bij vrije oefeningen aan een beschouwing worden onderworpen.

In dit hoofdstuk:

- a. de nieuwe taak van de scheidsrechter;
- b. het beoordelingssysteem door de scheidsrechter te hanteren.

In het volgende hoofdstuk:

- a. het scheidsrechtersradioschema;
- b. de werkwijze tijdens een oefening.

De eerste vraag die wij ons stellen is: wat is in een vrije oefening de taak van een scheidsrechter en wat moet hij verdisconteren in zijn beslissingen aan de deelnemende commandant?

Taak van de scheidsrechter

- a. De scheidsrechter rapporteert zo tijdig mogelijk alle verplaatsingen, plannen en bevelen van de eenheid waarbij hij is ingedeeld aan het hogere scheidsrechtersechelon.
- b. Hij stelt — aan de hand van een te verstrekken staat — vast wat de vuurkracht van de eenheid is.
- c. Hij stelt — zo mogelijk voor aanvang van een tactisch gebeuren, de gevechtskracht van de eenheid vast.
- d. Hij overlegt, vóór en tijdens het tactische gebeuren, met de scheidsrechter van de eenheid van de tegenpartij waarmee zijn eenheid in contact komt of is, over de te nemen beslissing t.a.v. de uitslag van het tactisch gebeuren.

Gemechaniseerde antitankvuurmond gaat in stelling op de flank

e. Hij deelt beslissingen mee aan de commandant van de eenheid en aan zijn hogere scheidsrechtersechelon.

f. Hij geeft adviezen aan het hogere scheidsrechtersechelon omtrent het mogelijke verloop van tactische handelingen.

g. Indien hij scheidsrechters onder bevel heeft, dirigeert hij deze tijdens de oefening zo nodig naar bepaalde „bottle-necks”.

h. Hij legt verliezen op ten gevolge van binnengekomen meldingen van artillerie- of mortiervuur op de eenheid.

i. Hij bewaakt het in acht nemen van de vredesbepalingen door de eenheid.

j. Hij maakt aantekeningen over die zaken die voor de „debriefing” van belang zijn.

Uit bovenstaande taakomschrijving zal zijn gebleken, dat deze in niet geringe mate afwijkt van de taak toegedacht aan een hulpleider. Een hulpleider in een geleide oefening helpt verwezenlijken wat de leider wil; een scheidsrechter helpt verwezenlijken wat de deelnemende commandant wil. Een hulpleider realiseert de van te voren door de leider genomen beslissing omtrent het verloop; de scheidsrechter moet op grond van bepaalde gegevens zelfstandig beslissen.

Om het zelfstandig nemen van beslissingen mogelijk te maken, is een handleiding nodig met gegevens op grond waarvan hij tot zijn beslissing kan komen.

Wat moet door de scheidsrechter worden verdisconteerd om tot een beslissing te kunnen komen?

Dat zijn drie factoren:

- a. de vuurkracht van de eenheid;
- b. de manoeuvre van de eenheid;
- c. het vuur van artillerie en mortieren op die eenheid.

Om dit te kunnen beoordelen zijn een vuurkracht-

TABEL 1

<i>Eenheid</i>	<i>300 m</i>	<i>500 m</i>	<i>700 m</i>	<i>1000 m</i>
<i>Verkcie</i>	300	300	200	200
<i>Verkpel</i>	100	100	50	50
<i>Tirgp</i>	15	10	1	—
<i>Tirpel</i>	60	35	15	10
<i>Tircie</i>	300	200	150	125
<i>Infbat</i>	1000	700	500	400
<i>Painfgp</i>	30	20	10	—
<i>Painfpel</i>	100	70	35	20
<i>Painfcie</i>	450	300	150	150
<i>Painfbat</i>	1200	800	500	500
<i>Mrpel 81</i>	60	60	60	60
<i>Mitrapel</i>	60	60	60	60
<i>Mrpel 4.2</i>	—	—	—	110
<i>S 106 tlv</i>	20	20	20	20
<i>Rkw 3.5</i>	10	—	—	—
<i>Tk</i>	30	30	30	30
<i>Tkpel</i>	150	150	150	150
<i>Tkesk</i>	500	500	500	500
<i>Tkbat</i>	1500	1500	1500	1500
<i>Bt 25 pr</i>	100	100	100	100
<i>Bt 105 hw</i>	120	120	120	120
<i>Bt 8 inch</i>	300	300	300	300

tabel, een gevechtskrachtstabel en een resultaatentabel ontworpen (zie tabellen 1, 2 en 3).¹

Om een vergelijkingsbasis te hebben voor de vuurkracht van verschillende wapens en (of) eenheden is een bepaalde waarde toegekend aan een wapen en/of een eenheid bij vier afstanden (300, 500, 700 en 1000 m). De vastgestelde waarden zijn gebaseerd op een vergelijking van het effectief vuurvermogen.

Tabel 1 geeft enkele voorbeelden van vuurkrachtwaarden. In het oefenvoorschrift behoort deze tabel geheel volledig voor te komen, zodat uit die gegevens kunnen worden geput die voor een bepaalde oefening nodig zijn.

Zodra de scheidsrechter bij de eenheid, waaraan hij is toegevoegd arriveert, zal hij de vuurkracht van de eenheid vaststellen (zie taak scheidsrechter). Wordt de eenheid voor een bepaald tactisch optreden versterkt, dan zal hij de vuurkrachtwaarde van de versterkte eenheid vaststellen.

Behalve de vuurkracht zijn bij de uitvoering van de opdracht van belang het tactisch optreden in het terrein en de vijand. Welnu, de vijand wordt door de scheidsrechter van de tegenpartij op dezelfde wijze geëvalueerd, zodat deze factor door beide scheidsrechters kan worden verwaarloosd. Voor wat betreft het terrein is aan de verdediger een bepaalde vermenigvuldigingsfac-

¹ Deze tabellen zijn samengesteld in overleg met de Infantry School te Fort Benning (Georgia, V.S.).

TABEL 2

<i>Manoeuvre</i>	
Frontale aanval	= 1 × de vuurkracht
Anders dan frontaal	= 2 × de vuurkracht
Flank/rug	= 3 × de vuurkracht
Met pantser in flank/rug	= 5 × de vuurkracht
Goede verd opstgn	= 5 × de vuurkracht
Haastige verd opstgn	= 3 × de vuurkracht
<i>Verrassing</i>	
Duidelijke verrassing	= 5 × de vuurkracht
<i>Artillerievuur</i>	
Op stilstaande eenheid = vuurkracht geneutr. voor 10 min + verliezen	
Op bewegende eenheid = gestopt, geneutr. voor 10 min + verliezen	
<i>Rook</i>	
Op tks en inf	geeft 1/2 vuurkracht
Op aanvaldoel	geeft 2/3 vuurkracht
Op anti-tk midd	geeft neutralisatie voor de duur van de rook
Op artillerie	geeft 3/4 vuurkracht
<i>Tkvuur</i>	
Op tr te voet	geeft neutralisatie

TABEL 3

Verhouding gevechtskracht aanvaller : verdediger	Toegestane verplaatsing in m per 15 min	
	inf te voet	AMX-TKS
2 : 1	50	100
3 : 1	75	400
4 : 1	100	1000
5 : 1	150	2000
10 : 1	300	5000
15 : 1	450	
20 : 1	600	

tor gegeven, evenals de aanvaller voor zijn manoeuvre een vermenigvuldigingsfactor van zijn vuurkracht krijgt. Bovendien wordt de factor verrassing afzonderlijk gehonoreerd.

Als een commandant zijn besluit heeft genomen, kan de scheidsrechter dus in de gevechtskracht-tabel (tabel 2) vinden welke waarde zijn eenheid uiteindelijk krijgt. De tegenover elkaar opererende scheidsrechters vergelijken de gevechtskrachtwaarden van de eenheden, waarbij zij zijn ingedeeld en kunnen nu vaststellen met welk overwicht een bepaalde eenheid zal aanvallen. Is dit overwicht meer dan 2 maal dan krijgt deze eenheid toestemming om voorwaarts te gaan en afhankelijk van de mate van overwicht dus ook een daarbij toegestane verplaatsings-snelheid. In de resultatentabel (tabel 3) is dit weergegeven. Ogenschoonlijk zullen de snelheden bijzonder laag schijnen, maar men dient te bedenken, dat de loop- of rijnsnelheid geen gemid-

delde hoeft te zijn van hetgeen in de tabel wordt genoemd.

Bovendien zijn in deze beslissing alle andere factoren verwerkt, die op het werkelijke gevechtveld een rol zouden spelen en in een oefening niet alle afzonderlijk in beschouwing kunnen worden genomen.

De scheidsrechter beslist of een eenheid in staat is voorwaarts te gaan. Deze beslissing is gebaseerd op vuurkracht, technisch optreden en logistieke ondersteuning. Tabel 3 geeft aan met welke snelheid de eenheid mag oprukken.

Samenvatting

De scheidsrechters moeten in een vrije oefening enkele gegevens ten dienste staan waarop hij zijn beslissing kan baseren. Daartoe begint hij de vuurkracht van de eenheid vast te stellen. Na kennisneming van het besluit van de commandant bepaalt hij de gevechtskracht. Vervolgens neemt hij contact op met de scheidsrechter van de tegenpartij en zij stellen samen vast welke partij het overwicht heeft en in welke mate.

Deze beslissing wordt de betrokken commandant meegedeeld.

In de loop van het gevecht kan de gevechtskracht wijzigen. Het is dus noodzakelijk dat beide scheidsrechters óf mondeling óf radio-contact met elkaar onderhouden, teneinde een nieuwe beslissing te kunnen nemen.

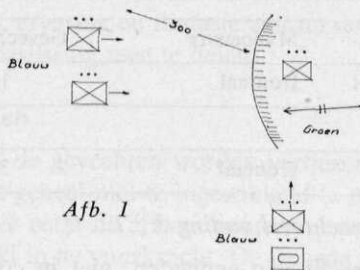
Het gebruik van de drie tabellen eist enige scholing, aangezien de scheidsrechter snel moet kunnen reageren.

Met nadruk wil ik voorts erop wijzen, dat het optreden van een scheidsrechter niet alleen is gebaseerd op deze rekenkunst. Wel geeft zij houvast en is een goede basis van overleg. Om het hanteren van de 3 tabellen te vergemakkelijken, zou hiervoor op eenvoudige wijze een rekenschijfje kunnen worden ontworpen.

Tenslotte enkele voorbeelden om dit systeem toe te lichten.

Voorbeelden van scheidsrechter-beslissingen

I (zie afb. 1)

Standard Panzer doorschrijdt waterhindernis

BLAUW	MANOEUVRE	GEVECHTSKRACHT
1 × Infpel	frontaal	2 × 60 = 120
1 × Infpel	flank	3 × 60 = 180
2 × Infpel	flank	3 × 150 = 450
		Totaal 750

GROEN	MANOEUVRE	GEVECHTSKRACHT
1 × Infpel	verd (haastig)	3 × 60 = 180
1 × 106 tlv	verd (haastig)	3 × 20 = 60
		Totaal 240

Verhouding gevechtskracht: 750 : 240 = 3 : 1
 Verplaatsingssnelheid: 75 m in 15 min.

II

Toestand

Het is 1200 uur. GROEN en BLAUW maken contact à cheval kwg op 300 m tussen een GROEN verkpel en BLAUW tircie. Alle andere eenheden zijn nog te ver weg om gevecht te beïnvloeden (zie afb. 2).

GROEN	Manoeuvre	Gevechtskracht
1 × verkpel	frontaal	100

BLAUW	Manoeuvre	Gevechtskracht
1 × tircie	frontaal	300

Gevechtskrachtverhouding 3 : 1

Gevechtskracht van eenheden, niet in contact is

() geplaatst, vooruitlopende op mogelijke inzet op 300 m.

Verplaatsingssnelheid BLAUW = 75 m/15 min.

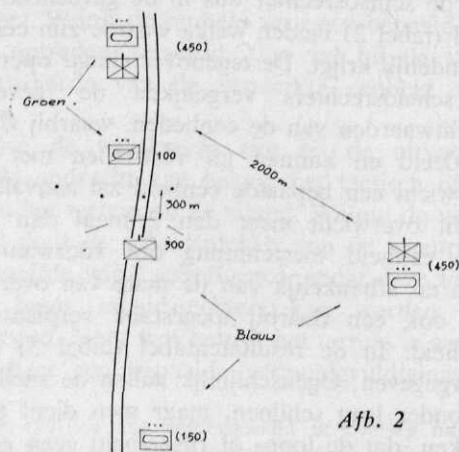
Tenzij verkpel opdracht krijgt te verdedigen moet verkpel terugtrekken. Opdracht tot verd zou fout zijn.

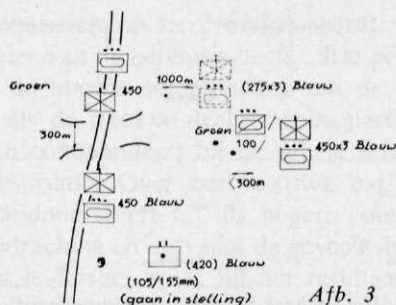
Tkpel op de weg rijdt met 24 km/h naar vij, en tkpel in terrein met 16 km/h naar vij.

IIa

Toestand

Tijd: 1230 uur. De GROENE tircie is naar voren gekomen op 300 m. GROEN verkpel is uitgeweken naar flank om de flank van BLAUW te lokaliseren. Het BLAUWE tkpel is op 300 m van BLAUWE tircie.

Afb. 3

BLAUWE btveldart is naar voren gekomen en gaat in stelling. BLAUW op rechter flank is niet ontdekt door ROOD verkpel en valt het uit de flank aan (zie afb. 3).

BLAUW	Manoeuvre	Gevechtskracht
1 × tircie (op flank)	flank	3 × 300 = 900
1 × tkpel (op flank)	flank	3 × 150 = 450
GROEN		
1 × verkpel	frontaal	1 × 100 = 100

GROEN moet terug.

BLAUW komt op gestippelde posities op 1000 m van flank van GROEN op de weg.

De BLAUWE en GROENE eenheden aan de weg zijn in evenwicht (450 punten). De gevechtskracht BLAUW op flank wordt nu op 1000 m uit flank $125 + 150 = 275 \times 3$.

Totaal BLAUW = 450 (frontaal) + 825 (flank) = 1275.

Art geeft nog geen steun.

Manoeuvre

Het inf-zware team van BLAUW op flank heeft GROEN verrast. Vergelijking gevechtskracht geeft 13 : 1. Verplaatsingssnelheid 2000 m/15 min. Deze snelheid is uitgemaakt door de scheidsrechter. De tabel geeft aan voor tks 500 m/15 min. Maar een inf-zwaar team zal minder snelheid hebben. Het verkpel moet terugtrekken of is uitgeschakeld.

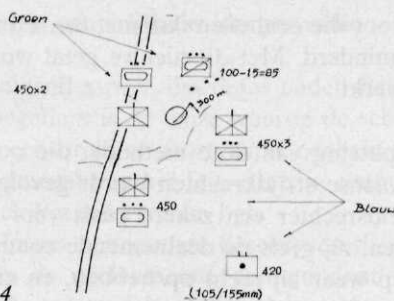
Aangekomen op de gestippelde posities is BLAUWE gevechtskracht totaal 1275 tegen GROEN = 550. Dit is 2 : 1 tot 3 : 1.

Van 1000 m af is BLAUWE verplaatsingssnelheid op de flank (zie afb. 4).

Iib

Toestand

Het is nu 1300 uur. BLAUWE flankaanval is gevorderd tot 300 m. GROEN heeft BLAUW immers onderkend en zijn maatregelen genomen. Het

Afb. 4

GROENE verkpel is teruggekomen achter een in haastige verdediging gegaan tirpel om de flank van de GROENE tircie te beschermen.

BLAUWE art is nu in stelling en vuurt tussen 1245 en 1300 uur 5 concentraties op het GROENE tirpel op de flank (zie afb. 4).

BLAUW	Manoeuvre	Gevechtskracht
1 × tircie	flank	3 × 300 = 900
1 × tkpel	flank	3 × 150 = 450
1 × tircie	frontaal	1 × 300 = 300
1 × tkpel	frontaal	1 × 150 = 150
		Totaal 2220

GROEN

1 × tircie	verd (haastig)	2 × 300 = 600
1 × tkpel	verd (haastig)	2 × 150 = 300
1 × verkpel	frontaal	1 × 100-15 = 85
		Totaal 985

Voor de verdediging heeft de scheidsrechter in dit geval slechts een factor 2 toegewezen, aangezien de verdedigingsvoorbereiding slechts 1 uur heeft geduurd.

De —15 voor het verkpel is een gevolg van het feit dat het van de eerste positie verliezen heeft geleden door de verrassende flankaanval. Vergelijking gevechtskracht geeft 2200 : 985.

De verplaatsingssnelheid voor BLAUW blijft 60 m/15 min. Binnen een uur (4 × 60 m) moeten de scheidsrechters nu een beslissing nemen. GROEN moet bevel krijgen terug te trekken of worden verslagen. Als de aanval tot bv. 100 m is gevorderd zal een stormaanval volgen en een beslissing worden afgedwongen. Deze laatste beslissingen kunnen niet weer in een tabel worden afgelezen. Kennis, ervaring en fantasie zijn nu nodig om een juiste beslissing mee te delen.

Verliezen

Tijdens de gevechten worden verliezen opgelegd. Om het geheel niet te ingewikkeld te maken worden deze eerst na afloop van een gevechtssituatie verwerkt in de vuurkracht. De waarde uit de tabel

wordt voor die eenheden dan met een aantal punten verminderd. Met dit nieuwe getal wordt verder gewerkt.

De toepassing van deze methode, die ook in de Amerikaanse strijdkrachten wordt gevolgd, geeft de scheidsrechter een zekere basis voor zijn beslissingen, zij geeft de deelnemende commandant en troep waar zij recht op hebben, en zij maakt het mogelijk om het verloop van de oefening — ook met gemechaniseerde troepen — te kunnen blijven volgen.

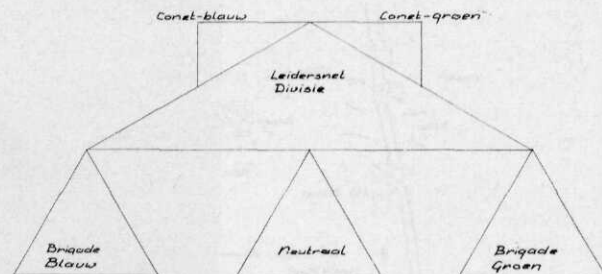
Het scheidsrechtorsradionet

Om een vrije oefening te kunnen leiden, om beslissingen tijdig aan deelnemende commandanten te kunnen doorgeven, om radiocontact te kunnen opnemen met de scheidsrechters van de tegenpartij, om artillerievuren per radio direct te kunnen doorgeven aan de eenheid, die onder deze vuren valt, om al deze — en nog meer redenen — is het noodzakelijk een scheidsrechtorsradionet te hebben, dat sterk afwijkt van het tot nu gebruikte schema bij een geleide oefening. Behalve een ander radioschema zijn er ook wijzigingen nodig in de procedure.

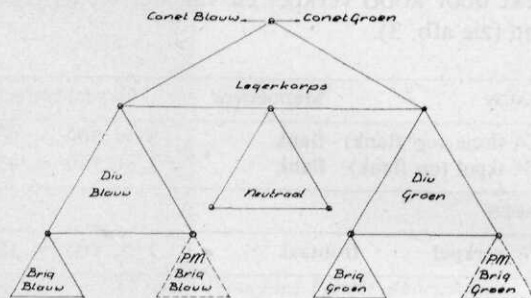
Het hier te bespreken schema en de toegepaste procedures hebben in de praktijk goed voldaan. Het uitgangspunt is het frequentie-spectrum van FM-toestellen (zie afb. 1). De cavalerieband loopt van 27.0 — 27.9; de artillerietoestellen hebben een frequentiebereik van 2.70 — 39.9; de mogelijkheden voor de infanterietoestellen liggen tussen 38.0 en 54.9/55. Door de te gebruiken toestellen goed te kiezen en de frequenties zonnodig in de „overlap” tot stand te brengen hebben wij de mogelijkheid om op elkaars net te kunnen komen. Van deze mogelijkheid moet tijdens een vrije oefening veel gebruik kunnen worden gemaakt om vertraging in de berichtgeving te vermijden.

Het radioschema van een vrije oefening kent evenals de oefening zelf een scheidsrechtorsradiogroep BLAUW en een groep GROEN. Bovendien is er een NEUTRALE ORGANISATIE met een eigen radionet (zie afb. 5).

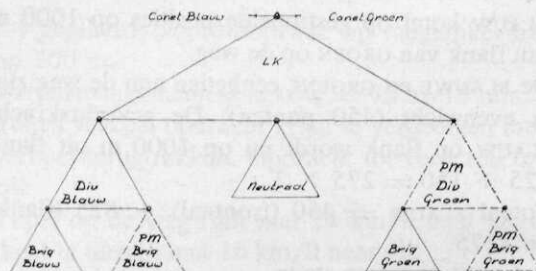
In de aanvang van mijn betoog is echter door mij uiteengezet dat een vrije oefening moet worden geleid door een niveau, dat twee trappen in de organisatie hoger ligt dan de te oefenen eenheid. Zo moeten vrije bataljonsoefeningen worden voorbereid en geleid door de divisie en vrije brigadeoefeningen met troepen door het legerkorps.

Afb. 5 Het geheel wordt gecommandeerd door het leidersnet. Dit initiële schema zal als volgt eruit zien: a. een leidersnet, b. een blauw-net, c. een groen-net, d. een neutrale-organisatienet

Afb. 6

Afb. 7

De redenen waarom dit noodzakelijk is zijn daarbij door mij vermeld.

Dit heeft tot gevolg dat ons schema uit afb. 5 moet worden gewijzigd.

Er zijn twee mogelijkheden:

- er wordt 1 divisiestaf geoefend en 2 brigades (zie afb. 6);
- er worden 2 divisiestaven geoefend en 2 brigades (zie afb. 7).

Aangezien de vrije oefening een directe test is van de oorlogstaak zou het uit oefenoverwegingen van bijzonder belang zijn indien tegelijkertijd een brigade van de 1e divisie tezamen met een brigade van de 4e divisie zou kunnen worden geoefend. Dit heeft bovendien andere grotere voordelen, nl. verandering van oefenterrein en spreiding van de oefentijd voor het kader.

Met opzet zijn door mij de radioposten niet ingeschetst, aangezien het mij logischer voorkomt eerst eens te bespreken wat er van bepaalde

functionarissen op deze netten wordt verlangd. De leider van de oefening heeft „drie petten” op. Hij is de hogere commandant van de BLAUWE, zowel als de GROENE deelnemende partij en bovendien commandeert hij de gehele scheidsrechtorganisatie. Over het BLAUWE c.q. GROENE commandonet geeft hij als hogere commandant zijn opdrachten en ontvangt de gevechtsberichten. Op het leidersnet hoort hij het resultaat van de uitvoering van deze opdrachten en grijpt in, indien een „command decision” nodig blijkt. Deze berichtgeving is doorgaans sneller dan die van de deelnemende troepen zodat de leider tijdig op de hoogte is van het verloop.

De leider van de oefening wordt geassisteerd door een leidersstaf. Deze staf zal naar mijn mening het beste gesplitst kunnen optreden. Een deel is het hogere stafechelon voor BLAUW, een deel het hogere echelon voor GROEN (zie afb. 5, 6 en 7). De hoofdscheidsrechter (HSR) BLAUW resp. GROEN commandeert alle BLAUWE c.q. GROENE scheidsrechters. De hoofdscheidsrechter wordt bijgestaan door een team van 2—4 officieren met radiojeeps.

In het HSR-team worden de werkzaamheden verdeeld. Eén scheidsrechter is constant op de cp van de eenheid, waarbij hij is ingedeeld (bv. brigade) voor directe berichtgeving. Hij volgt het doen en laten van de deelnemende commandant.

De HSR van het HSR-team van GROEN bevindt zich in de onmiddellijke nabijheid van de HSR BLAUW. Zij kiezen een zodanige opstelling dat zij bij voorkeur rechtstreeks elk station op hun netten kunnen bereiken. Is dit laatste niet mogelijk dan zullen zij tijdelijk uit elkaar moeten of een tussenpost moeten uitzetten. Voor dit laatste wordt dan ook een scheidsrechter aangewezen uit het HSR-team. In de directe omgeving van de beide HSR's staan nog enkele scheidsrechters, die ten behoeve van de HSR's inluisteren op het GROENE en BLAUWE conet en op één of twee netten van een lager scheidsrechtersechelon indien dit i.v.m. de ontwikkeling van de toestand noodzakelijk is. Bovendien wordt één van de scheidsrechters uit het HSR-team belast met het blijven evalueren van de gevechtskracht volgens de methode als hiervoor aangegeven.

Door de HSR niet meer alleen in het veld te plaatsen doch hem uit te rusten met een team is het tijdig reageren tijdens een vrije oefening verzekerd, kunnen ook gevechten van mech eenheden worden „bijgehouden” en bovendien is een redelijke aflossing binnen het team mogelijk, indien de tactische situatie dit toelaat.

Evaluëren van artillerievuur per radio

Een volgend aspect, dat thans nader dient te worden toegelicht is de wijze waarop de scheidsrechter bij een tircie of soortgelijke eenheid in kennis wordt gesteld van het feit, dat zijn eenheid onder vijandelijk artillerievuur ligt.

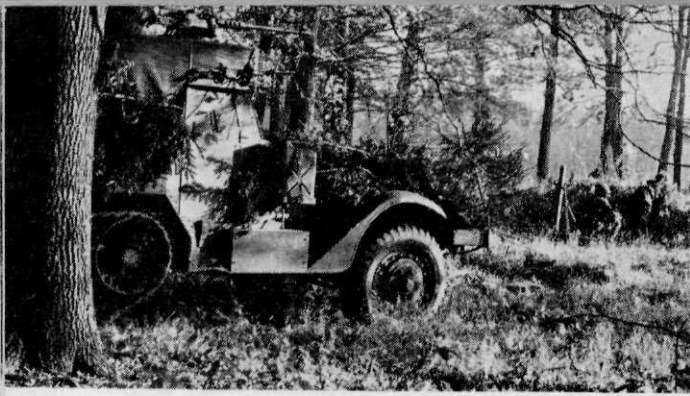
Zoals in het voorgaande beschreven dient dan de SR aan de deelnemende commandant van deze eenheid mee te delen, dat zijn vuurkracht is geneutraliseerd voor 10 min; dat de beweging — indien in beweging — is gestopt en de SR verliezen moet opleggen aan personeel en materieel.

Een ideale oplossing zou zijn, indien de SR bij de afdfa van BLAUW een vuur rechtstreeks kon doorgeven aan die eenheid van GROEN, die zich op of nabij het kaartcoördinaat van het artvu zou bevinden. Welnu, dit is mogelijk gebleken. En voor het eerst tijdens oefeningen te velde kon de uitwerking van het artvu vrijwel constant in rekening gebracht worden. Dit is een grote vooruitgang met vroeger, toen vrijwel alleen de manoeuvre in het optreden werd verdisconteerd.

Hoe is dit mogelijk? Ook de SR bij een afdfa of

Verkenning van een oord

Verkenningseenheden dekken de terugtocht

andere artillerie-eenheid kan dit niet alleen verzorgen. Het artillerieteam bestaat uit drie scheidsrechters. Eén SR bevindt zich bij de batterijen en rapporteert de gang van zaken aldaar aan het hoofd van het artillerie-team. Eén SR bevindt zich in het VRC en noteert daar alle vuren, die zullen worden afgegeven. Hij geeft deze gegevens door aan het hoofd van het artillerieteam. Deze laatste houdt nauwgezet de tactische ontwikkeling van de tegenpartij bij. Hij luistert daartoe met één toestel in op het andere net. Hij stelt vast in welk gebied het vuur zal vallen en welke eenheid (bataljon of overeenkomstige eenheid) hierdoor zou worden getroffen. Zodra het vuur wordt afgegeven komt hij op het net van de betrokken eenheid, doet een netoproep en meldt alleen: „*Artvu kaartkoord . . . nu, uit*”.

De kaartkoord wordt in 6 cijfers vermeld. De SR's bij het bataljon stellen vast of het hun eenheid geldt en zo ja, dan neemt de betrokken SR zijn maatregelen. Het bericht is zo kort mogelijk gehouden. Er behoeft geen munitiesoort of soort concentratie te worden vermeld, aangezien in de gevechtskrachttabel maar één „straf” is vastgesteld.

Het volmaakte is niet van deze wereld en zo is het ook met het verdisconteren van vuren. Eenvoud is beter dan verwarring door een veelvoud van mogelijkheden te scheppen. En een artvu op een tk-eenheid? zal men misschien vragen. Welnu, de SR-artillerie geeft alleen een vuur door, dat op een tk-eenheid zou vallen indien ook inderdaad fosforgranaten door de afdeling worden verschoten. De SR van een tankeenheid moet dan, indien deze melding doorkomt, reageren als voorgeschreven in de gevechtskrachttabel. Bijzonder interessant is het nu geworden voor de bats SR om te turven welke concentraties wel en welke geen effect sorteren.

Bij de oefeningen in Hohne bleek dat 66% van de aangevraagde vuren geen effect sorteerde. Hierbij moet in acht worden genomen dat waarnemers ook vuren aanvragen op waargenomen of veronderstelde waarnemingsposten e.d. en deze

kunnen niet snel genoeg worden getraceerd en afgestraft. Naar mijn schatting blijft dan nog ca. 50% van de afgegeven vuren geen effect sorteren. Meer oefeningen zijn nodig om vast te stellen of hier inderdaad van een manco in de opleiding kan worden gesproken.

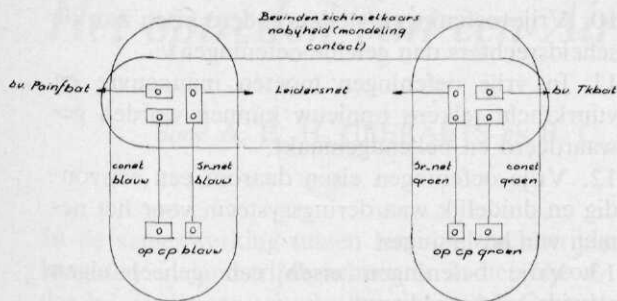
De volgende moeilijkheid die moet worden overwonnen is het meedelen van scheidsrechtersbeslissingen aan commandanten van tank- en pantsersinfanterie-eenheden.

Hiervoor zijn twee mogelijkheden. De snelste mogelijkheid is ook hier weer de radio. De SR's bij een tankeskadron of pantsersinfanteriecompagnie, evenals de SR's van de betrokken bataljons moeten met één toestel verbinding hebben met het commandonet van de eenheid waarbij zij zijn ingedeeld.

Evenals de SR-artillerie met zijn vuurmelding op het net komt van een „vreemde” scheidsrechtersgroep zo komt ook de esk(cies) SR met een netoproep op het commandonet. Hij kan verliezen aangeven of hij kan een beslissing omtrent grotere of geringere verplaatsingssnelheid meedelen op grond van een gewijzigde tactische situatie of hij kan de eenheid laten stoppen. Dit laatste óf omdat artillerievuur verdere voortgang voor 10 minuten verhindert, óf omdat de gevechtskracht te gering is geworden, óf omdat zodanige verwarring is ontstaan dat het gevecht tijdelijk (en misschien plaatselijk) moet worden geschorst.

In alle gevallen waarin halthouden is geboden wordt volstaan met over de radio door te geven: „*Yankee - yankee - yankee*” of „*X-ray - X-ray - X-ray*”. Beide oproepen lenen zich er namelijk zeer goed voor om ook als teken te worden doorgegeven. Twee gekruiste armen of twee armen schuin omhoog geven het teken X resp. Y aan. Elke commandant van een tk of pri die dit teken ziet, gemaakt door een scheidsrechter, is verplicht onmiddellijk te stoppen en dit door te geven op zijn net.

Wel is gebleken dat tanks en pantserrupsvoertuigen duidelijk kentekenen moeten dragen die aangeven tot welke partij zij behoren. Een geel vaantje of iets dergelijks is beslist onvoldoende. Een vierde punt dat in dit hoofdstuk thuishoort zijn de verbindingen met de neutrale organisatie. In de neutrale organisatie zijn o.m. opgenomen de afvoer gewonden en doden na behandeling op het hoogste echelon van de deelnemende geneeskundige eenheid, de afvoer krijgsgevangenen na behandeling, het terugvoeren van dit personeel naar hun eenheden, de vuurvoorstelling, de ABC en

Afb. 8 Links: HSR-team Blauw, rechts: HSR-team Groen

eventuele eenheden die niet (nog niet) deelnemen aan de strijd, aangezien het hogere echelon daarop een "claim" heeft gelegd. De neutrale organisatie wordt gecommandeerd door de leidersstaf. Een officier coördineert het optreden van alle bij de neutrale organisatie ingedeelde „eenheden”. Zowel de ABC als de VUVO zullen echter tijdens de oefening tijdelijk worden toegewezen aan één van de HSR's.

Zoals in mijn vorig artikel is uiteengezet zal zowel de ABC als de VUVO terzelfdertijd slechts voor één van de partijen optreden. Zolang zij worden ingezet komen zij dus op de frequentie van het net dat door de HSR voor hen wordt aangegeven. Bij de opzet van een radioschema voor het scheidsrechtersnet dient met het bovenstaande van te voren goed rekening te worden gehouden. Indien onvoldoende dubbele toestellen aanwezig zijn dan twee jeeps met enkel toestel beschikbaar stellen. Indien geen voldoende toestellen beschikbaar met bepaalde frequentieband dan bv. de SR verkenningcompagnie (eskadron), uitrusten met toestel waarmee hij contact heeft met zijn onderhebbende SR's. De SR verkie (esk) komt dan van tijd tot tijd op het scheidsrechtersnet of de HSR schakelt af en toe over op zijn frequentie. Een zeer belangrijke factor bij het vaststellen van de te gebruiken radio's is het feit, dat tijdens de oefening SR's van BLAUW en SR's van GROEN op eenzelfde net moeten kunnen worden geplaatst. Dit bevordert in hoge mate de snelheid van rapportage en is voor de SR's in vele gevallen noodzakelijk om een vrije oefening goed te kunnen blijven beoordelen. Als voorbeeld wil ik het volgende noemen. GROEN is in opmars. Een verkenningeskadron en een verkenningcompagnie zijn in front vooruit. BLAUW voert het vertragend gevecht. Een verkenningbataljon en genie-eenheden vertragen in eerste instantie.

De eerste meldingen of gevechtsaanraking zijn van deze eenheden te verwachten. Deze eenheden worden op één net geplaatst onder commando van één van de HSR's of één van hun assistenten.

De artillerie wordt ingelicht in verband met de vuurafgifte-meldingen en BLAUWE en GROENE SR's horen nu rechtstreeks elkaars situatie.

Het radioschema voor scheidsrechters moet dus ook enkele reservefrequenties vermelden of de scheidsrechters komen allen op één van de frequenties van een aan dit net deelnemende groep. De aangewezen SR-commandant gaat met één frequentie op het leidersnet en rapporteert rechtstreeks aan de leiding. Zijn oorspronkelijke HSR luistert mee.

Aangezien een scheidsrechtersradionet geen officieel net is en op dit net in geen enkele vorm geheimhouding of verbindingsveiligheid wordt toegepast, moet het net zo rationeel mogelijk zijn. Stations met een dubbel toestel moeten voor beide toestellen dezelfde roepnaam hebben. Stations op een bataljons of overeenkomstig net moeten alleen maar worden genummerd met 1, 2, 3, 4, 5. De roepnamen moeten met zorg worden gekozen, zodat geen verwarring mogelijk is indien men zich meldt op een ander net. Melden op een ander net geschiedt altijd met het noemen van de eerste letter van het eigen controlestation plus een cijfer, bv. H5. Hierdoor is het mogelijk op het radioschema snel af te lezen wie zich op het net meldt. Tot besluit van dit hoofdstuk is in afb. 8 schematisch aangegeven hoe de beide HSR-teams kunnen worden georganiseerd.

Samenvatting

1. Vrije oefeningen moeten éénmaal per jaar worden gehouden op onze grote oefenterreinen te Hohne, La Courtine en Leopoldsborg.
2. Vrije oefeningen mogen alleen worden gehouden op bataljons-, overeenkomstig niveau en hoger.
3. Vrije oefeningen moeten bij voorkeur worden

Afbreken van het gevecht

geleid door een staf, die twee niveaus hoger ligt dan de te oefenen eenheid.

4. Het heeft meer voordelen dan nadelen om in een vrije oefening eenheden van beide divisies tegenover elkaar te oefenen.

5. Vrije oefeningen moeten inderdaad „vrij” zijn, d.w.z. vrij in ruimte, tijd en middelen.

6. Vrije oefeningen worden beperkt in het „vrij” zijn door de ook op het slagveld geldende factoren van opdracht, vijand, terrein en eigen middelen. Zij tasten het wezen van het „vrij” zijn niet aan.

7. Vrije oefeningen zijn de commando-inspectie over de opleiding van de eenheid.

8. Vrije oefeningen eisen weinig meer scheidsrechters dan een geleide oefening.

9. Vrije oefeningen eisen terzake kundige scheidsrechters.

10. Vrije oefeningen stellen andere eisen aan de scheidsrechters dan geleide oefeningen.

11. In vrije oefeningen moeten manoeuvre en vuurkracht telkens opnieuw kunnen worden geëvalueerd en bekendgemaakt.

12. Vrije oefeningen eisen daarom een eenvoudig en duidelijk waarderingssysteem voor het nemen van beslissingen.

13. Vrije oefeningen eisen een geheel eigen scheidsrechtersradionet.

14. Vrije oefeningen zijn de kroon op de opleiding. Zij dwingen tot ontplooiing van de persoonlijkheid. Zij doen leiderschap blijken. Zij zijn de verantwoording, die wij als beroepsofficieren afleggen tegenover ons volk, omdat de prijs van de vrijheid (waarvoor wij staan) onze gevechtswaarde is.

Nieuwe uitgave

Eine Strategie für Europa, door A. Buchan en P. Windsor, 224 blz. Uitg.: Alfred Metzner Verlag, Frankfurt/Main, 1963. Prijs: DM 19,80.

Dit verslag over een Brits-Frans-Duitse onderzoeking van de defensiepolitiek en stabiliteit in Europa, is uitgegeven onder auspiciën van het „Forschungsinstitut der Deutschen Gesellschaft für Auswärtige Politik” te Bonn, een vereniging die generlei politieke richting aangeeft en waarvan de uitgaven tevens in het Engels en het Frans worden gedrukt, resp. bij Chatto & Windus te Londen en het Centre d'Etudes de Politique Etrangère te Parijs.

Als aanleiding voor deze bijdrage tot de studie over wapeningsbeperking en veiligheid, in wezen het onderwerp van alle uitgaven van de vereniging, worden twee gebeurtenissen opgegeven, namelijk het besluit van Groot-Brittannië om zich meer met de EEG te gaan bemoeien en het optrekken van de muur in Berlijn. Waarom deze de aanleiding kunnen zijn is nergens geheel duidelijk gemaakt.

In het 1e deel van het boekje wordt gesproken over het vraagstuk „stabiliteit of pat”. Het 2e deel behandelt de verschillende standpunten en de mogelijkheden tot een controle op de defensiemaatregelen van de partijen. In het 3e deel komt de verdediging van West-Europa en de controle op de strategie ter sprake.

In het algemeen acht men de vooruitzichten, dat onderhandelingen over het beëindigen van de koude oorlog thans reeds tot ontwapening of tot een algemene, politieke vredesovereenkomst zouden kunnen leiden, niet groot. Aan beide zijden van het IJzeren Gordijn zijn machten werkzaam, die de delen van het gescheiden Europa weer tot elkaar zouden kunnen brengen, maar iets dergelijks kan eerst bereikbaar zijn na een periode van stabielere betrekkingen tussen de landen van de

NAVO en die van het Warschau-pact. Bij de huidige onzekerheid voor verschillende regeringen en leidende personen lijkt een en ander moeilijk op korte termijn te verwezenlijken.

In het voorwoord tot dit boekwerk wordt dit tot uiting gebracht en daarin wordt tevens zeer duidelijk benadrukt, dat men hier heeft te maken met een studie, die de mening weergeeft van particulieren en daarbij niet noodzakelijk tevens die van de regering van hun land. Aan het slot van de studie treft men de mening aan van enkele leden van een internationale studiegroep, die naar aanleiding van het vraagstuk van de Europese veiligheid is ontstaan, en tevens die van „The Institute for Strategic Studies” te Londen. Laatstgenoemde instelling verwierf zich in het verleden bepaald autoriteit, onder meer door haar jaarlijkse uitgave „The Military Balance”.
v.H.

Nieuwe ballistische meetmethoden

Naar eerst thans is gebleken, is in bovengenoemd artikel, verschenen in *De Mil. Spectator* 132(1963)(8)357, op blz. 360, in de schets van afb. 6 een fout gemaakt. In het vakje waarin de bases zijn aangegeven is abusievelijk vermeld:

$$\text{Basis 2 } V_2 = \frac{10}{t_2}; \text{ dit moet zijn: } V_2 = \frac{10}{t_3}$$

$$\text{Basis 3 } V_3 = \frac{10}{t_3}; \text{ dit moet zijn: } V_3 = \frac{10}{t_5}$$

Wij verzoeken de lezers hiervan goede nota te willen nemen en bieden gaarne onze verontschuldiging aan voor de gemaakte fout.
Red.

Het optreden van een Air Contact Team

door A. H. H. GEERAETS en B. C. M. VAN GENUCHTEN, Kapiteins der Infanterie

In de samenwerking tussen tactische luchtstrijdkrachten en landstrijdkrachten, is in het bijzonder bij de directe gevechtssteun, het Air Contact Team een belangrijke schakel. In dit artikel willen wij een inzicht geven in de werkwijze van het A.C.T. en hierbij extra aandacht besteden aan de taak en werkwijze van de Forward Air Controller.

Een A.C.T. bestaat uit een FAC, een radiotelefonist en een chauffeur. De laatste twee zijn, met radio en jeep, afkomstig van de K.L.; A.C.T.'s zijn organiek ingedeeld bij 107 Luchtsteunverbindingscompagnie. De FAC is een ervaren vlieger van de tactische luchtmacht. Hij is de verst naar voren optredende schakel in het Air Control systeem. Zijn taken zijn:

1. het leiden van vliegtuigen naar doelen in de nabijheid van eigen troepen en het geven van „last minute briefing” aan vliegers;
2. melden van waargenomen resultaten van luchtaanvallen aan de divisie (A.L.O.);
3. behulpzaam zijn bij het identificeren van de voorste lijn eigen troepen;
4. het ontvangen van gegevens van verkenningsvluchten en het doorgeven van deze gegevens aan de commandanten van troepen in de voorste lijn;
5. het geven van advies aan de troepencommandant betreffende de tactische luchtsteun;
6. het verschaffen van weergegevens.

Aangezien de FAC niet in alle gevallen ter beschikking zal zijn, kan een deel van deze taken zonodig door een „Air Contact Officer” (A.C.O.) worden overgenomen. Een A.C.O. is een landmachtofficier, die hiervoor een speciale opleiding heeft gevolgd en hij is derhalve gemachtigd in noodgevallen de FAC te vervangen, om met behulp van het A.C.T. de vliegers de laatste briefing te geven en zonodig te assisteren bij de aanval op doelen in de nabijheid van eigen troepen.

Een A.C.O. is niet gemachtigd de vliegers tijdens de „mission” opdrachten te geven. Hij kan zo mogelijk *aanwijzingen* geven. De A.C.O. zal zijn instructie gereed moeten hebben, vóórdat de

vliegers boven het afgesproken „contact point” (een cp is het punt waarboven of waarvóór de vlieger radiocontact maakt met het A.C.T.) zijn aangekomen. De FAC, zelf een ervaren vlieger, kan wél opdrachten geven.

Luchtsteunaanvragen worden verzonden via het commandonet of via het luchtsteunverbindingsnet. Gevechtssteun wordt aangevraagd wanneer het vijandelijke doel niet met eigen middelen kan worden bestreden en alleen in het gebied waarvoor de aanvragende commandant verantwoordelijk is. De aanvragen, bij voorkeur in de Engelse taal gesteld, worden gericht aan het „Forward Air Support Operation Center” (FASOC) 1 LK. De aanvraag kan echter door een hiërarchieke commandant door middel van een „vetobericht” ongedaan worden gemaakt.

Soorten luchtsteun

Men onderscheidt de volgende soorten:

1. „Close support” (gevechtssteun)

Dit is luchtsteun tegen doelen, die grondoperaties direct beïnvloeden.

Liggen deze doelen binnen 1 km van voorste lijn eigen troepen dan moet een ACT worden ingeschakeld;

2. „Armed recce” (gevechtsverkenning)

Hierbij krijgt een vlieger opdracht een bepaalde route te verkennen en op deze route doelen, die beantwoorden aan de hem opgegeven „yardstick” aan te vallen. Het begrip „yardstick” houdt in het minimum aantal en aard van de doelen die moeten worden aangevallen, bv: is bij een gevechtsverkenning de „yardstick” 6 tanks dan worden de concentraties van 6 tanks alleen gemeld, en de doelen van 6 of meer tanks worden aangevallen;

3. „Visual recce” (normale luchtverkenning).

Aanvraagnummers

Voor luchtsteun zijn door 2 ATAF aan de in haar ressort opererende korpsen aanvraagnummers toegewezen. Indien alle toegewezen nummers door een eenheid zijn verbruikt, begint men weer met zijn eerste nummer. Even num-

mers worden gebruikt voor luchtverkenningen, oneven nummers voor gevechtsverkenningen en gevechtssteun.

Last minute briefing

Het geven van deze briefing is de belangrijkste taak van een FAC/ACO.

Tijdens het moderne beweeglijke gevecht zal de situatie vaak veranderd zijn tussen tijdstip van briefing op de basis en aankomst boven het „contact point”.

Een A.C.T., dat opdracht heeft bij een directe gevechtssteunactie te assisteren zal bij voorkeur een opstelling innemen tussen „contact point” en doel, waarbij zo mogelijk het doel moet kunnen worden waargenomen. Het „contact point” dient voor de vlieger een zeer duidelijk herkenbaar punt te zijn, gelegen op 15 à 25 km van het doel. Men dient te bedenken, dat de vliegers weinig tijd hebben (brandstofgebrek) om gevechtssteun te verlenen, dus zeker geen tijd mogen verliezen met zoeken naar het „contact point”. Voorbeelden van goede „contact points” zijn spoorwegkruisingen, kruising van grote verkeersweg met spoorlijn e.d.

De FAC/ACO moet ernaar streven de vlieger met een minimum aan instructies naar het doel te leiden; vooral wanneer het een aanval betreft van geringe aanvlieghoogte, omdat in dit geval de radioverbindingen kunnen uitvallen. De FAC/ACO zal daarom bij zijn briefing een vaste volgorde aanhouden, hierdoor kan hij zich snel voorbereiden en vergeet hij niets; de vlieger van zijn kant weet tevoren wat hij te verwachten heeft.

De gang van zaken bij het assisteren door een FAC/ACO bij een gevechtssteunactie is in het algemeen als volgt.

A. Het eerste contact tussen „mission leader” en FAC/ACO

De „missionleader” zal, zodra hij binnen radiobereik komt van de FAC/ACO, doch in ieder geval boven het „contact point” radiocontact opnemen.

B. Melden van missionleader bij FAC/ACO

Hierbij geeft hij de volgende gegevens:

1. roepnaam;
2. soort en aantal vliegtuigen;
3. bewapening;
4. tijdsduur van opdracht;
5. doel.

C. Instructies van FAC/ACO aan mission-leader

1. roepnaam;
2. opdracht (bv. search, destroy, neutralize, enz.);
3. beschrijving doel;
4. gegevens omtrent vlet en bomlijn;
5. windgegevens en andere eventuele bijzonderheden.

Vervolgens herhaalt de vlieger zeer summier de voornaamste punten; daarna geeft de FAC/ACO:

6. eventuele hulpmiddelen die de FAC/ACO zal gebruiken om het doel voor de vlieger duidelijk aan te geven, bv.:

- a. rook van mrn of art op het doel;
- b. een „reference-point” (een voor de vlieger zeer duidelijk te herkennen punt in de onmiddellijke omgeving van doel);
- c. een „T” van seinlappen, die de aanvliegroute naar het doel markeert;
- d. een ALDIS-lamp voor optisch contact met de vlieger;
- e. „check points” (de FAC/ACO rekent de vliegduur uit van „contact point” naar doel; daarna berekent hij de vliegduur van „contact” point” tot zeer opvallende terreinkenmerken die de vlieger op zijn weg naar het doel moet passeren);

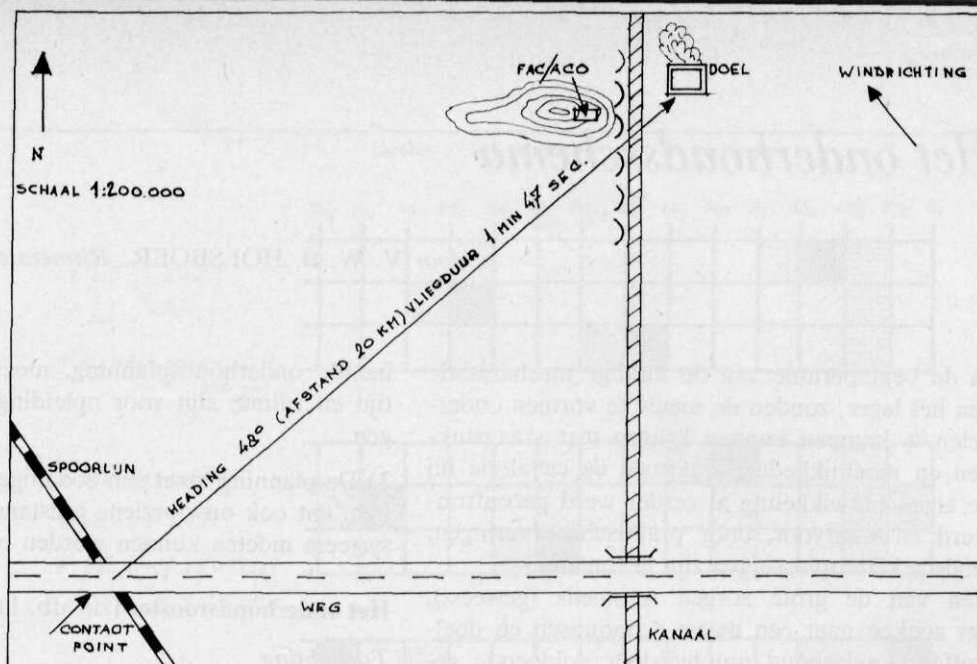
7. het doel. De FAC/ACO geeft de kompasstand naar en de vliegduur van „contact point” tot doel; de vlieger herhaalt dit weer zeer kort;

8. de FAC/ACO beëindigt de briefing met het verzoek hem te melden wanneer de vliegers het „contact point” verlaten. Hierdoor kan de FAC/ACO berekenen op welk tijdstip hij het toestel in zicht zal krijgen. Bovendien kan hij, wanneer hij gebruik wil maken van „check points” (zie C.6.e) even voordat de straaljager een bepaald terreinkenmerk („check point”) moet passeren, dit doorgeven aan de vlieger. De FAC kan tevens zodra hij het toestel ziet, correcties geven. De ACO kan deze correcties natuurlijk ook geven, maar de vlieger is niet verplicht deze op te geven.

D. Inflight-report

Nadat de opdracht is uitgevoerd zal de vlieger d.m.v. een „inflight-report” de ACO het resultaat van de aanval geven.

Het ifrep is een korte mondelinge rapportage van de persoonlijke visuele waarneming van de vlieger. Dit „inflight-report” kan ook worden gegeven via één van de „reportings posts” die zijn opgesteld op zijn terugweg naar de basis. In

Afb. 1

dit geval ontvangt de divisie of brigade het bericht via het luchtsteunverbindingsnet.

E. Mission-report

Tenslotte wordt op de vliegbasis een „mission-report” (misrep) opgemaakt na de ondervraging van de vlieger door de inlichtingen-officier en/of de Ground Liaison Officer. Dit „misrap” wordt eveneens naar de divisie en brigade verzonden.

Voorbeeld van een briefing door een FAC/ACO (zie ook afb. 1)

Vlieger/
Missionleader : Blue Water, this is Mission Hotel 51. Two F84's. Napalm and cannon each; duration 15 minutes; target infantry company at 278392, over.

ACO : Hotel, this is „Blue Water”. Neutralize target given; own troops west of canal. Wind 10 knots from South East; light flak n of target; over.

Vlieger : Target as given; own troop west of canal; light flak n of target, over.

ACO : There is white smoke on target, over.

Vlieger : White smoke on target, over.

ACO : Inflight to me, over.

Vlieger : Inflight to you, over.

ACO : Your track is 48° magnetic from contact point; speed 420

knots for 1 minute 47 seconds, over.

Vlieger : 48° magnetic, 420 knots for 1 minute 47 seconds, over.

ACO : You are clear to attack. Report when leaving contact point, over.

Vlieger : Will attack in two minutes.

Vlieger : Leaving contact point now.

Beperkende bepalingen bij oefeningen in vredes-tijd

1. Piloten met weinig ervaring vliegen alleen onder zeer gunstige weersomstandigheden.
2. Boven steden en dorpen mag niet lager worden gevlogen dan 2000 ft. Boven het overige terrein niet lager dan 250 ft. Verder bestaan er enkele „prohibited areas” waar niet beneden de 5000 ft mag worden gevlogen.
3. Binnen controlezones van vliegvelden mag alleen worden gevlogen met toestemming van de basiscommandant.
4. De landmachtcommandant moet zorg ervoor dragen, dat geen lichte vliegtuigen in de buurt zijn.
5. In verband met diverse omstandigheden hebben aanvragen voor luchtsteun bij oefeningen de meeste kans van slagen van maandag t/m vrijdag van 08.30 A — 15.00 A.
6. Het verdient aanbeveling dat de ACO tijdig contact opneemt met de GLO van de basis die de gevechtssteun levert. De GLO zal te allen tijde behulpzaam zijn en, indien geen ACO aanwezig is, zal hij zelf als zodanig kunnen optreden of een FAC van de basis beschikbaar stellen.

Het onderhoudsschema

door V. W. B. HOLSBOER, Ritmeester der Huzaren

In de beginperiode van de huidige mechanisatie van het leger, zouden de nieuw te vormen onderdelen te kampen kunnen krijgen met vraagstukken en moeilijkheden, waarmee de cavalerie bij de eigen ontwikkeling al eerder werd geconfronteerd en waarvoor, door praktische ervaringen, reeds zekere oplossingen zijn gevonden.

Eén van de grote zorgen is steeds (geweest), het zoeken naar een meest economisch en doeltreffend onderhoud om hierdoor voldoende gevechts- en oefentijd over te houden met een zo gunstig mogelijk rendement aan inzetbaar materieel.

De kern van het hieronder beschreven schema is de onderhoudsplanning van één van de tankbataljons voor de *rupsvoertuigen*, aangezien het onderhoud hiervan veel meer tijd vergt dan het onderhoud van de overige voertuigen, wapens en uitrustingsstukken. Het onderhoudsrooster van de wielvoertuigen is eenvoudig van dit kernschema af te leiden.

De opleidingen en oefeningen worden in dit onderhoudsschema geïntegreerd, dat wil zeggen aangepast, omdat deze bij een gemechaniseerd onderdeel bijzonder afhankelijk zijn van de (oefen-, oorlogs-)inzetbaarheid van de gevechtsvoertuigen.

Bij de opzet van dit schema is met de volgende eisen rekening gehouden.

1. Het systeem moet overeenkomen met het gestelde in voorschriften, brieven en overige bepalingen, zoals:

- a. technische en gebruikershandboeken van de voertuigen;
- b. voorschrift 9-58 (onderhoud motorvoertuigen);
- c. bestaande legerformulieren voor inspecties en steekproeven;
- d. brief Commandant 1e Legerkorps d.d. 26 juni 1963, nr G4/63/54133 (eerste echelons- en geleid onderhoud);
- e. mededelingen, instructies en bulletins van Technische Dienst, Genie, Verbindingsdienst en Intendance, (zg. TB's, BB's en VM's).

2. Behalve een streng, doch niet star, gehand-

haafde onderhoudsplanning, moet er voldoende tijd en ruimte zijn voor opleidingen en oefeningen.

3. De planning moet een zodanige souplesse hebben, dat ook onvoorziene omstandigheden in het systeem moeten kunnen worden opgevangen.

Het onderhoudsrooster (zie afb. 1)

Toelichting

1. Ieder vierkantje in het schema stelt een „werkweek” voor, aanvangende op de maandag.
2. Uitgegaan is van de voorgeschreven driemaandelijks inspectiebeurten, die de basis vormen voor het gehele onderhoudsrooster; hieruit volgen vanzelf de maandelijks en twee-wekelijks onderhoudsbeurten.

De bataljonsonderhoudsgroep verricht de driemaandelijks inspecties; de maandelijks en de twee-wekelijks onderhoudsbeurten geschieden door de gebruiker met steun van de eskadrons- onderhoudsgroep.

Het dagelijkse gebruikersonderhoud dient onder alle omstandigheden te worden uitgevoerd.

3. De voertuigen van de tankeskadrons dienen zodanig te worden ingedeeld, dat er een groepering van drie eenheden ontstaat (alle stafvoertuigen verdeeld over de drie pelotons).

4. Het onderhoud *voorafgaande* aan de driemaandelijks inspectie duurt zeker géén week. De eskadronscommandant dient, naar gelang er behoefte bestaat, of de omstandigheden hem ertoe dwingen, in de voor hem geplande week (in afb. 1 gestippeld aangegeven) voor dit onderhoud twee of meer dagen te reserveren.

5. Voor wat betreft het *twee-wekelijks* onderhoud is de eskadronscommandant verantwoordelijk voor de planning; dit in verband met eskadronsoefeningen of andere hem opgedragen diensten. Het onderhoud vindt plaats in de perioden die in afb. 1 blanco zijn aangegeven.

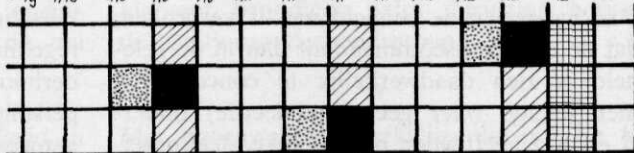
6. Aangezien oefenterreinen en/of schietbanen dikwijls niet op het meest gewenste moment beschikbaar zijn, kan de S3 of de eskadronscommandant in deze gevallen het *maandelijks* onderhoud een week eerder of een week later

oktober november december

30/9 7/10 14/10 21/10 28/10 4/11 11/11 18/11 25/11 2/12 9/12 16/12 23/12 30/12 6/1

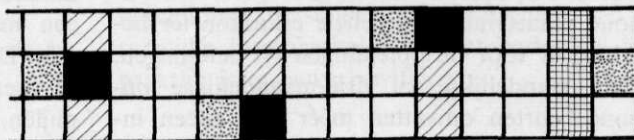
A- eskadron

1^e pel (+ 1 sttk)
2^e pel (+ 1 sttk)
3^e pel (+ half-cq volrups vtg onh gp)

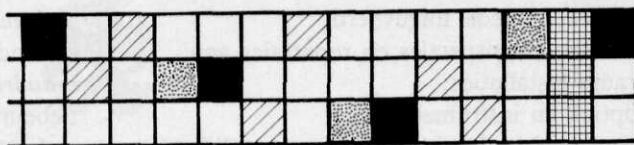
B- eskadron

1^e pel (+ 1 sttk)
2^e pel (+ 1 sttk)
3^e pel (+ half-cq volrups vtg onh gp)

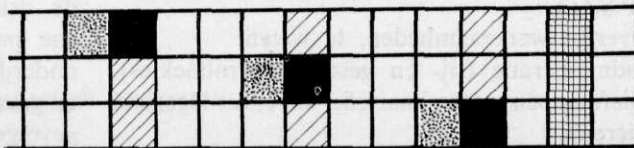
C- eskadron

1^e pel (+ 1 sttk)
2^e pel (+ 1 sttk)
3e pel (+ half-cq volrups vtg onh gp)

St st vzg eskadron

AMX vtgn + 1 bgtk
3 sttks + 2 bgtk
AMX vtgn + 1 bgtk

Voorbeeld van een onderhouds planning

- ruimte voor oefeningen en opleidingen
- onderhoud voorafgaande aan een drie-maandelijke inspectie
- drie-maandelijke inspectie
- één-maandelijkse onderhoud en inspectie
- ruimte voor onvoorziene omstandigheden c.q. bataljons oefeningen

Afb. 1 Het onderhoudsrooster

doen plaatsvinden; het systeem geeft daartoe de nodige ruimte.

7. Daar de drie-maandelijke inspectiebeurt door de bataljonsonderhoudsgroep geschiedt, dient verschuiving (wisseling met een ander eskadron) hiervan dan ook uitsluitend door de betrokken bataljonsfunctionarissen te worden geregeld. Dit kan nodig zijn door:

— oefeningen (meestal in groter verband);

— achterstand in het drie-maandelijke onderhoud;

— onvoorziene omstandigheden;

— verlofregelingen (Kerstmis, Nieuwjaar, Pasen, Pinksteren).

8. De voordelen van het systeem om een eskadron in zijn geheel in „onderhoud” te stellen door tegelijkertijd 2/3 deel voor de maandelijkse inspectiebeurt en 1/3 deel voor de drie-

maandelijkse onderhoudsbeurt in aanmerking te doen komen, zijn:

— dat het eskadron bij alarm toch snel inzetbaar is, aangezien de eenheid niet is verbroken;

— dat de eskadronscommandant dán in de gelegenheid is zich daadwerkelijk te concentreren op het geleide (*niet* gecommandeerde) onderhoud en tijd heeft voor persoonlijke steekproefinspecties;

— dat in een tijdvak waarin géén *periodiek* onderhoud plaatsvindt, het gehele eskadron ter beschikking is voor de opleidingen en oefeningen.

9. De maandelijkse en drie-maandelijkse onderhoudsbeurten omvatten méér dan alleen inspecties over en reparaties aan *voertuigen*. De volgende werkzaamheden worden in de onderhoudsweken mede uitgevoerd:

a. onderhoud, inspecties en reparaties aan:

- radio-installaties;
- optiek en instrumenten;
- bewapening (voertuig- en persoonlijke);
- gereedschap en ander toebehoren;
- P.S.U.;

b. overige werkzaamheden, te weten:

- administratie (rij- en geschuts/gyroboekjes), archiefmappen, stamkaarten, diverse legerformulieren);
- registratie en inlevering van reparaties bestemd voor een hoger echelon;
- terug ontvangen van in reparatie gegeven artikelen;
- steekproefinspecties van eskadron en/of bataljon.

10. In principe is de periode, in afb. 1 recht gearceerd aangegeven, in de éérste plaats bestemd om onvoorziene omstandigheden op te vangen. In dit tijdvak zou ook een bataljonsoefening mogelijk zijn zonder storende gevolgen voor het onderhoud. Een bataljonsoefening kan immers, daar één van de gevechtsekadrons een klein verlof eskadron (ONDAS) is, tevens worden gezocht in een overeenkomstige blanco periode op het schema voor de overige parate eskadrons (een gestippeld aangegeven periode, d.i. het onderhoud voorafgaand aan de drie-maandelijkse inspectie, duurt zoals reeds eerder gesteld, géén week).

11. Genoemde, in afb. 1 recht gearceerde, periode treedt iedere keer op, nadat het gehele bataljon een drie-maandelijkse onderhoudsbeurt heeft ondergaan. Een cyclus van 3 maanden bestaat uit 13 weken, maar er zijn slechts 12 weken nodig voor het geplande onderhoud (4 eskadrons van 3 pelotons; zie punt 3). Hieruit volgt, dat er

per jaar 4 recht gearceerde tijdvakken op het rooster voorkomen.

12. Het klein verlof eskadron dat zich in het mobilisatiecomplex bevindt, vertoont een minder regelmatig patroon voor het *maandelijkse* onderhoud. Dit houdt verband met de kleinere personeelssterkte die in het mobilisatiecomplex aanwezig is voor de zorg van dit eskadron. Hierdoor dient er dan ook méér spreiding in de maandelijkse onderhoudsbeurten te zijn, waarbij een maandelijkse inspectiebeurt wel eens later valt. Dit kan echter geen bezwaar zijn, daar deze voertuigen slechts hun voorgeschreven aantal mijlen/kilometers per maand rijden en niet aan oefeningen deelnemen.

13. Met opzet worden de drie-maandelijkse onderhoudsbeurten zodanig gekozen, dat tussen deze onderhoudsbeurten van de *parate gevechtsekadrons* steeds een drie-maandelijkse inspectiebeurt van het klein verlof eskadron of het staf, staf- en verzorgingseskadron, komt te vallen. Zodoende zal bij een eventuele uitloop van de drie-maandelijkse onderhoudsbeurt van het ene parate gevechtsekadron (door gebrek aan onderdelen, personeel of tijd), het ándere parate gevechtsekadron geen onmiddellijk storende gevolgen hiervan ondervinden.

N.B.

Om ook aan de overige opleidingseisen te kunnen voldoen, geschieden sport, IAMV, geestelijke verzorging, e.d., voor de bataljonsonderhoudsgroep (i.c. het staf, staf- en verzorgingseskadron) zo mogelijk op de vrijdagochtend vóór, en/of op de maandagmiddag ná, een weekeinde waarin bewegingsvrijheid wordt genoten. De „werkweek” is dan volledig benut ten gunste van het onderhoud.

Het aangepaste schema voor wielvoertuigen

Aangezien wielvoertuigen minder onderhoudsintensief zijn en daar het bovendien onmogelijk is een groot deel van de wielvoertuigen van het staf, staf- en verzorgingseskadron tegelijk te blokkeren voor een bepaalde onderhoudsbeurt, bestaat voor dit onderhoud het volgende systeem:

- voor de twee-wekelijkse inspectiebeurt wordt gedurende twee dagen in de week, per dag 25% van het aantal voertuigen onderhouden;
- per twee weken hebben dan *alle* voertuigen een twee-wekelijkse onderhoudsbeurt gehad;

- het is een geleid onderhoud en het wordt steeds gevolgd door steekproefinspecties;
- rekening houdend met de bataljonsdiensten bepaalt de M.T.O. welke voertuigen in onderhoud gaan, alsmede de data waarop dit zal plaatsvinden;
- het onderhoud voorafgaand aan een K-inspectiebeurt is evenals deze inspectie, vastgelegd in het zg. „OOR”;
- de K2-inspectiebeurt geschiedt bij de eskadronsonderhoudsgroep;
- de K1-inspectiebeurt vindt plaats bij de bataljonsonderhoudsgroep.

— de K1- en K2-inspectiebeurt verschillen hoofdzakelijk hierin, dat bij de K1-inspectiebeurt wiellagers worden gecontroleerd en afgesteld. De hiervoor benodigde extra uitrusting berust bij de bataljonsonderhoudsgroep.

☆

Met bovenstaande werkwijze is ook op *bataljonsniveau* een soort „geleid onderhoudssysteem” verkregen, waarbij met gebruikmaking van al het beschikbare personeel en gereedschap een zeer redelijke inzetbaarheid van het onderdeel in de praktijk is te bewerkstelligen.

Nieuwe uitgave

The two Viet-Nams, door B. F. Fall, 493 blz. Uitg.: F. A. Praeger, New York, 1963. Prijs: geb. \$ 7,97.

Een politieke en militaire analyse van een schrijver die meer dan tien jaren in Zuidoost-Azië heeft doorgebracht en Indo-China verscheidene malen heeft bezocht. In tegenstelling tot andere twistgebieden tussen Oost en West, waar tussen explosies ook nog wel eens een rustige tijd is, hebben de beide Vietnams — Noord en Zuid — sedert 1945 geen vrede meer gekend. Het

Noorden communistisch, het Zuiden, eveneens beheerst door een autoritair regime, kost de Amerikanen voorlopig per dag anderhalf miljoen dollar, zonder dat het veel oplevert.

Fall beschrijft uitvoerig de ontwikkeling van het verleden en de huidige gang van zaken. Het werk is dan ook meer van historische waarde dan een blik op een mogelijke toekomst. Indien als zodanig beschouwd, is het het lezen ten volle waard. De auteur gaat vrij diep op de belangrijke aspecten in. d.U.

Aanwijzingen voor medewerkers

Wij verzoeken u om uw bijdragen in te leveren in enkelvoud, getypt met een marge van tenminste 3 cm, met dubbele spatie en voorzien van uw naam, adres en evt. gironummer. Bijdragen voor de rubriek „Meningen van anderen” echter in duplo in te zenden.

Voorts eventuele schetsen of tekeningen en foto's niet tussen de tekst aan te brengen, doch wel aan te geven, waar deze tussen die tekst moeten worden opgenomen.

Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij, in Oostindische inkt en op teken- of calqueerpapier. Letters en cijfers moeten daarbij zo groot worden

getekend, dat zij na verkleining duidelijk leesbaar blijven. Daartoe moeten zij, na verkleining, nog tenminste 1 mm groot zijn. Men houde er daarbij rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel, bij reproductie, worden verkleind tot ten hoogste 15 cm breedte.

TOEVOEGING VAN SCHETSEN EN AFBEELDINGEN, RESPECTIEVELIJK FOTO'S, VERHOOGT DE AANTREKKELIJKHEID VAN UW ARTIKEL EN TEN ZEEERSTE, VOORAL INDIEN ZIJ ORIGINEEL ZIJN.

Het Vliegveiligheids Oefen en Test Centrum

door Th. VERHEIJ, Majoor van de Koninklijke Luchtmacht

De nationale pers heeft reeds veel blijk van belangstelling gegeven voor het Vliegveiligheids Oefen en Test Centrum (VOTC). Het is wellicht goed ook binnen de strijdkrachten wat meer bekendheid aan dit, voor de Koninklijke Luchtmacht, maar vooral voor de vlieger, zo belangrijke centrum te geven.

Om een duidelijk inzicht te verschaffen in het wezen van het VOTC, zullen achtereenvolgens het waarom, het ontstaan en de uitvoering van de cursus worden beschreven.

Het waarom

In tegenstelling tot de heersende opvatting dat een vlieger alleen maar vliegt dient hij ook een grondige kennis te bezitten van een zich uitbreidend aantal zaken en handelingen, die erop zijn gericht het vliegen veiliger te maken. Nu er steeds hoger en sneller wordt gevlogen, nemen de risico's toe. Niet alleen worden de nieuwe vliegtuigen steeds ingewikkelder, doch ook de vlieg-handelingen en de controles eisen constant de uiterste aandacht. De grote snelheid van het moderne jachtvliegtuig is tevens de oorzaak ervan dat de tijd waarin de diverse verwerkingen, beslissingen en handelingen moeten geschieden steeds kleiner wordt.

Hoewel in vele gevallen de elektronica de vlieger te hulp komt, zal hij toch — indien een systeem zou uitvallen — zelf moeten kunnen inspringen. Al zal dan de vlieger een kleiner aantal verrichtingen hebben uit te voeren, die bovendien nog eenvoudiger en minder zwaar zijn, toch zullen — in verband met de ingewikkelder apparatuur en de hogere vliegsnelheden — zijn aandacht, zijn kennis en zijn reactiesnelheid steeds moeten worden opgevoerd. Het is niet alleen de vliegtechniek die de vlieger moet beheersen, hij moet ook een duidelijk begrip hebben van de werking van de gehele apparatuur. De vooropleiding zal dan ook steeds uitgebreider worden.

Deze opleiding geschiedt op de vliegscholen, waar uiteraard zeer veel aandacht aan de vliegveiligheid wordt besteed. Is de vlieger na het behalen van zijn brevet eenmaal bij een operationeel squadron ingedeeld, dan zal uiteraard al-

les worden gedaan om te voorkomen dat hij in werkelijkheid wordt geconfronteerd met wat hem in theorie aan vliegveiligheidsmaatregelen werd geleerd.

Natuurlijk blijft de vlieger zijn voorgeschreven controles en handelingen vóór, tijdens en ná de vlucht consciëntieus doen, maar men kan niet van hem verwachten, dat hij tijdens de vlucht steeds is voorbereid op het falen van één van de vele mechanische, hydraulische of pneumatische systemen. Toch moet hij de maatregelen, die hij moet nemen — als onverhoopt één van de systemen uitvalt — grondig kennen. Het zijn echter niet alleen de maatregelen die hij moet kennen, doch ook moet hij ze op de *juiste wijze*, in de *juiste volgorde* en in de *kortst mogelijke tijd* kunnen uitvoeren.

Het behoeft geen betoog, dat een vlieger die vliegt, niet steeds aan *alle* noodmaatregelen denkt, die hij in de theorie heeft geleerd en dat deze mogelijk op de achtergrond kunnen zijn geraakt. In dit licht bezien is het noodzakelijk, dat de vlieger op gezette tijden met de noodprocedures en de veiligheidsmaatregelen wordt geconfronteerd, waarbij de realiteit zoveel mogelijk wordt benaderd. Hij moet de handelingen als het ware automatisch in de juiste volgorde doen, zonder bewust erbij te denken. Onder de noodmaatregelen moeten mede worden gezien de maatregelen die een vlieger moet nemen in tijd van oorlog, nadat hij in vijandelijk terrein is terechtgekomen.

Het ontstaan

Sedert 1954 beschikt de KLu over een periodieke cursus vliegphysiologie voor vliegers, die door de Sectie Luchtvaart Geneeskundige Aangelegenheden (SLGA) te Soesterberg wordt gegeven. De CLS besloot om ter bevordering van de vliegveiligheid de jaarlijkse vliegphysiologische indoctrinatie uit te breiden met meer lessen.

Naarmate de wapensystemen zich ontwikkelden en meer eisen aan de vliegers stelden, deed zich meer en meer de behoefte voelen om de kennis en de geoefendheid van de vliegers regelmatig op te frissen en aan te vullen met nieuwe ontwikkelingen. Het programma dat zo ontstond,

bevatte in de eerste plaats een herhaling van de lessen in noodprocedures, uitrustingsstukken en reddingsmiddelen, die zoveel mogelijk met demonstraties en praktische oefeningen werden gecombineerd. Daaraan werden toegevoegd de lessen in overlevingsleer („survival”), sport, zwemmen, en vooral ook de noodzakelijke dingen die de vlieger moet weten over het doen en laten in vijandelijk gebied. Het is duidelijk dat deze uitgebreide materie onmogelijk in enkele dagen kon worden gerealiseerd.

Bij het samenstellen van een ideaal programma bleek al spoedig, dat zelfs een week te kort was en dat bijna twee weken nodig waren om aan alle eisen, o.a. aan die van de secties Inlichtingen en Vliegveiligheid van de Luchtmachtstaf, tegemoet te komen. De CLS besliste evenwel, dat de cursus niet meer dan één week mocht duren en ook, dat *alle* operationele vliegers in de tijd van zes maanden een cursus moesten hebben gevolgd. Er werd een gecombineerd programma samengesteld, dat de vliegers in de eerste zes maanden zouden volgen en dat als proef zou dienen voor een eventueel definitief programma. Tevens zou worden beslist of het Vlieger Training Centrum (VTC) — zoals de oorspronkelijke naam luidde — na deze proefperiode zou worden gehandhaafd.

Hiermee was dus het te volgen programma vastgesteld. Maar voordat hieraan uitvoering kon worden gegeven, moesten er nog heel wat voorbereidingen worden getroffen.

Alle grootse en optimistische plannen die in november en december 1956 werden opgezet, moesten in 1957 door de bestedingsbeperking worden herzien. Eén van de zwaarste eisen die de CLS aan de samenstellers stelde was, dat de cursus geen extra kosten mocht meebrengen. Er waren geen andere gelden beschikbaar dan die welke reeds op de begroting drukten.

De cursisten, ca. 20 man per cursus, konden geen legeringsgebouw met les- en filmlokaal krijgen. Een overdekt zwembad, waarin voor experimentele doeleinden allerlei installaties zouden zijn aangebracht, bleef een vrome wens. Inplaats hiervan werd het overdekte zwembad in Amersfoort voor vier ochtenden per week gehuurd. In de legering werd voorzien door middel van vier pakkisten, die hadden gediend voor het vervoer van Beaver vliegtuigen. Hiervan werd door de BABOV een „kamphut” gemaakt, waarin ruimte genoeg was voor 16 cursisten (zie de omslagfoto). Dit primitieve gebouw voldeed echter goed aan het doel van de cursus, de vliegers in aller-

lei moeilijke levensomstandigheden te brengen, waaruit zij zichzelf moeten weten te redden.

De Sectie Luchtvaart Geneeskundige Aangelegenheden kreeg de opdracht de proefcursus te leiden. Het gebouw van deze sectie werd het hoofdkwartier van het VTC en huisvestte de staf en vaste medewerkers. De zolder werd magazijn, kleed- en bergruimte; de conferentiezaal werd leslokaal, filmlokaal en demonstratiekamer van de vele vliegeruitrustingsstukken. De cursus kon beginnen. Eén van de zeer belangrijke dingen voor het VTC: het vinden van een oefenterrein, bleek in het geheel geen probleem. De nabijgelegen Vliegbasis Soesterberg leverde vele hectaren bruikbaar terrein, bij uitstek geschikt voor survival-oefeningen.

Het benodigde materiaal voor demonstratie en oefening bleek nogal omvangrijk. Voor het beoefenen van parachutelandingen in het water was zeer veel Engels en Amerikaans materiaal noodzakelijk. In Nederland wordt zowel met Engelse als Amerikaanse vliegtuigtypen gevlogen, die v.w.b. de vliegveiligheidsuitrusting zeer veel en soms principieel verschillen. Door deze verschillen werd besloten om afwisselend een cursus te geven voor vliegers op Engelse toestellen en vliegers op Amerikaanse toestellen. Dit kwam bovendien ten goede aan het onderhoud van het materiaal, waarvoor dan voldoende tijd beschikbaar was.

Om de vlieger zoveel mogelijk en zo realistisch mogelijk met de vliegveiligheidsuitrusting te laten werken, moest het VTC over voldoende materiaal beschikken. Niettegenstaande de materiaalrestricties, het personeelstekort, de primitieve legering en de weinige zwemuren, kwam een cursus tot stand die als volgt was samengesteld.

De Vlieger Training Cursus

De cursus begon op maandagochtend 10.00 u — na de noodzakelijke administratieve behandelingen — met een verkleedpartij. De cursisten werden gekleed in kleding, die tegen een stootje kon. Daarna werden zij gemeten en gewogen om te zien of er na het beëindigen van de cursus gewichtsverlies kon worden aangetoond. Om 11.00 uur zat de cursus bijeen in de conferentiekamer van de SLGA, die was herschapen in een showroom van alle bestaande reddingsmiddelen: vliegoveralls, zwemvesten, vlieghelmen, dinghies, schietstoelen, parachutes, noodradio's, nooddrantsoenen, enz.

In deze omgeving hoorden de cursisten de inlei-

ding van het Hoofd VTC aan. Deze inleiding was, en is nog steeds, een zeer voornaam punt van de cursus: zij bepaalt voor een zeer groot deel het succes van de cursus. Vooral in het begin moest worden gevochten tegen een uitgesproken negatieve stemming van de vliegers, die alleszins te begrijpen was. „Er zijn al zo veel cursussen voor de vliegers. . .”, „Waarom is dit nu weer nodig. . .”. „Dit kunnen we net zo goed op de basis doen. . .” „Als het nu goed weer is, kunnen we niet vliegen. . .”. Niet alleen de vliegers, doch ook hun commandanten waren a priori tegen deze nieuwe cursus, die ervoor zorgde dat ze weer een week diverse vliegers moesten missen. Om deze muur van „gereserveerde onwetendheid” neer te halen, moest in de eerste plaats een uitleg over het waarom, het ontstaan en de werkwijze van de cursus worden gegeven. Voordat de gang van zaken van de cursus werd besproken, kreeg elke klas te horen waarom de cursus werd gehouden.

In de nogal scherp gestelde inleiding werden hun kwaliteiten als vlieger gesteld tegenover onvolkomenheden in de kennis van hun persoonlijke vliegveiligheidsuitrusting. Zij werden gewezen op hun verantwoordelijkheid in deze en op het feit dat er veel meer aan moest worden gedaan. Hierna waren ze in de juiste stemming om een week lang allerlei onaangename dingen van het leven te trotseren.

Na een voorbereidend lesje in het gebruik van de dinghy met daarna de lunch werd het gezelschap naar de kamphut vervoerd op de Vlieg-basis Soesterberg, waar zij een week moesten leven, verdeeld in twee groepen van acht, die zij zelf kozen.

Het slapen geschiedde op veldbedden, in een slaapzak plus twee dekens. Er was een gemeenschappelijke zit- en eetruimte, waarin een kachel, houten banken en tafels; de verlichting geschiedde met petroleumlampen. Het hout voor de kachel moest door de cursisten zelf worden gezaagd en gehakt. Een watertankwagen was aanwezig voor was- en drinkwater. Het water mocht alleen worden gedronken als het was gekookt of was behandeld met waterzuiverings-tabletten (halazone), die ook in het dinghy-pack aanwezig waren. Bij de voeding werd de uiterste eenvoud betracht. Het ontbijt en de lunch bestond uit biscuits van de noodrantsoenen, de boter en het beleg werd mondjesmaat verstrekt. Het avondeten werd alleen de eerste dag toe bereid verstrekt, de overige dagen in natura. Op een

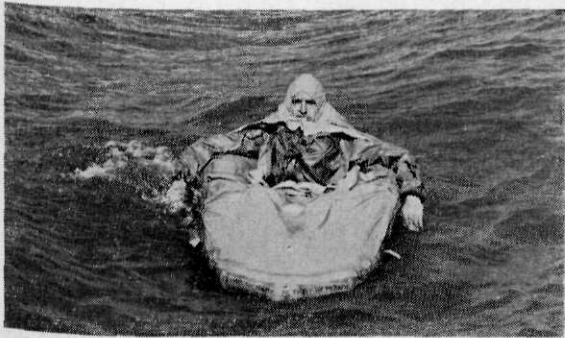
houtvuurtje moest de vlieger zelf zijn warme maaltijd bereiden.

Ook werd de eerste dag in theorie les gegeven, in de noodzakelijke hygiënische voorwaarden voor een verblijf van een week. Latrines werden gegraven en met het beschikbare materiaal afgewerkt. Zo ontstonden soms, afhankelijk van het initiatief van de groep, prachtige bouwwerken. Het was dan wel jammer, dat op de zaterdag dat het kamp werd verlaten, alles weer in de oorspronkelijke staat moest worden gebracht. Aan de groep werden ook werkopdrachten uitgegeven, zoals het bouwen van een vlot, een onderkomen, een touwbrug, enz. Deze prestaties werden bewaard als voorbeeld voor de volgende groep, die dan werd geprikkeld nog iets beters te bouwen.

Sport kwam 2 x daags op het programma voor. De eerste maal als lichte ochtendsport, ongeveer 15 minuten lichte oefeningen van 06.30-06.45 uur, de tweede maal een uur meer doelgerichte sport in de vorm van spring- en klimoefeningen, veldloopjes, hindernisbaan, het ongewapend gevecht en het springen van een rijdende wagen. Deze sporturen werden steeds zwaarder, maar nooit zo zwaar dat de ongetrainde vlieger het zou moeten opgeven. Op vrijdagavond werd een kompas- en kaartleesoefening gelopen, die vrij veel van het uithoudingsvermogen vergde. De mening was dat de sport van de vorige dagen veel tot het slagen van deze oefening had bijgedragen. Behalve de sport werd ook de „dinghy-drill” over het algemeen hogelijk gewaardeerd. Eerst werd de drill minutieus onderwezen; vooral de juiste volgorde van de handelingen was hierbij belangrijk, want na een parachutelanding in het water is het zaak zo snel mogelijk in de dinghy te klimmen. Wordt het geleerde juist uitgevoerd, dan demonstreert de vlieger zichzelf dat hij binnen één minuut na aanraking met het water in zijn dinghy kan zitten. Velen doen het zelfs binnen 30 seconden. Dit betekent dat hij in de winter, voor hij door verstijving niets meer kan doen, in de boot zit en zijn dubbelwandig, opblaasbaar pak (het anti-exposure-suit) kan aantrekken (afb. 1).

De gehele procedure werd ook geblindoekt uitgevoerd. Het behoeft geen betoog dat deze realistische oefeningen niet alleen nuttig zijn voor de veiligheid van de vlieger, maar hem ook vertrouwen geven in zijn persoonlijke vliegveiligheidsuitrusting.

Behalve deze aspecten nam de vliegfyysiologische training een grote plaats in. Lessen en demon-

Afb. 1 Geheel „geklede” vlieger

straties in de onderdrukamer, met de schietstoeltrainer, de nachtzientrainer, enz. gaven de vlieger een goed inzicht in de gedragingen van zijn lichaam tijdens het vliegen, vooral ook met betrekking tot de problemen van hoge snelheden en grote hoogten.

De tegenwoordige opleiding

Tot zover deze beschrijving van de „proefcursus”. Hoewel voor uitbreiding vatbaar, voorzagt deze cursus in de kennis van vliegveiligheidsprocedures en -uitrustingsstukken van vele vliegers. Op 1 augustus 1957 werd dan ook overgegaan tot definitieve oprichting van het centrum onder de naam VOTC (Vliegveiligheids Oefen en Test Centrum), dat onder direct bevel van de CLS (Chef Luchtmachtstaf) werd gesteld. Het lesprogramma werd niet principieel gewijzigd, wel de tijdsduur.

De leerling-vlieger wordt, vóór hij op straalvliegtuigen gaat vliegen, gedurende 3 dagen bij het centrum gedetacheerd. Gedurende deze 3 dagen wordt de aandacht gericht op het juiste gebruik van de vliegveiligheidsuitrusting, die hij mogelijk als leerling-vlieger nodig kan hebben. Voorts krijgt hij een herhaling in vliegfyysiologie en EHBO. De rest van de tijd wordt besteed aan water-survival plus de beginselen van land-survival, met de praktijk dinghy-drill.

Na het behalen van het brevet komt de vlieger terug voor een 5-daagse „Combat Survival Course”. Gedurende deze dagen wordt de vlieger in aanraking gebracht met alle aspecten van de overleving, waarbij de praktijk een zeer grote plaats inneemt. Er moet volkomen individueel worden gewerkt, dus niet meer in groepen, zoals bij de proefcursus het geval was. Hij vliegt alleen en in noodsituaties zal hij zich ook alleen erdoor moeten slaan.

Bij aankomst krijgt de vlieger zo veel mogelijk

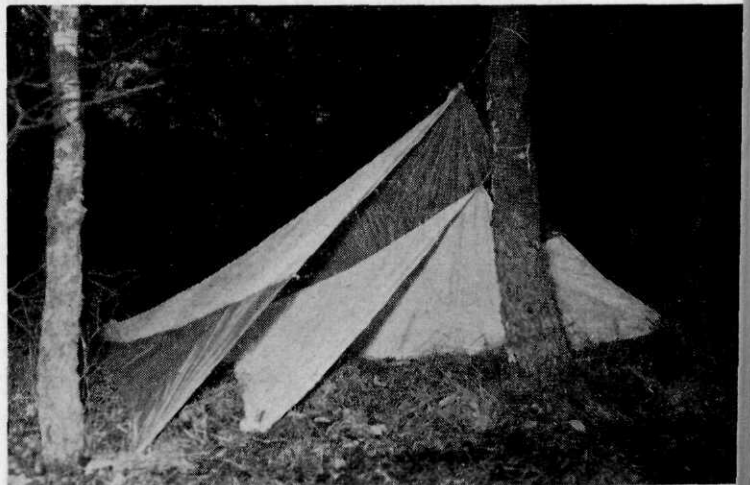
dezelfde artikelen uitgereikt die hij ook in zijn dinghy-pack zal aantreffen, plus 8 banen van een parachute. Met deze laatste moet hij zijn onderkomen maken, want 's zomers en 's winters wordt er buiten geslapen. Indien de instructies voor het maken van het onderkomen goed worden opgevolgd, slaapt de vlieger warm en goed (afb. 2). Nog nooit is er als gevolg van de weersomstandigheden van het buiten slapen afgeweken, ook niet in zeer strenge winters.

Tijdens de cursus is er zeer weinig of geen gelegenheid om grote wijzigingen in het onderkomen aan te brengen, daar het programma de vlieger zeer weinig vrije tijd laat. Behalve de theorie wordt alles in de praktijk beoefend; de vlieger, krijgt alle voedsel in natura verstrekt. Hij krijgt kippen, hazen, konijnen, kraaien, zeemeeuwen, enz., al naar de voorraad strekt. Hij moet ze panklaar maken (afb. 3) en daarna ook bereiden op een speciaal vuurtje. Hij leert hoe hij in het wild levende dieren moet vangen, hoe hij snel veel vissen kan vangen, waar hij water kan vinden, welke planten hij kan eten, hoe hij met weinig hout een goed en niet zichtbaar vuurtje kan maken, enz. Kortom, hij leert te leven van het land, hij leert te óverleven.

De theoretische lessen omvatten thans vele onderwerpen: EHBO, speciaal de „zelfhulp” met zeer primitieve middelen, de belangrijkste artikelen van de Conventie van Genève, houding in krijgsgevangenschap, het weerstaan van vijandelijke ondervraging en exploitatie, ontwijking (evasion) en ontvluchting (escape). De cursus wordt afgesloten met een 24-uurs oefening waarin deze aspecten zo veel mogelijk zijn verwerkt.

De praktijk dinghy-drill wordt afgesloten met een

Afb. 2 Dubbeldaks tentje van parachutebanen

Afb. 3 Oefening baart kunst

oefening in het Golfslagbad te Doorwerth, waar de vlieger wordt geconfronteerd met golfslag, wind en meestal koude (afb. 4). Dit bad wordt ieder seizoen door het VOTC „geopend” en „gesloten”; er wordt namelijk begonnen en geëindigd als de watertemperatuur 10 à 12° C is. Na deze ervaring zijn alle vliegers overtuigd van de noodzaak van een goede „dinghy-drill”. Na 18 maanden, teneinde een seizoenwisseling te krijgen, komen de vliegers terug voor een 3-daagse herhalingscursus. In deze cursus wordt een herhaling gegeven van de belangrijkste aspecten: theorie en praktijk, schietstoel en dinghy-drill, een lezing water-survival en combat-survival plus vliegphysiologie en EHBO. Tussen de cursussen door worden er in samenwerking met de Koninklijke Marine dinghy-drill oefeningen op zee gehouden, waarvoor alle vlie-

Afb. 4 Dinghy-drill te Doorwerth

gers tenminste éénmaal worden aangewezen. Uit het zicht van de kust springen de vliegers op bepaalde afstanden — zodat zij elkaar niet meer kunnen zien — met een volledige uitrusting over boord en blijven zo een bepaald aantal uren in eenzaamheid achter.

De aspecten escape, evasion, houding in krijgsgevangenschap, enz. zijn verwerkt in de jaarlijkse of 2-jaarlijkse grote oefeningen, die door de Commando's van de KLu worden gehouden, veelal in samenwerking met het VOTC, dat de Commando's met raad en daad terzijde staat, teneinde zo veel mogelijk profijt van de oefeningen te hebben.

Afb. 5 Boven land...

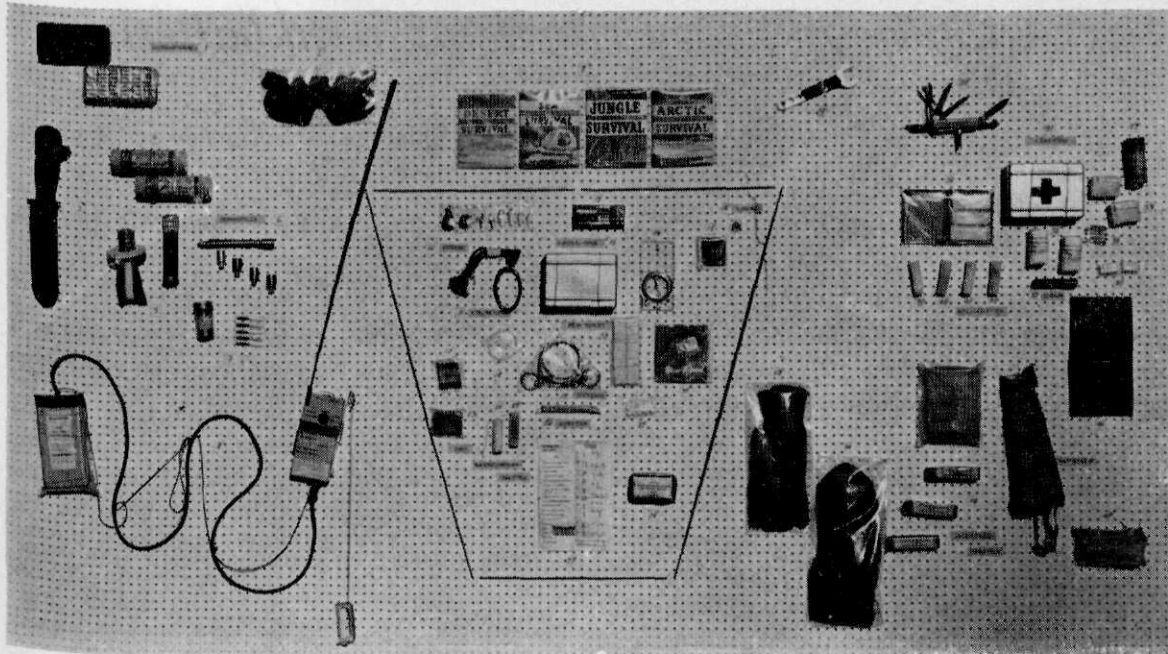

Afb. 6 Boven water...

Door middel van al deze maatregelen wordt de operationele vlieger geïndoctrineerd en — indien hij het geleerde toepast — is hij in staat zich onder alle omstandigheden te handhaven en hij weet wat te doen als hij onverhoopt boven land of boven water van zijn vliegveiligheidsuitrusting gebruik moet maken (afb. 5 en 6). Hij vertrouwt zijn uitrusting, omdat hij die in de praktijk heeft gebruikt en „aan den lijve” heeft ondervonden, dat hij bij het juiste gebruik van die uitrusting onder alle omstandigheden kan overleven.

Bijkomende werkzaamheden van het VOTC

Tot slot iets over de tests die het VOTC verricht voor zover het vliegveiligheidsuitrustingsstukken betreft. Door de snelle ontwikkeling van de

luchtvaart, komen er ook steeds nieuwe uitrustingsstukken beschikbaar. Alle in aanmerking komende artikelen worden op hun praktische bruikbaarheid, maar ook op hun duurzaamheid, getest. De bruikbaarheid wordt getest tijdens diverse cursussen, de duurzaamheid door de artikelen, alvorens te testen, in een dinghy-pack te verpakken en er zo enkele tientallen uren mee te vliegen. Naar aanleiding van deze tests wordt de CLS geadviseerd omtrent de bruikbaarheid voor de KLu van nieuwe uitrustingsstukken. Eventuele tekortkomingen in de bestaande uitrusting komen veelal tijdens een cursus naar voren of worden door de vliegveiligheidsofficier van een vliegbasis gesignaleerd. Zo nodig worden verbeteringen aangebracht en grondig getest; daarna tijdens diverse cursussen door de vliegers gebruikt en als dit alles aan de verwachtingen voldoet, wordt een modificatievoorstel aan de CLS aangeboden. Als voorbeeld moge dienen de door het VOTC ontwikkelde „Survivalkit” en in samenwerking met de SGLA de „EHBO-kit” (afb. 7). De doosjes zelf zijn als pannetje te gebruiken en passen in de borstzakken van de vliegeroverall. Met de inhoud van deze twee doosjes is het de vlieger mogelijk langere tijd, zonder hulp van buiten, van het land te leven. Ook de ideeënbus-commissie van het ministerie van Defensie maakt van de diensten van het VOTC gebruik, voor zover de ingezonden ideeën

Afb. 7 De complete inhoud van een dinghy-pack: links de seinmiddelen, midden de survival-does, rechtsboven de EHBO-does met daaronder waterontzoutingsmiddelen, handschoenen, sokken, een waterzak en dinghy-reparatieset

betrekking hebben op de vliegveiligheidsuitrusting. Ideeën die op de vliegveiligheid betrekking hebben, worden ter evaluatie aan het VOTC gestuurd, dat de ideeën op hun waarde en verdere bruikbaarheid bekijkt.

Conclusie

In een vergelijking met andere NAVO-luchtmachten krijgt de Nederlandse vlieger een zeer goede opleiding in vliegveiligheid en survival en hij beschikt over een vliegveiligheidsuitrusting, die zijns gelijke niet heeft. Natuurlijk blijft er steeds iets te wensen over, maar gezien de zeer beperkte ruimte, die voor de uitrusting beschikbaar is, is het Centrum erin geslaagd in de loop der jaren een survival-pack samen te stellen dat alle benodigde artikelen bevat voor een vlieger in noodomstandigheden die zich, naar wij hopen, nooit zullen voordoen, maar waar hij wel op voorbereid moet zijn. Ook in tijd van oorlog staat de vlieger niet meer vreemd tegenover situaties die zich kunnen voordoen als hij in vijandelijk gebied is terechtgekomen.

Taak en mogelijkheden van de antitankbatterij

door H. A. DE HAAN, Kapitein der Artillerie

Het terrein is het pantser en de weg is de snelheid van de gemechaniseerde antitank-artillerie.

In en na de Tweede Wereldoorlog is het gebruik van gemechaniseerd materieel met sprongen gestegen. De voornaamste redenen daarvoor zijn:

— de behoefte aan middelen waarmee snel en krachtig kan worden doorgestoten, dus waarmee een beslissing kan worden geforceerd;
— de snelle ontwikkeling van nucleaire wapens, die de commandant noodzaken voor veel van zijn acties „beschermende voertuigen” te gebruiken.

Dat derhalve het pantsers van voertuigen en het gepantserd inzetten van personeel een dwingende eis is geworden, behoeft verder geen betoog.

Nu echter wijzelf, maar waarschijnlijk in nog sterkere mate een potentiële tegenstander, in hoog tempo mechaniseren, dient tegen dit te verwachten massale optreden van gepantserde troepen, i.c. tanks en gemechaniseerde infanterie, een, liefst afdoend, afweermiddel te worden gevonden, hoewel wij ons moeten realiseren, dat de ideale toestand, zijnde een 100% zekerheid voldoende afweermiddelen te hebben, waarschijnlijk door allerlei factoren nooit zal worden bereikt.

Daarom zal iedere commandant, van hoog tot laag, zowel de hem ten dienste staande middelen als zijn eigen tactische bekwaamheid tot het uiterste dienen te benutten om met enig succes een vijandelijke pantseraanval te kunnen afwijken. Hij zal derhalve de pantserbestrijdingsmiddelen, die op ieder niveau zijn ingedeeld, nauwkeurig coördineren en alle mogelijkheden uitbuiten om vijandelijke pantsereenheden op te vangen, te kanaliseren, te vertragen, te stoppen en te vernietigen.

Ik moge voor het overzichtelijk maken van deze materie hieronder een overzicht geven van de pantserbestrijdingsmiddelen. Deze zijn te onderscheiden in offensieve en defensieve middelen.

De offensieve zijn:

- a. vliegtuigen en helikopters, voorzien van raketten, bommen en/of kanonnen;
- b. tanks.

De defensieve zijn:

- a. actieve middelen:
 - gemotoriseerd en gemechaniseerd antitankgeschut;
 - terugstootloze vuurmonden;
 - raketwerpers (en draadgeleide raketten);
 - artillerie (fosfor) en mortieren;
 - geweergrenaten, handgrenaten en molotofcocktails.

b. Passieve middelen:

- natuurlijke hindernissen;
- kunstmatige hindernissen;
- mijnen;
- maskering, rook;
- inlichtingen.

Uit dit overzicht blijkt reeds een zekere differentiatie in verband met het al of niet hebben van het initiatief, de afstanden waarop, en de beweeglijkheid waarmee, de tankbestrijding wordt aangevangen.

Hindernissen, mijnen e.d. zijn aan plaatsen gebonden, moeten bovendien worden bestreken met eigen vuur.

Voor de raketwerpers, geweergrenaten, handgrenaten en molotofcocktails is de factor afstand van zeer groot belang. Bij het gebruik van deze middelen dient men over een grote koelbloedigheid te beschikken, aangezien de vijandelijke tanks nagenoeg in de eigen stellingen of vlak daarvoor zijn gekomen.

Artillerie en mortieren overbruggen grotere afstanden, hoewel hierbij de trefkansen weer lager worden; voorts zijn ook zij weer aan stellingen gebonden.

De terugstootloze vuurmonden zijn beweeglijk, kunnen echter noch artillerievuur, noch mitrailleurvuur doorstaan. Zij hebben in verband met hun overige kenmerken een beperkt actiegebied.

105 mm 1 44 antitank

Resteren nog de vliegtuigen, helikopters en tanks. Dat de twee eerstgenoemde op zeer grote afstanden kunnen opereren is duidelijk. Hun beweeglijkheid is nagenoeg ideaal. Tanks hebben een grote beweeglijkheid, een grote vuurkracht en een groot incasseringsvermogen. Zij zijn dan ook bij uitstek geschikt om vijandelijke tanks op te zoeken en met deze slag te leveren.

Echter wat te doen, welk middel in te zetten, wanneer zij, afhankelijk van hun opdracht, in massa doorstoten, c.q. infanterie begeleiden, dus voornamelijk in front zijn gebonden en er vindt een vijandelijke tegenaanval op een van de flanken plaats?

Tot nu toe was de commandant wel gedwongen aan de tankeenheid een deel, bv. een peloton of een eskadron, te onttrekken om een dergelijke dreiging het hoofd te kunnen bieden. Hiertoe is een oplossing gezocht en gevonden in de formering van enkele gemechaniseerde batterijen antitank, die blijkens het voorgaande een middel zijn in handen van de brigadecommandanten om hun tankbataljon(s) zich volledig zonder versnippering te kunnen doen concentreren op hun hoofdtaak: door een massale druk een beslissing in het gevecht te forceren.

Organisatie

Op 5 juni 1963 zijn drie zelfstandige batterijen antitank geformeerd, twee bij de Eerste Divisie en één bij de Vierde Divisie. In de Eerste Divisie zijn deze batterijen opgenomen in de organi-

satie van de Painfbrig, zelfstandig, dus rechtstreeks onder bevel van de brigadecommandant.

Organisatie en uitrusting van de batterij

1. ORGANISATIE

De batterij 105 mm antitank (mech) is samengesteld uit:

a. Batterijstaf, bestaande uit:

	Off.	O.O.	K+S
— commandogroep	2	2	12
— administratie- en bevoegde groep		3	11
— onderhoudsgroep		1	11
— keukengroep			3
— personeelsaanvullingsgroep		1	2

b. Twee antitankpelotons, ieder bestaande uit:

- commandogroep 1 Off. en 1 kan.
- 5 stukken 105 mm 1 44 antitank op AMX (lichte tank), per tank 1 O.O. en 2 kan.

Totaal: 4 Off, 17 O.O. en 61 manschappen.

2. UITRUSTING

De voornaamste uitrustingsstukken vormen wel de 10 lichte tanks AMX, met als hoofdwapen het kanon van 105 mm, die gezamenlijk de gevechtskracht van de batterij vormen. Voor commandovoering en berging zijn nog prco toegevoegd; voor verzorging, verkenning, onderhoud en keuken zijn aanwezig 4 jeeps, 3 ééntonniers, en 7 drietonniers.

Ten behoeve van de commandovoering zijn voorts aanwezig de in tabel 1 genoemde verbindingsmiddelen.

TABEL 1

aantal	soort	t.b.v.	netmogelijkheid
1	AN/GRC 9	btc	brig co-net (admin)
2	AN/VRC 22	btc (prco)	bt co-net en brigco-net
6	AN/VRC 18	onderhoudsgroep (prb)	bt co-net en pel co-net
9	AN/VRC 10	pelotonscn (tank + jeep)	pel co-net en bt co-net
9	AN/VRC 10	ply btc, vbd oo	bt co-net en brig co-net
10	AN/VRC 10	stuks cn	pel co-net
10	AN/VRC 10	onderhoudsgroep	bt co-net
1	AN/UIC-1	stuks cn	intercom in tanks
1	R/209	btc	div nbc radio-omroep

*Snelle en beweeglijke
lichte tanks*

Daar dus de lichte tank het belangrijkste uitrustingsstuk is, mogen hierna nog enkele gegevens volgen, die o. m. bepalend zijn voor de inzet van de batterij.

a. Afmetingen

gewicht (gevechtssklaar)	14,85 t	} derhalve een zeer klein en laag silhouet
totale lengte (met kanon)	6,70 m	
totale breedte	2,52 m	
totale hoogte	2,28 m	
lengte romp	4,90 m	

b. Rijbereik

op de weg 340—370 km
in het terrein (operaties meegeteld) 8 uren

c. Snelheid

op de weg 60—65 km/h
kruissnelheid ca. 40 km/h
in het terrein wordt de snelheid aanzienlijk minder.

d. Benzineverbruik

op de weg 130 l op 100 km
in het terrein ca. 55 l/h
inhoud benzinetanks 480 l

e. Bepantsering

romp:
voor: 15 mm
achter: 15 mm
zijde: 20 mm
toren:
voor: 25 mm
zijde: 25 mm
bovenzijde: 10 mm

f. Torendraai en elevatie-inrichting

torendraai 360° in 12 sec
elevatie over voordek —6° tot 11°
elevatie over achterdek —6° tot 6°30'

g. Bewapening

kanon 105 mm l 44

munitie aan boord: 27 antitankbrisantgranaten en 5 brisantgranaten
pantserdoorborend vermogen: 40 cm
6 rookgranaatwerpers
2 mitrailleurs MAG (voorlopig .30 luchtgekoeld): 1 naast kanon, 1 op de koepel.

Vormen van optreden

Alvorens mij te wagen aan beschouwingen over de eventuele taak van de antitankbatterij in de verschillende vormen van optreden, meen ik goed eraan te doen, nogmaals de hoofdtaak van genoemde batterij te benadrukken.

De antitankbatterij is een machtig middel in handen van de brigadecommandant om zijn tankbataljon(s) vrij te maken voor zijn (hun) hoofdzaak, dat is om door massaal optreden het gevecht beslissend te beïnvloeden.

Bij de opdrachten, die de batterij worden verstrekt, verdienen de volgende punten steeds aandacht.

— De batterij is uitgerust met snelle en beweeglijke lichte tanks die een grote en verreikende vuurkracht bezitten. Steeds zal dus moeten worden gezocht naar inzetmogelijkheden, waarin vuur en beweging met elkaar in evenwicht zijn.
— Slechts dan is de gevechtskracht van de batterij ten volle uit te buiten, wanneer zij optreedt samen met andere eenheden, elkaar onderling steunend met de ter beschikking zijnde middelen.
— De batterij kan nooit alléén tegen vijandelijke pantsertroepen optreden.

— De brigadecommandant kan met de batterij snel en gemakkelijk een zwaartepunt vormen in de pantserafweer, de infanteriebataljons steunen en voorwaarden scheppen voor de inzet van het tankbataljon.

— De batterij voert het gevecht op maximale effectieve schootsafstand en zal streven naar een verrassend optreden.

— Daar de lichte tank geen incasseringsvermo-

gen heeft, moeten nabijgevechten worden vermeden; de grote kracht van de batterij ligt in het snel en veel van stelling veranderen.

— De lichte tanks van de batterij zijn niet uitgerust met middelen om vuur met indirecte richting uit te brengen, het is dus onmogelijk om de batterij een artillerietaak op te dragen.

Door het kleine silhouet, het niet in staat zijn rijdend gericht vuur af te geven, de samenstelling van de munitieuitrusting en de lichte pantsering, dus het gemis aan schokvermogen, is het uitgesloten de batterij in te zetten als tank-eenheid.

— In het algemeen kan worden gesteld, dat vijandelijke tanks bij voorkeur in de flank dienen te worden aangegrepen, want:

a. de maximale gevechtskracht aan waarneming, vuurkracht en ondersteuning is bij een tankaanval voorwaarts gericht;

b. het terrein in front van een tankaanval zal minder gedekt zijn dan op de flank in verband met het massale optreden;

c. de vijandelijke waarneming concentreert zich voornamelijk in voorwaartse richting, en het gezichtsveld naar opzij, althans van de tanks, is in het algemeen minder goed;

d. de vijandelijke vuursectoren liggen voornamelijk in voorwaartse richting;

e. gedekte stellingverandering is op de flanken eenvoudiger uit te voeren;

f. het verrassingsmoment kan ten volle worden benut.

Hoewel, gezien het voorgaande, de antitankbatterij niets meer pretendeert te zijn dan een eenheid, uitgerust met zeer goede gemechaniseerde

Zeer goede at-kanonnen

Het kleine silhouet

antitankkanonnen, zal de inzet van de batterij, juist als bij tankeenheden grotendeels gunstig of ongunstig worden beïnvloed door terrein, weersomstandigheden en waarnemingsmogelijkheden.

Daarom is het van grote betekenis, dat het terrein ten volle wordt uitgebuit.

Bij de verkenning en de terreinstudie moet derhalve rekening worden gehouden met het feit, dat het terrein mogelijkheden dient te bieden om de batterij uit dekkingen te doen waarnemen en vuren. Gestreefd moet worden naar een minimale schootsafstand van 1000 m. Er moet veelvuldig van stelling kunnen worden gewisseld zonder dat dit wordt waargenomen. Het snelst kan dit geschieden langs de wegen en paden. Het verdient, zoals reeds gezegd, de voorkeur om de batterij in zijn geheel in te zetten, hetgeen het principe „vuur en beweging” ten goede komt. De pelotons kunnen beurtelings, nadat zij door hun vuur vijandelijke tegenactie hebben getrokken, van stelling wisselen, zodat een doorstotende vijand continu onder antitankvuur ligt. Hierdoor wordt diepte verkregen in de antitankverdediging.

Bij voorkeur zal gebruik worden gemaakt van voorbereide stellingen, aangezien dan vuursectoren kunnen worden gecoördineerd, afstanden worden gemeten, en derhalve het meest effectieve vuur kan worden uitgebracht. Opgemerkt werd reeds dat de AMX lichte tank niet de mogelijkheid heeft om rijdend te vuren. Bovendien is de aanvangssnelheid van het projectiel betrekkelijk laag (atbg VO-800 m/sec). Het gevolg daarvan is, dat de baan die het projectiel beschrijft, vrij krom is. Ook dit betekent, vooral voor de grotere afstanden, dat bij voorkeur de doelen zo goed mogelijk dienen te zijn ingemeten, dus gebruik moet worden gemaakt van voorbereide stellingen. Dat in het bewegelijke gevecht dit niet altijd mogelijk zal zijn, behoeft geen nadere uitleg.

Spoedstellingname

Hoge eisen moeten dan ook worden gesteld aan de opleiding van het personeel, voor wat betreft afstand en snelheid schatten.

Voorshands zijn in de AS van de antitankbatterijen opgenomen drie optische afstandsmeters, te weten één bij de batterijstaf en één bij elk peloton. Bij de verkenning van voorbereide stellingen kan dus zowel door personeel uit de batterijstaf als door de pelotonswachtheesters een hoofdstelling ook voor wat betreft afstandskaarten volledig worden verkend; daarna moet onmiddellijk een aanvang worden gemaakt met de (afstands)verkenningen van de reserve- en verwisselstellingen.

Uit het voorgaande is af te leiden dat slechts in uiterste noodzaak kan worden opgetreden met één peloton, en in ieder geval zeker niet met koppels van twee of drie tanks of zelfs met één enkele tank. Een dergelijke werkwijze zal afbreuk doen aan de vuurkracht van een te vormen zwaartepunt in de pantserafweer.

Er dient een overlap van vuursectoren te worden gevormd, waardoor een scherm van vuur wordt verkregen.

Bij het doorstoten van vijandelijke tanks dienen deze steeds opnieuw onder vuur te worden genomen van uit meer naar achteraan gelegen voorbereide stellingen.

Afhankelijk van de snelheid van de vijandelijke aanval zullen de volgende stellingen ca. 3 km achterwaarts moeten liggen, de snelheid van de AMX maakt het mogelijk om tijdig in de nieuwe stelling aanwezig te zijn, op voorwaarde dat gebruik kan worden gemaakt van wegen of paden. Afhankelijk van de omstandigheden kan de pantserbestrijding worden gevoerd volgens de methoden:

- de bestrijding uit voorbereide opstellingen;
- de beweeglijke bestrijding;
- een combinatie van beide.

De bestrijding uit voorbereide opstellingen, die achtereenvolgens worden ingenomen, verdient

verre de voorkeur. Deze methode zal dan ook altijd worden gevolgd, wanneer voldoende tijd en ruimte aanwezig is voor verkenning en voorbereiding, en de aanvalsrichting van de vijandelijke tanks min of meer bekend is.

De beweeglijke bestrijding zal worden gevoerd, wanneer de vijandelijke tankaanval anders verloopt dan werd verwacht, of wanneer tijd voor gedetailleerde verkenningen ontbreekt.

In dit geval wordt de bestrijding aangevangen bv. tijdens een verplaatsing uit posities, die snel van uit de beweging moeten worden ingenomen, de zogenaamde spoedstellingname.

Wat is nu de taak van de at-batterij in het samenwerken met de andere onderdelen van de brigade?

Hierbij moge ik, hoewel zeer beknopt, achtereenvolgens behandelen de opmars, de aanval, de verdediging en het vertragende gevecht. Het zou mij namelijk te ver voeren tot in de finesses al deze gevechtvormen te bespreken; zeker daar zij alle hun karakteristieke moeilijkheden hebben.

In de opmars heeft de at-batterij tot taak de brigade te beveiligen tegen aanvallende tanks. De batterij verplaatst zich onder brigadebevel als antitankreserve tussen de voorhoede en de hoofdmacht en zal, naar gelang van de ontwikkeling van de vijandelijke tankdreiging, worden ingezet voor beveiliging van de bedreigde flank. De uitvoering kan tweërlei zijn:

a. spoedstellingnames in overheersende terreindelen, terwijl de marseenheid onder dekking van de batterij haar opmars voortzet;

In overheersende terreindelen

b. meemarcheren achter de voorhoede, onmiddellijk gereed zijnde voor stellingname.

Over parallel lopende wegen wordt verplaatst, indien van tevoren vaststaat welke flank wordt bedreigd.

Is het terrein van zodanige aard, dat niet gebruik kan worden gemaakt van parallelwegen, dan zal aan de hand van inlichtingen en kaartstudies worden bepaald, waar de batterij beveiligende stellingen zal kunnen betrekken. Een vereiste is, dat de marcherende batterij voldoende ruimte heeft om zich te kunnen ontplooiën.

In de aanval kunnen de volgende taken aan de at-batterij worden opgedragen.

— Beveiliging van het verzamelgebied (indien nodig) tegen vijandelijke tankaanvallen.

— Beveiliging van de gereedstelling tegen vijandelijke tanks.

— De aanval ondersteunen door bestrijding van tanks.

— Het beveiligen van de flanken van aanvallende infanterie.

— Beveiligen van de open flank van het tankbataljon, om de tankeenheden gelegenheid te geven zich geheel op het aanvalsdoel te concentreren.

— Bij het bereiken van het aanvalsdoel het tankbataljon vrij te maken, door de at-beveiliging in de consolidatie over te nemen.

In de verdediging zal de brigadecommandant de batterij de volgende opdrachten kunnen verstrekken:

— het kanaliseren van vijandelijke tanks, dus de vijandelijke tanks in een bepaalde richting dwingen;

— het bestrijden van een door vijandelijke tanks gevormd zwaartepunt;

— het vernietigen van doorgebroken vijandelijke tanks;

— het innemen van een grendelstelling teneinde de vijand te stoppen en hierdoor de tegenaanval mogelijk te maken.

In het algemeen wordt de antitankbatterij inge-

zet om de pantserafweer in de diepte te verdichten.

In het vertragend gevecht zal de at-batterij onder uitbuiting van het terrein de opdringende vijandelijke tanks op maximale schootsafstand bestrijden en tijdig het gevecht dienen af te breken. Nimmer zal de batterij zich inlaten met een nabijgevecht.

De batterij zal trachten de vijandelijke tanks te stoppen of te vertragen, om aldus de infanterie gelegenheid te geven het gevecht af te breken. Juist hier zal nauwgezette coördinatie een vereiste zijn.

De gehele antitankbatterij zal voortdurend paraat moeten zijn om steeds andere opdrachten uit te gaan voeren.

De batterijcommandant zal voortdurend op de hoogte moeten zijn van de voortgang van de actie, hij zal steeds dienen te coördineren met de eenheden die hij moet steunen, of in wier gebied hij optreedt. Omgekeerd zal het te steunen onderdeel en met name de (pa) infanterie de batterij dienen te beschermen tegen vijandelijke infanterie en verkenningseenheden, vijandelijke pantserafweermiddelen moeten onderdrukken, tankhindernissen en doorgangen moeten vrijmaken om de batterij gelegenheid te geven van stelling te veranderen, inlichtingen en vooral doelen moeten doorgeven die voor de batterij van belang zijn.

Infanteriepioniers of pantsergeniecompagnieën kunnen waardevolle steun verlenen aan de at-batterij door het wegennet zo goed mogelijk te houden, doorgangen te maken in hindernissen, bruggen te herstellen of te leggen, verkennen en aangeven van doorwaadbare plaatsen.

Resumerend moge worden opgemerkt dat, wanneer met de in dit artikel genoemde „spelregels” rekening wordt gehouden, de antitankbatterij, het zij nogmaals met nadruk gezegd, een krachtig middel is in handen van de brigadecommandant, om de pantserbestrijding te verdiepen en te versterken.

Een legerplaats van 2000 jaar geleden

door G. KOPPERT, Kapitein van Fortificatiën

„Oorlog is de Vader van alle dingen. . .”

(HERACLITUS, 6e eeuw voor Chr.)

Recente opgravingen in Nijmegen (afb. 1), waarbij gedeelten van een Romeinse legerplaats uit het begin onzer jaartelling worden blootgelegd, waren de directe aanleiding tot het schrijven van dit artikel.

Bij deze opgravingen (die nog steeds voortgang vinden en die worden uitgevoerd door de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek te Amersfoort, onder leiding van prof. dr. H. Brunsting uit Leiden), kwamen zeer interessante gegevens aan het licht, die onder meer een duidelijk beeld geven van de grote vakkennis op het gebied van de troepenlegering en inrichting van legerplaatsen, waarover de Romeinse bezettingslegers 2000 jaar geleden reeds beschikten.

Dit behoeft ons trouwens ook niet te verwonderen, wanneer wij bedenken, dat de Romeinen een Rijk vestigden, dat zich uitstreckte over vrijwel geheel Europa, Noord-Afrika en Klein-Azië tot aan de Tigris en dat zij meer dan 4 eeuwen in stand hielden.

Wanneer wij daarbij nog in aanmerking nemen, dat destijds niet kon worden beschikt over de technische hulpmiddelen en de krachtbronnen van de tegenwoordige tijd, dan grenzen deze prestaties bijna aan het ongelooflijke.

Als op zovele terreinen (rechtspraak, bestuur, bouwkunst, tijdrekening, legerorganisatie, enz.) kunnen de Romeinen ook op het gebied van militaire legering als onze belangrijkste leermeesters worden beschouwd. Zelfs in onze tijd valt op dit gebied nog van hen te leren, zoals uit het volgende zal blijken. Eens temeer wordt hiermee bewezen dat, hoe de tijden en de technische mogelijkheden ook mogen veranderen, de principes veelal dezelfde blijven.

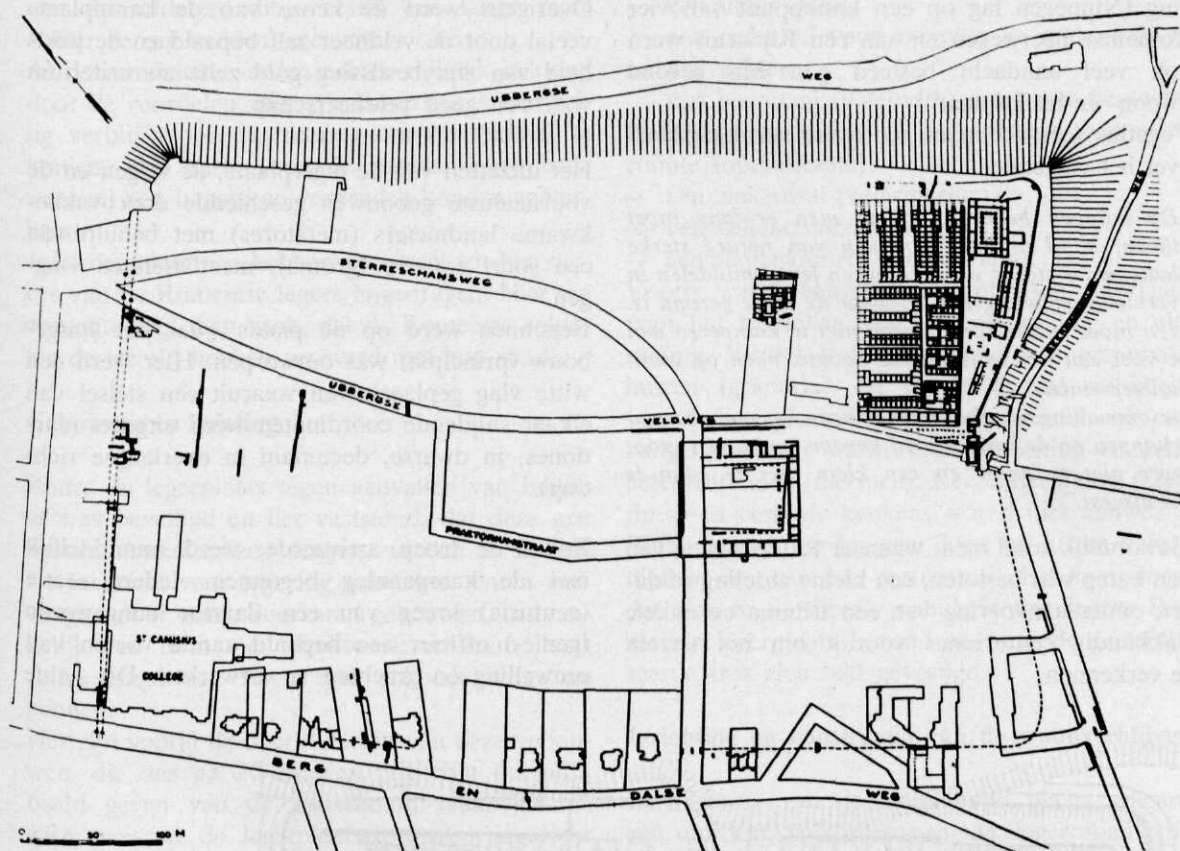
Voor het verstrekken van informatie en het beschikbaar stellen van vakliteratuur en fotomateriaal ben ik veel dank verschuldigd aan de archeologen prof. dr. H. Brunsting te Leiden, prof. dr. J. E. Bogaers te Amersfoort, mej. dr. C. Isings van de Universiteit te Utrecht, en de heer R. Woudstra te Amersfoort.

Ligging en functie van de legerplaats

De Romeinse legerplaats in Nijmegen (afb. 2) besloeg een oppervlakte van 28-29 ha (lengte 688,5 m, breedte 429,25 m) en was de enige legioensvesting in ons land met een legeringscapaciteit van ca. 5000 man. Hij is gelegen op de Hunenberg, een uitloper van het Reichswald, en werd

Afb. 1 Opgravingswerkzaamheden te Nijmegen (november 1963)

Afb. 2 Romeinse legerplaats aan de Berg en Dalse weg te Nijmegen; rechts boven een gedeelte van de opgravingresultaten

eerst in 1917 ontdekt door drs. M. P. M. Daniëls, gemeentearchivaris van Nijmegen. Door systematisch onderzoek en toevallige vondsten, vooral bij het maken van wegen en rioleringen, heeft men de kennis van het kamp vrij hoog kunnen opvoeren.

De versterkte legerplaats maakte deel uit van een enorm etappen- en grensverdedigingsstelsel, dat zich uitstrekte langs Donau en Rijn tot aan de Noordzee en dat zich zelfs voortzette in Schotland (Hadrianuswal).

Deze grensverdedigingswerken behielden ook na de verovering van de omliggende gebieden hun functie ter verzekering van de veiligheid bij opstand of tegen het binnendringen van vijandige stammen uit de periferie. De meeste in Nijmegen gevonden overblijfselen zijn afkomstig van het beroemde door Caesar opgerichte Xe Legioen, dat omstreeks het jaar 71 uit Duitsland (Kleef) naar Nijmegen werd overgeplaatst.

Kampschema

De legerplaats te Nijmegen werd gebouwd volgens een schema, dat de Romeinen veelvuldig

toepasten. Typische kenmerken van dit schema zijn de symmetrische, rechthoekige plattegrond (2 : 3) met afgeronde hoeken en in het midden van de zijden vier toegangspoorten. De Porta Praetoria (hoofdpoort) bevond zich meestal aan de naar de vijand gekeerde zijde.

Het geheel werd omgeven door een aarden wal met daarvoor één of meer puntgrachten ter breedte van 3 - 5 m met een diepte van 0,9 - 2,25 m. De totale breedte van de grachten mocht niet meer dan 18 m bedragen, in verband met het bereik van de eigen werpwapenen. Op de wallen werd een houten borstwering aangebracht. Aan de binnenzijde van de omwalling liet men een strook ter breedte van 20 - 30 m geheel onbebouwd. Deze strook (het intervallum) diende om de tenten c.q. gebouwen te beveiligen tegen werpwapenen van mogelijke aanvallers.

Situering en aanleg

Bij de plaatskeuze voor de vestiging van een legerplaats werd zeer zorgvuldig te werk gegaan.

Behalve aan een strategisch verantwoorde lig-

ging (Nijmegen lag op een knooppunt van vier Romeinse heerwegen en aan een Rijnarm) werd ook veel aandacht besteed aan een gezond „woon- en leefklimaat”.

Vegetius (een Romeins schrijver) vermeldt hierover het volgende:

„De kampen behoren, indien men er lang moet blijven, altijd te liggen op een van nature sterke plaats, waar steeds water, hout en levensmiddelen in overvloed aanwezig zijn en waar de lucht gezond is. Men moet voorts zorg dragen niet te kamperen aan de voet van een beheersende hoogte, noch op inundatieterreinen.

De omwalling worde geregeld naar het aantal manschappen en de hoeveelheid bagage, zodat een groot leger niet te nauw en een klein niet te ruim is gehuisvest.”

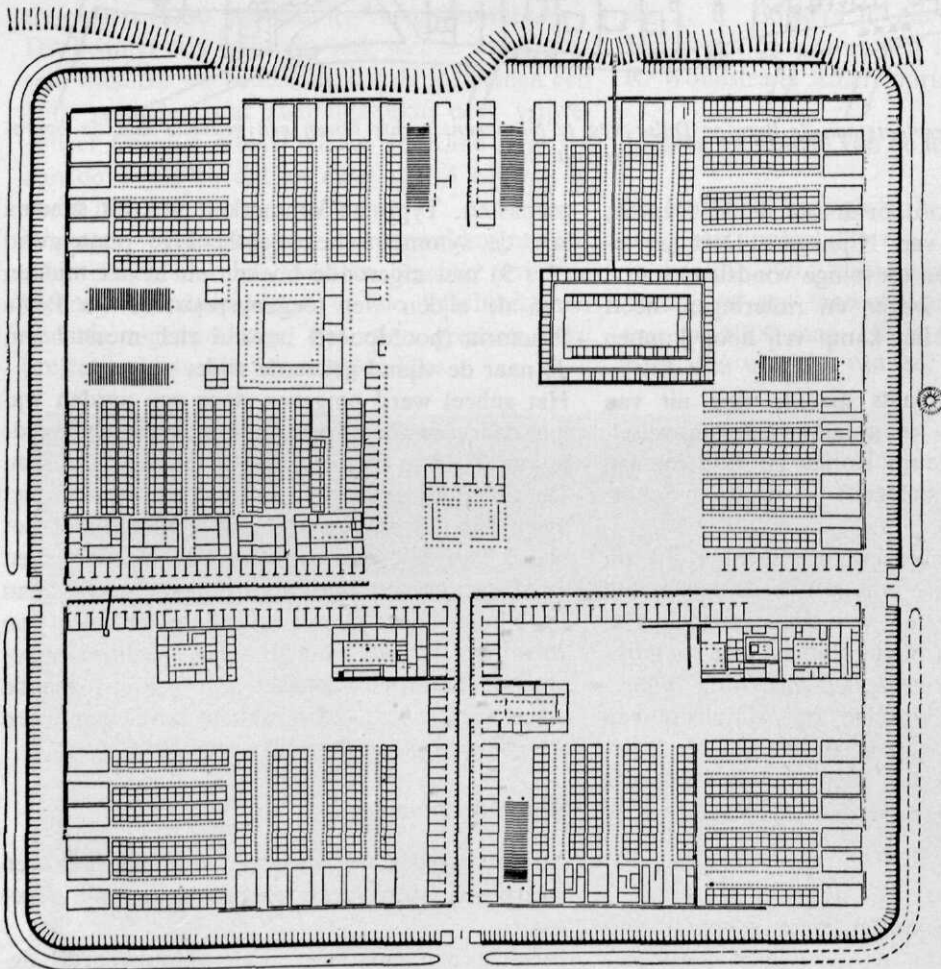
Gewoonlijk zond men, wanneer tot de aanleg van een kamp was besloten, een kleine afdeling soldaten onder aanvoering van een tribuun en enkele vakkundig centuriones vooruit om het terrein te verkennen.

Overigens werd de keuze van de kampplaats veelal door de veldheer zelf bepaald en de juistheid van zijn beslissing gold zelfs als criterium voor een goed veldheerschap.

Het uitzetten van de legerplaats, de wegen en de voornaamste gebouwen geschiedde door vakbekwame landmeters (metatores) met behulp van een soort équerre (groma), meetlatten en vlaggen.

Begonnen werd op de plaats waar het stafgebouw (principia) was ontworpen. Hier werd een witte vlag geplaatst van waaruit een stelsel van elkaar snijdende coördinaten werd uitgezet (cardones, in dwarse, decumani in overlangse richting).

Zodra de troep arriveerde, werd onmiddellijk met de kampaanleg begonnen. Iedere sectie (centuria) kreeg van een daartoe aangewezen (genie-) officier een bepaald aantal voeten van omwalling en grachten te verwerken. Dit stelde

Afb. 3 Romeinse legioensvesting te Inchtuthil, Schotland (uit: The Journal of Roman Studies, naar prof. I. A. Richmond)

aan de soldaten, die meestal een lange mars achter de rug hadden, zeer zware eisen.

Al deze moeiten werden echter rijkelijk beloond door de voordelen, die zo'n kamp bood: een veilig verblijf voor de troepen om op verhaal te komen, een basis voor de aanval, een plaats waar zij hun bagage en voorraden konden achterlaten.

Juist deze kampen hebben zeer veel tot het succes van de Romeinse legers bijgedragen. Niet ten onrechte zegt men vaak, dat de Romeinse soldaten de wereld hebben veroverd met hun spade.

Gebouwen en indeling

Zodra de legerplaats tegen aanvallen van buiten af was beveiligd en het vaststond, dat deze een blijvend karakter zou dragen, werden de in eerste instantie voor legering gebruikte tenten vervangen door meer duurzame gebouwen, aanvankelijk van hout met vlechtwerk en leem, later zelfs geheel van steen met dakbedekking van pannen.

Het zijn vooral de overblijfselen van deze gebouwen, die ons na 20 eeuwen nog zo'n duidelijk beeld geven van de logische en vakbekwame wijze waarop de legerplaatsen waren ingericht en aangepast aan de organisatie van de troep (zie afb. 3).

In het centrum van de legerplaats, aan de *via principalis*, bevond zich het stafkwartier (*principia*) met de woningen van de legioenscommandant (*legatus legionis*) en de overige hoofdofficieren (*tribuni*); de tweede bevelhebber was speciaal belast met het toezicht op de legerplaats en de inwendige dienst (*praefectus castrorum*).

In de *principia*, het meest monumentale gebouw van de legerplaats, bevonden zich de burelen van de staf en een zaal waar de rechtszittingen werden gehouden. Tevens bevonden zich hierin het vaandelheilighdom (*sacellum*) en een bewaarplaats voor de spaargelden van de soldaten.

In het centrum van het kamp (achter de *principia*) bevond zich meestal ook het *quaestorium*, waar de *quaestor* zetelde. Deze voerde het beheer over geldzaken, voeding, kleding, uitrusting, oorlogsbuit en schattingen, waartoe hij over de nodige burelen en bergruimten beschikte. Zijn functie valt te vergelijken met die van onze tegenwoordige korpsadministrateur.

Behalve de soldatenverblijven (waarop hierna nog wordt teruggekomen) waren in de legerplaatsen aanwezig:

— een altaar (*ara*);

— een oefenhal voor exercitie en onderricht in zwaardvechten;

— een hospitaal (*valetudinarium*) met tientallen kleine ziekenkamers en een grotere behandelruimte (*operatiezaal*);

— een ziekenstal (*veterinarium*);

— een cellencomplex (*carcer*);

— een wapenkamer (*armenarium*).

Voorts waren aanwezig werkplaatsen (*fabricae*) voor het herstellen van wapens, kleding en uitrusting. Verder trof men aan enkele graanpakhuizen (*granaria*), en in de directe nabijheid van de legerplaats bevond zich meestal ook een badgebouw met warmwatervoorziening en zelfs heteluchtbaden (*thermen*). Recreatieruimtes (*kantines*) en centrale keukens waren niet aanwezig. Blijkbaar werden honger, dorst en lusten verzadigd in de „*canabae castrenses*”, het kampdorp, dat zich in de directe nabijheid van iedere Romeinse legerplaats bevond en waar de gestabiliseerde tros zich had gevestigd.

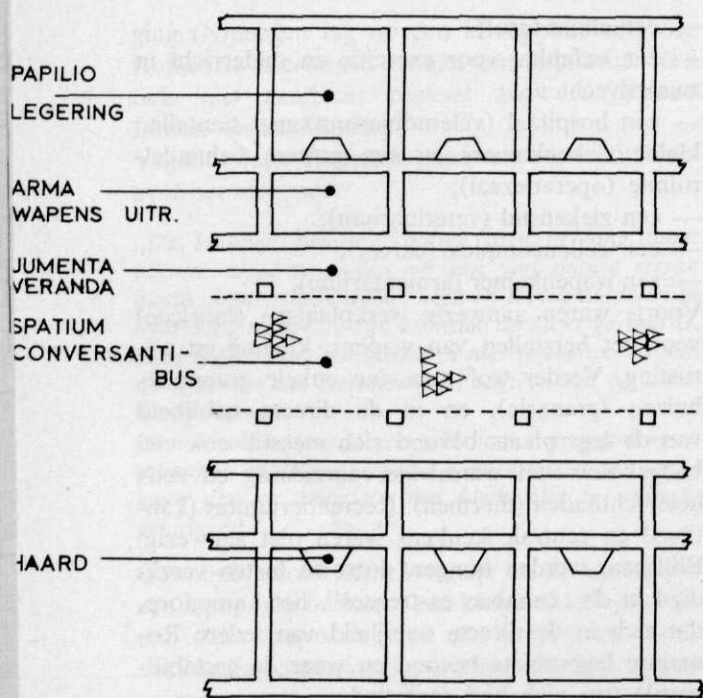
Inrichting en constructie van de woonverblijven

De legering van de troep vond plaats volgens een uniform, volkomen aan de legerorganisatie aangepast, gedecentraliseerd systeem. Elke barak, lang 50,4 en breed 8 m, was bestemd voor een sectie (*centuria*) ter sterkte van ca. 80 man.

Elke groep van 8 man had de beschikking over een eigen slaapvertrek (*papilio*) een ruimte voor het opbergen van uitrusting en wapens (*arma*) en een overdekt voorportaal (*jumenta*). Aan het einde van de barak bevonden zich enkele dienstvertrekken en de woonruimte van de sectiecommandant (*centurio*).

Tussen twee soldatenbarakken (die samen een compagnieeskazerne vormden) bevond zich een verharde weg ter breedte van 4 m, die de voor zich zelf sprekende naam van „*spatium conversantibus*” (praatruimte) droeg (zie afb. 4).

Tijdens een recent bezoek aan de opgravingen te Nijmegen waren de funderingen van enkele soldatenbarakken duidelijk te onderscheiden (zie afb. 5). Op de hierbij afgedrukte plattegrond van de opgravingsresultaten van de laatste jaren zijn de legeringsbarakken eveneens duidelijk zichtbaar (afb. 6). Op deze plattegrond zijn, ten oosten van de barakken, ook duidelijk te zien: een waterput (diep ca. 30 m) en een waterreservoir, van waar het water door een loden leiding naar het kamp werd gevoerd.

1 cm = 2m

☐ = STEENSLAGVERHARDING

Afb. 4 Detail Romeinse manschappenlegeringsbarakken (compagnieskazerne)

De woonbarakken waren bijzonder degelijk gebouwd met muren van 40 cm dikte en een dakbedekking van pannen (afb. 7).

De fundering bestond uit veldkeien en leem, waarop twee wangen van tufsteen (een uit Duitsland, waarschijnlijk de Eifel, aangevoerd vulkanisch gesteente) werden gemetseld. Tussen deze wangen werd puin en kalk gestort.

Afb. 5 Funderingen van een Romeinse legeringsbarak; op de achtergrond zijn de doorsnede en de dakhelling aangegeven

De dakpannen (afm. 60×40 cm) werden in eigen beheer vervaardigd. Zelfs de plaats, waar de pannen werden aangemaakt, is gelokaliseerd en bevindt zich in de „Holdeurn” (Berg en Dal) op ca. 5 km van de legerplaats.

De pannen zijn veelal van legioensstempels voorzien en geven daardoor belangrijke en betrouwbare aanwijzingen over de troepen, die het kamp bouwden en bewoonden. De meeste in Nijmegen gevonden pannen zijn afkomstig van het Xe Legioen en dragen het stempel LXG: Legio Decima Gemina.

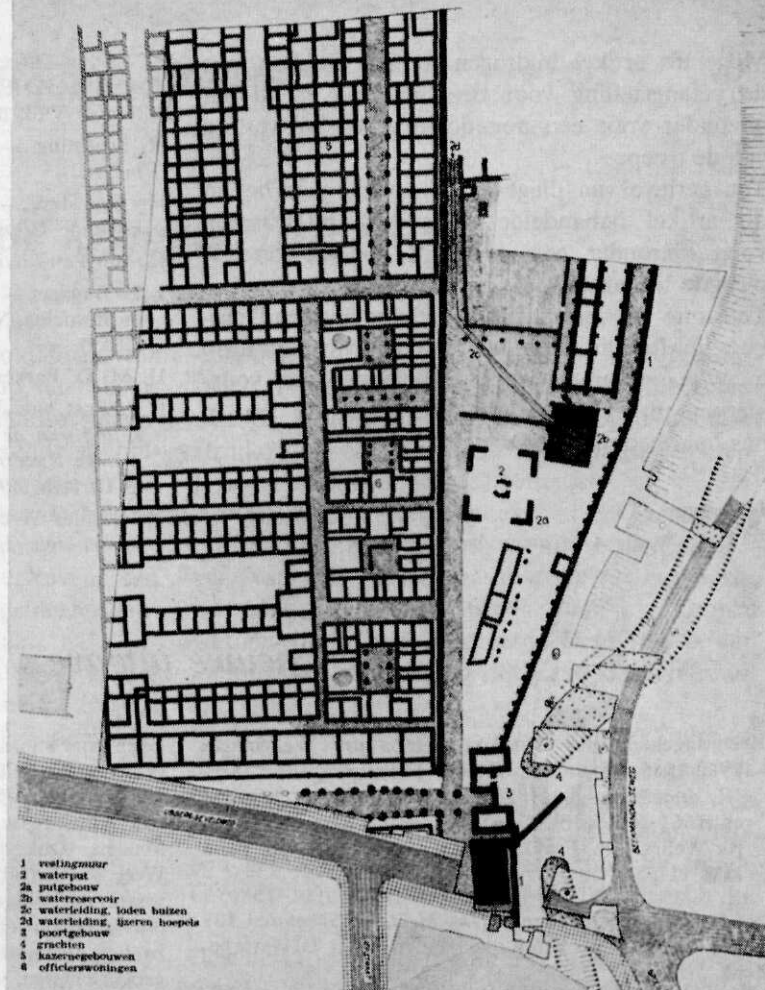
In elke woonruimte bevond zich een stookplaats. De vondsten hebben aangetoond, dat de ramen van in de legerplaats vervaardigd glas waren voorzien. Een typische bijzonderheid is voorts, dat in alle barakken naar buiten draaiende deuren (breed 0,80 m) waren aangebracht (paraatheidseis).

Nabeschuwing

In het bovenstaande is getracht een overzicht te geven van de prestaties van de Romeinse bezettingslegers op het gebied van troepenlegering en kazernebouw.

De lezer zal zich wellicht afvragen waaruit nu moet blijken, dat de Romeinen inderdaad ook nú nog als onze leermeesters op het gebied van militaire legering kunnen worden beschouwd, zoals in de inleiding werd gesteld.

Ten bewijze hiervan en als saillante bijzonderheid zij dan vermeld, dat de nieuwste door onze oosterburen voor de Bundeswehr gebouwde kazernecomplexen (o.a. Seedorf) uitgaan van de

Afb. 6 Romeinse legerplaats te Nijmegen; opgravingsresultaten tot en met 1961

legeringseenheden ter sterkte van 8 man, zoals de Romeinen 2000 jaar geleden reeds deden!

Overigens dateren de eerste kazernes met gedecentraliseerde legeringsgebouwen en kleinere legeringseenheden in ons land eerst uit ca. 1912 (Kromhoutkazerne te Utrecht, Frederik Hendrikkazerne te Venlo).

Deze kazernes werden gebouwd overeenkomstig de door de Franse ingenieur *Tollet* omstreeks 1890 ontwikkelde principes, waarbij duidelijk op het in de Romeinse legerplaatsen toegepaste systeem werd teruggegrepen.

Afb. 7 Dakpannen van een Romeinse legeringsbarak (opgr. nov. 1963)

De vóór dit tijdstip in zwang zijnde massale kazernecomplexen, met opeenhopingen van te grote aantallen soldaten in één gebouw, waren regelmatig aanleiding tot het optreden van infectieziekten en noopten tot andere oplossingen.

Het streven naar nog kleinere legeringseenheden dan de thans in onze kazernes gebruikelijke, dient naar dezerzijdse mening krachtig te worden bevorderd. Een goede en volledige nachtrust is juist voor de huidige soldaat, die veelal in kort tijdsbestek een zware en gespecialiseerde opleiding moet ondergaan, een eerste vereiste. Dit is op een slaapzaal met meer dan 8 man niet mogelijk. Bovendien dreigt de groep, die uitgaat boven de sterkte van het gemiddelde gezin, een onafhankelijk geheel te worden, waarin asociale elementen volop gelegenheid krijgen de teamgeest te verstoren.

Het zou te ver voeren nog meer sprekende voorbeelden aan te halen van het militaire vakmanschap der Romeinen. Zij zijn zonder veel moeite te vinden, ook op andere gebieden dan dat van de huisvesting.

Moge dit artikel bijdragen tot het wekken van de belangstelling voor deze materie en in het bijzonder voor een nog doelmatiger huisvesting van de troep.

Ten gerieve van diegenen, die zich voor het in dit artikel behandelde onderwerp interesseren volgt hieronder een overzicht van de geraadpleegde literatuur.

Tenslotte zij vermeld, dat zich in het Oudheidkundig Museum te *Leiden* en in het Museum Kam te *Nijmegen* grote collecties bevinden van voorwerpen uit de Romeinse tijd, afkomstig van in ons land gedane opgravingen.

Literatuur

F. J. de Waele — *Noviomagus Batavorum* (1931).

A. E. van Giffen e.a. — *Jaarverslagen Ver. v. terpenonderzoek* (1940, e.v.) (verslagen opgravingen castellum te Valkenburg (ZH)).

H. Brunsting — *400 jaar Romeinse bezetting van Nijmegen*.

H. Brunsting — *Opgravingsberichten over de legerplaats te Nijmegen. Numagia* (1960; 1961).

H. von Petrikovits — *Novaesium* (1957).

J. E. Bogaers — Militaire en burgerlijke nederzettingen in Romeins Nederland. *Honderd eeuwen Nederland* (1959).

H. M. D. Parker — *The Roman Legions*.

P. J. Post van der Steur — *Overzicht van de ontwikkeling van de Kazernebouw en beschrijving van het nieuwe Kazernement voor het regiment Genietroepen te Utrecht* (1912).

H. van der Weerd — *Inleiding tot de Gallo-Romeinse archeologie der Nederlanden* (1944).

Nieuwe uitgave

Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht 1940-1945, samengest. door P. E. Schramm, bd II en III, door resp. A. Hillgruber en W. Hubatsch, 1464 en 1661 blz., geïll. Uitg.: Bernard & Graefe Verlag für Wehrwesen, Frankfurt/Main, 1963. Prijs: per band DM 117,—.

Na band IV, besproken in *De Militaire Spectator* 131 (1962)(5)232, zijn nu ook de banden II en III verschenen.

Band II behandelt het oorlogsjaar 1942; het originele oorlogsdagboek van dat jaar moet als verloren worden beschouwd. De gebeurtenissen zijn gereconstrueerd door gebruik te maken van inlichtingen en gegevens. Een gat in deze geschiedschrijving kon niet worden geaccepteerd in verband met het grote belang van 1942 ten aanzien van de fronten Rusland, Middellandse Zee en Noord-Afrika, de zeeoorlog op de Atlantische Oceaan en de luchtoorlog. Bij de reconstructie is niet alleen gebruik gemaakt van Duitse bronnen en archieven maar ook van Britse, o.a. die van de Britse Admiraliteit. Band II begint met de strategische uitgangspunten voor het jaar 1942 en besteedt verder hoofdstukken aan de Duitse bondgenoten, de verschillende operatietonelen, de bezette landen, de strijd tegen opstandige bewegingen in Zuidoost-Europa, de zee-oorlog en de luchtoorlog. Het jaar is weer in kwartalen verdeeld en het boek eindigt met een aantal oorlogsdocumenten, doorgaans operatie- en andere bevelen, alsmede een jaarkroniek in chronologische volgorde.

Band III behandelt de oorlogsgebeurtenissen van 1943 voor zover de Duitse legerleiding daarmee te maken had. Ook hier heeft men zich aan het eind bepaald tot een chronologische bespreking van de belangrijkste gebeurtenissen en het samenvattend overzicht van deel III. De gegevens van het tweede kwartaal 1943 zijn verloren gegaan en de samensteller dankt in zijn voorwoord de Amerikaanse, Engelse en Nederlandse autoriteiten die hem bij het verzamelen van de ontbrekende inlichtingen ter wille zijn geweest. Voor wat betreft ons

eigen land kan dat alleen op de gang van zaken in bezet gebied slaan. Hubatsch noemt 1943 het culminatiejaar van de oorlog. Zoals in de andere banden treft men ook hier uitgebreide besprekingen aan van alle operatietonelen. Ook de neutralen krijgen er hun plaats in. Weer worden allerlei authentieke documenten gegeven, waaronder plannen, bevelen en uittreksels uit andere oorlogsdagboeken.

In het algemeen krijgt men de indruk dat de krijgsgedevenissen, waarvan door het verloren gaan van het origineel de gegevens uit andere landen werden verzameld, zeer objectief zijn weergegeven, zoals dit uiteraard ook bij het originele deel geschiedt. Bij een officieel oorlogsdagboek kan dit ook niet veel anders; het is voor eigen gebruik en niet voor propaganda bedoeld en daarom is het behoud ervan ook zo bijzonder belangrijk voor de geschiedschrijving. Anders dan persoonlijke memoires, waarvan — voorbeelden zijn daarvan te over — de objectiviteit doorgaans zoek is en die vaak moeten dienen om gemaakte fouten te verhelen dan wel kritiek tegen te spreken.

Het Duitse oorlogsdagboek van het OKW is — het zij nogmaals gezegd — voor particulieren financieel moeilijk bereikbaar. Juist daarom echter is het belangrijk dat het in alle militaire bibliotheken voorkomt. v.H.

BANDEN 1963

De geheel linnen banden voor de jaargang 1963 zijn in bewerking. De prijs bedraagt f. 3,75 per stuk.

Levering uitsluitend na vooruitbetaling per giro (nr 4 47 15) of per postwissel. Bestellingen te richten aan:

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
Zwarteweg 1 - Den Haag

De betekenis van de krijgstucht

De Koninklijke Landmacht is een onderdeel van de Nederlandse krijgsmacht, die op haar beurt weer deel uitmaakt van de Nederlandse samenleving. De tot de landmacht behorende militairen zijn dus in de eerste plaats, als iedere Nederlander, onderworpen aan de voor de Nederlandse samenleving geldende wetten.

De Koninklijke Landmacht is echter tevens een van de vele min of meer besloten gemeenschappen, waaruit onze samenleving bestaat.

Evenals dit bv. in een fabriek het geval is, zal het voor een goed functioneren van de landmacht noodzakelijk zijn, dat de daarbij aangestelde en ingedeelde personen zich aan de door de leiding voorgeschreven gedragsregels onderwerpen. Het doel van die gedragsregels is het bevorderen van de goede gang van zaken binnen de besloten gemeenschap. In tegenstelling hiermee beogen de door de Staat gegeven gedragsregels (wetten) het *gehele* maatschappelijke leven in goede banen te leiden. De Staat stelt hierbij een aantal handelingen strafbaar en heeft het recht degene, die zulk een strafbare handeling pleegt, te laten bestraffen. De Staat zal zich echter in het algemeen niet bemoeien met de gang van zaken binnen een besloten gemeenschap, tenzij het openbaar belang dit vereist.

Men neme als voorbeeld een voetbalvereniging. Eén der leden, die in een wedstrijd moet meespelen, komt niet opdagen, omdat hij de datum van de wedstrijd is vergeten. De invaller kan de afwezigheid van de vaste speler niet goedmaken, waardoor de wedstrijd wordt verloren en de vereniging degradeert. Het bestuur van de vereniging neemt de vaste speler diens afwezigheid uiterst kwalijk en beraadt zich op tegen hem te nemen maatregelen.

Welke zijn die maatregelen? Aangifte bij de Officier van Justitie? Neen, in de eerste plaats is het vergeten van een datum niet bij de wet strafbaar gesteld en in de tweede plaats is het verzuimen van een wedstrijd in Nederland nog steeds geen zaak van openbaar belang. Toch heeft de speler gezondigd en wel tegen de voor

de leden van de vereniging vastgestelde gedragsregels. (Uiteraard kunnen deze regels alleen binnen de vereniging gelden. Zij mogen nooit in strijd zijn met de voor de Nederlandse samenleving van kracht zijnde wetten).

Aangezien er in de statuten van een vereniging meestal sancties zijn gesteld op het niet naleven van de daarin omschreven gedragsregels, zal onze speler door het bestuur bv. kunnen worden berispt of geroyeerd. Doch dit is een interne aangelegenheid; de Staat staat hierbuiten.

Had de speler echter een medespeler mishandeld, dan zou hij weliswaar de orde binnen de vereniging hebben verstoord, maar tevens een door de Staat strafbaar gestelde handeling hebben gepleegd. In dit geval zou aangifte bij de Officier van Justitie zeker op zijn plaats zijn.

Ook de krijgsmacht is zulk een besloten gemeenschap, die in de eerste plaats wordt bestreken door de wetten van de Staat.

De wetgever heeft echter het bestaan van orde en regelmaat in de krijgsmacht zo belangrijk geacht, dat hij de *regeling van de wijze waarop* deze wordt gehandhaafd zelf ter hand heeft genomen en heeft neergelegd in de op 1 januari 1923 in werking getreden Wet op de krijgstucht en het daarbij behorende Reglement betreffende de krijgstucht.

Wat verstaat men nu onder krijgstucht en waarom is deze zo belangrijk?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moeten wij ons allereerst het doel van de krijgsmacht en in het bijzonder dat van de Koninklijke Landmacht voor ogen stellen. Een leger is een organisatie, die de handhaving van de inwendige en uitwendige veiligheid van de Staat, de bescherming van de Staat tegen binnen- en buitenlandse vijanden tot doel heeft. Om dit doel te kunnen verwezenlijken zal het leger, indien nodig, met kracht van wapenen moeten optreden. Het is dus zaak, dat ieder, die deel uitmaakt van dit leger, zo goed mogelijk is voorbereid op de hem in die

organisatie toebedeelde taak, wil hij deze naar behoren verrichten. Dit geldt niet alleen voor de vechtsoldaat in voorste lijn, maar evenzeer voor degeen, die bij de verzorging te werk is gesteld.

Stel, wij beschikken over honderdduizend geuniformeerde jongemannen, de nodige kazernes en voldoende materieel. Zijn we er daarmee?

Neen, zoals in ieder goed georganiseerde maatschappij moeten er voorschriften zijn, waarin ieders verplichtingen en bevoegdheden nauwkeurig zijn omschreven. Bovendien is er een leiding nodig, die de werkzaamheden regelt en erop toeziet, dat deze op de juiste wijze worden uitgevoerd. Zo niet, dan wordt zulk een gemeenschap een grote janboel, waaraan de benaming leger moet worden ontzegd.

Wil een leger dus aan zijn doel beantwoorden, dan zal iedere daartoe behorende militair zijn taak zo goed mogelijk moeten verrichten en zich stipt moeten houden aan de voor de organisatie geldende regels en bevelen van de leiding. Is deze toestand bereikt, nl. dat iedere militair zich stipt houdt aan de voorschriften en dienstbevelen, dan kunnen wij spreken van krijgstucht.

Krijgstucht is bij een onderdeel aanwezig, indier de gedragingen van de tot dat onderdeel behorende militairen in overeenstemming zijn met de voorgeschreven regels.

Krijgstucht omvat o.a. volgens artikel 1 van het Reglement betreffende de krijgstucht: stipte nakoming van alle voorschriften, nauwgezette voldoening aan de terzake van de dienst gegeven bevelen en het nalaten van „min voegzaam” (onbehoorlijk) gedrag.

Komt een militair de voor hem geldende voorschriften niet stipt na, voldoet hij niet nauwgezet aan de hem ter zake van de dienst gegeven bevelen, dan handelt hij in strijd met de krijgstucht en pleegt tenminste een krijgstuchtelijk vergrijp. Ook „min voegzaam” en met de waardigheid van de militaire stand strijdig gedrag is onbestaanbaar met de militaire tucht. Hieronder wordt niet alleen baldadig, hinderlijk of onredelijk gedrag begrepen, maar ook handelingen, die ingaan tegen de voor de gehele Nederlandse samenleving gestelde regels.

Het is, zoals reeds eerder gezegd, beslist niet zo, dat de militair onder of boven de (burger)wetten zou staan. Integendeel, ook de militair is een Nederlands staatsburger en heeft zich als zodanig te houden aan de voor alle Nederlanders geldende wetten en verordeningen. Sterker nog, hij moet

hierin een voorbeeld zijn, want hij maakt deel uit van een gezagsapparaat, dat kan worden geroepen de wetten des lands met de wapenen te handhaven. Krijgstucht in de zin van onafgebroegen plichtsbetrachting is dus een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van een zo grote organisatie als het leger. Vooral te velde.

Wil de militair zijn taak op het gevechtveld naar behoren kunnen verrichten, dan zal hij behalve vakkennis, moed en initiatief voldoende plichtsbesef moeten bezitten. Is dit niet het geval, dan zal een meerdere niet erop kunnen rekenen, dat zijn orders stipt worden uitgevoerd, hetgeen het mislukken van een actie en het lijden van onnodige verliezen tot gevolg kan hebben.

Dit plichtsbesef moet de soldaat reeds tijdens zijn opleiding worden bijgebracht.

De met die opleiding belaste officieren en onderofficieren zullen moeten beginnen de rekrut het hoe en waarom van krijgstucht duidelijk te maken en hem de overtuiging moeten bijbrengen, dat het zijn en ons aller belang is, dat hij zich aan de gestelde regels houdt. Anders gezegd: zij moeten de jonge militair brengen tot innerlijke tucht d.w.z. tot de bereidheid om zich vrijwillig aan de voorgeschreven regels te onderwerpen, omdat hij inziet, dat zowel het leger als hijzelf erbij zijn gebaat.

Bezit de soldaat die innerlijke tucht, beleeft hij werkelijk dat gevoel voor krijgstucht, dan zullen zijn gedragingen ook automatisch in overeenstemming zijn met de voorschriften.

Men ziet, dat het nogal eenvoudig is. Dat wil zeggen, het zou nog eenvoudig zijn als alle militairen edele, trouwhartige en brave borsten waren. En dat zijn ze nu eenmaal (gelukkig) niet. Maar het is wel zo, dat het overgrote deel van de dienstplichtigen wil meewerken aan de instandhouding van een goede krijgstucht (Van een vrijwillig dienend militair wordt dit zonder meer verwacht).

Deze dienstplichtigen redeneren aldus: „Wij komen weliswaar niet voor ons genoegen onder de wapenen, maar wat wil je, het is nu eenmaal nodig. Als het dan toch moet gebeuren, dan ook maar goed.” Met zulke soldaten is het prettig werken. Zij nemen de dingen zoals zij zijn en trachten het beste ervan te maken.

Deze militairen zullen vrijwillig meewerken aan de instandhouding van de krijgstucht bij hun onderdeel en hebben slechts goede leiding en verstandige aanwijzingen nodig. Natuurlijk zullen

ook zij wel eens falen en wellicht een „douw” oplopen, maar hoofdzaak is dat zij van goeden wille zijn.

Er zijn er ook, die met tegenzin opkomen of zich moeilijk kunnen aanpassen. Bij deze categorie kan een goede leiding met tact en overwicht echter veel bereiken. Als hun vooroordelen tegen de dienst door een verstandig optreden van hun meerderen zijn weggenomen, plegen deze rekruten zich vaak te ontpoppen als zeer bruikbare krachten.

Resteren zij die, om welke reden dan ook, voortdurend in conflict komen met de krijgstucht. Deze soldaten zullen, voorzover zij niet „geestelijk ongeschikt” zijn, terwille van het algemeen belang desnoods met machtsmiddelen moeten worden gedwongen zich aan te passen.

Is nu bij een onderdeel een goede krijgstucht aangekweekt, dan moet deze toestand worden bestendig, worden gehandhaafd. Het zijn weer de officieren en de onderofficieren die met de handhaving van de krijgstucht zijn belast.

Artikel 27, lid 1 van het Reglement betreffende de krijgstucht zegt hierover het volgende:

„De handhaving van de krijgstucht is opgedragen aan ieder, die bij de krijgsmacht met enig gezag is bekleed en in het bijzonder de commanderende officieren, daarin bijgestaan door de onder hun bevel dienende officieren en onderofficieren, terwijl ieder

militair verplicht is tot de instandhouding van een een goede krijgstucht mede te werken.”

Zoals bekend zijn de ministers in onze huidige regeringsvorm zelf verantwoordelijk voor hun beleid. Zo is de minister van Defensie verantwoordelijk voor de tucht in de onder hem ressorterende krijgsmacht. Hij is dus ook verantwoordelijk voor de tucht in de Koninklijke Landmacht.

Maar de handhaving van de krijgstucht is opgedragen aan militairen en wel aan die militairen, die met enig gezag zijn bekleed. Dit zijn in de eerste plaats de hoogste militaire chefs, doch tevens worden daarmee bedoeld alle militairen, die een rang bekleden, i.c. alle officieren en onderofficieren. (Onder de laatstgenoemden wordt in dit verband de korporaal mede begrepen). Een soldaat is, tenzij hij als meerdere door commando is aangewezen, niet belast met de handhaving van de krijgstucht, maar hij is verplicht zijn medewerking te verlenen aan de instandhouding daarvan. Hij kan als militair zonder rang niet met machtsmiddelen optreden tegen andere militairen, die een vergriep tegen de krijgstucht plegen.

Wel kan hij hen van hun ongelijk trachten te overtuigen, een handelwijze die gewoonlijk meer succes heeft, dan men op het eerste gezicht ervan zou verwachten.

Nieuwe uitgaven

Wetenschap en krijgsmacht, door prof. dr. ir. H. van Riessen, 24 blz. Uitg.: Uitgeverij Waltman, Delft, 1963. Prijs: f 1,50.

De inhoud van deze brochure wordt gevormd door de rede, die prof. Van Riessen op 23 november jl. heeft uitgesproken t.g.v. het 135-jarig bestaan van de KMA te Breda.

Genoemde hoogleraar, die Hoofd is van de Afdeling Sociale en Economische Studie en Leiderschap op de KMA, heeft als zodanig een goed inzicht in de problematiek die hij in deze rede aan de orde stelt.

Hij rekent af met hen die menen dat op de KMA halve wetenschapsmensen en halve officieren worden gevormd, alsmede met hen die een wetenschappelijke officiersopleiding geheel uit den boze achten.

Wetenschap en kunde staan naast elkaar, doch hebben onmiskenbaar een wisselwerking. Men kan schools worden onderwezen en de verworven kennis nuttig in praktijk brengen maar, wanneer de mens wetenschappelijk is opgeleid heeft hij meer in zijn mars. Dan is hij ook gekweekt in een instelling die hem in staat stelt tot een

wetenschappelijke benadering van de praktijk. Want de zin van de wetenschap is de verwerving van kennis. Voor de uitoefening van het militaire beroep is praktische kennis zonder meer noodzakelijk, maar een wetenschappelijke instelling evenzeer. Het militaire leven zal door de ontwikkeling van wetenschappelijke kennis een sterke stimulans krijgen. De wetenschap geeft geen inzicht, vindingrijkheid, ervaring, moed, geduld, wijsheid of geloof, maar zij stimuleert deze wel en verschaft middelen voor de uitwerking van inzicht en vindingrijkheid. Daarbij komt het dynamisch karakter van de cultuur. De zaken waarover de officier heeft te beslissen, vertonen steeds nieuwe facetten. Het gemak van de mens zich hoofdzakelijk van traditie en ervaring te bedienen is voorgoed voorbij. In de gecompliceerdheid van de situatie op het terrein van de krijgsmacht is de steun van de wetenschap dan ook onontbeerlijk. Voor de technische zijde van de krijgsmacht wordt de wetenschapsbeoefening in het algemeen wel noodzakelijk geacht. Spr. toont aan dat deze noodzaak evenzeer geldt voor de tactische leiders.

Vervolgens komt de *officiersopleiding* aan de orde.

Deze is als wetenschappelijke beroepsopleiding vergelijkbaar met een opleiding tot arts of ingenieur, waarin men ook met meer dan één vakwetenschap heeft te maken. Voor de officier komt hier iets bij, nl. de militaire opleiding. En dat scheidt het probleem van integratie en fasering. Moet eerst een wetenschappelijke opleiding worden gegeven en dan een militaire, of andersom, of geïntegreerd? Moet alles op de KMA? Daarbij komen de moeilijkheden in de Nederlandse omstandigheden dat van af de aankomst op de KMA de cadet tot een bepaald wapen of dienstvak behoort alsook de vergaande specialisering die nodig lijkt.

Later (maar reeds binnenkort) komt het probleem van de „opvang”. Is de krijgsmacht voldoende ingespeeld op dit nieuwe type van opleiding? Verdraagt de kritische houding van de nieuwe officier zich met de militaire houding van discipline en volstrekte gehoorzaamheid?

Zoals overal elders waar wetenschap wordt toegepast moet men toch ook hier rekening houden met een zekere spanning en met het ontstaan van verkeerde verhoudingen. Vooral zal moeten worden gelet op het gevaar dat de officier zich gaat distancieren van de praktijk en op een afstand de criticus en scepticus gaat uithangen.

Naast dit alles staat nog de noodzaak van een goede motivatie als voorwaarde voor het slagen van de opleiding.

En aldus eindigde prof. Van Riessen:

„Wat bereikt werd op de afgelegde weg is verblijvend veel. De opleiding nieuwe stijl is onderweg. De vraagstukken waarvoor wij thans nog staan zijn vele en zij zijn moeilijk maar zeker niet bovenmenselijk. Voorwaarde is dat wij beseffen voorlopig nog onderweg te zullen zijn naar een bevredigende opleiding en dat wij niet het bereikte prijzen alsof het reeds voldoende zou zijn!”

De lezing en bestudering van dit boekje moge ik elke officier warm aanbevelen.

M.V.

Victory in the West. History of the Second World War, dl I, The Battle of Normandy, door L. F. Ellis, 595 blz., geïll. Uitg.: H. M. Stationery Office, Londen, 1963. Prijs: 63/- sh.

„Victory in the West” is samengesteld met medewerking van Captain G. R. G. Allen, CBE, DSO, RN, Lieutenant-Colonel A. E. Warnshurst en Air Chief Marshal Sir James Robb, GCB, KBE, DSO, DFC, AFC. De samenstellers hebben toegang gehad tot alle officiële documenten.

Het is het eerste van twee delen, die de roemrijke geallieerde veldtocht in Noordwest-Europa beschrijven, waarbij de Britse en Amerikaanse zee-, land- en luchtmacht gezamenlijk de operaties voorbereidden en uitvoerden, die de Duitsers binnen drie maanden teruggedreven naar de noordgrens van Frankrijk.

Het moge duidelijk zijn, dat een veldtocht, die begon met de grootste aanval, die ooit in de geschiedenis door gecombineerde zee-, land- en luchtmacht op een versterkte en fel verdedigde kust is uitgevoerd, en die eindigde met de totale nederlaag en onvoorwaardelijke overgave van een land, dat eerder in die oorlog heeft gedacht de overwinning slechts voor het grijpen te hebben, een bijzondere plaats in de militaire geschiedenis moet innemen.

In het standaardwerk over deze strijd, dat wij hier bespreken, komt vooral het aandeel tot uiting dat de Engelsen in deze operatie hebben gehad. Dit betekent niet dat het Amerikaanse aandeel niet tot zijn recht komt. Het is evenzeer uitvoerig beschreven, op het Britse gaan men hier en daar iets dieper in.

De auteur geeft in zijn voorwoord onder meer een paar interessante stellingen, die het beeld van de veldslag inderdaad ook in werkelijkheid hebben getekend. In de eerste plaats was de samenwerking tussen de geallieerden veel beter dan in enige vorige oorlog en dit was in feite de sleutel voor het succes. In de tweede plaats was de goede samenwerking tussen de krijgsmachtdelen opmerkelijk. Hij zegt voorts dat de veldtocht niet had kunnen plaatsvinden indien de geallieerden niet de onbetwistbare overmacht in de lucht en op zee zouden hebben gehad. Verder, dat men nauwelijks op succes had mogen rekenen, indien de Duitsers nog niet een tweede front in het Oosten hadden gehad, waar ze ongeveer 200 van hun 260 velddivisies tegenover de Russen hadden staan, die op hun beurt door de Westelijke geallieerden waren geholpen door de levering van oorlogsmaterieel ter waarde van ongeveer f 400 miljard. Nu enkele woorden over de inhoud. De eerste hoofdstukken geven de plannen en de commandovoering van de Operatie Overlord, de gang van zaken in Vichy-Frankrijk en in de ondergrondse organisaties, de Duitse versterkingen en dislokaties, de noodzakelijke inleidende operaties van de geallieerde marine en luchtmacht en de uiteindelijke opzet voor de invasie over het Kanaal. Iets dieper wordt ingegaan op de landingen en luchtladingen van D-day, 6 juni, en de onbegrensde steun die deze van de zee- en luchtmacht ontvingen. Vervolgens komt een beschrijving van de harde gevechten om het gewonnen terrein uit te breiden, de slagen in het bedekte terrein van Cotentin en de meer open vlakten van Caen, tegelijk met de logistieke problemen en het aanleggen van de Mulberry-haven. Daarna wordt verteld hoe de vijandelijke reserves naar het Britse deel van het bruggenhoofd werden gelokt, terwijl de Amerikanen elders de Duitse linies doorbraken, waarna de uiteindelijke nederlaag van de Duitse troepen rondom Falaise werd bewerkstelligd, en voorts over de achtervolging van de verslagen vijand naar de Seine, de overgang over die rivier en de verdere opmars naar de Somme en naar de vele plaatsen die herinneringen oproepen aan de Eerste Wereldoorlog.

Op 1 september 1944 nam de Geallieerde Opperbevelhebber, Generaal Eisenhower het bevel over de te velde opererende troepen over en gaf de bevelen, die de overwinnende legers naar de Duitse grens zouden voeren. Hier eindigt dan deel 1 van „Victory in the West”, de overtocht over de Rijn wordt in deel 2 beschreven. In een aantal bijlagen treft men onder meer aan: de directieven, die de opperbevelhebber van de landingsmacht heeft ontvangen, de organisatie van beide partijen en gegevens over het Franse civiele bestuur en de ondergrondse strijdkrachten.

Dit Britse standaardwerk over een deel van de Tweede Wereldoorlog is voorzien van een aantal foto's, doorgaans van leidende persoonlijkheden. Het is een bijdrage voor de geschiedschrijving waarvan de waarde niet hoog genoeg kan worden aangeslagen. Hoewel vrij prijzig, is het een werk, dat de boekenkast van ieder officier siert en dat zonder meer in elke militaire en historisch ingestelde bibliotheek thuishoort.

v.H.

Uit de buitenlandse vakpers

Het Britse Rijnleger

Gezien de kritiek die op Engeland wordt geleverd vanwege zijn matig aandeel in de landstrijdkrachten van de NAVO, lijkt een kort overzicht van de problemen m.b.t. het Britse Rijnleger gewenst en nuttig.

Oorspronkelijke verdedigingsstrategie van de NAVO

Uitgegaan werd van de gedachte om de conventionele strijdkrachten onder bevel van de NAVO een „schild” te laten vormen, teneinde een Russische aanvalsmacht zolang op te houden en te vertragen, dat daardoor gelegenheid en tijd beschikbaar kwam ter inzet van de nucleaire strijdkrachten, het zg. „zwaard”.

Ingevolge de planning waren voor dit „schild” in eerste instantie 65 divisies nodig maar men moest noodgedwongen met minder af: 30 divisies waarvan 24 daadwerkelijk aanwezig. Bleef een tekort van 6 divisies. Engeland zou hiervan 4 divisies leveren. In Duitsland zijn momenteel 51.000 man aanwezig, gegroepeerd in 7 brigades. Deze 7 brigades leveren het raamwerk voor een Korps bestaande uit 3 divisies.

De Britse verplichtingen

Hoewel de aanwezige troepensterkte van de BAOR in verhouding tot de Britse hulpbronnen gering schijnt, mag men daarbij niet uit het oog verliezen dat de overige Britse bijdragen aan het NAVO-verdedigingsapparaat, zoals de Atlantische vloot en de strategische en tactische luchtmacht, een totaal van 83.000 man inhouden. Groot-Brittannië heeft bovendien nog andere verplichtingen, voortvloeiende uit de binding met de landen van het Gemeenbest, alsmede het Britse lidmaatschap van de ZOAVO.

De politieke beslissing om in Engeland over te gaan tot de vorming van een beroepsleger heeft het probleem van de totaal benodigde mankracht niet eenvoudiger gemaakt maar het is Engeland toch gelukt het vastgestelde aantal van 165.000 man te bereiken.

Verandering van de strategie van de BAOR

Als gevolg van de ontwikkeling van de tactische kernwapens kreeg het „schild” zijn „tanden” en werd steeds meer een „zwaard”. De Amerikanen gingen voor in het creëren van hun PENTOMIC-divisies; hierna kwam men tot de opvatting dat als antwoord op een aanval de tegenactie niet geheel met kernwapens kon worden gevoerd omdat dit zou leiden tot een totale kernwapenoorlog.

Deze idee, die door Amerika's minister van Defensie werd geponeerd, hield voor Amerika en zijn NAVO-bondgenoten o.m. het volgende in.

1. Een vergroting (versterking) van de conventionele landstrijdkrachten.

2. Het weer aannemen van de conventionele tactiek.

3. Het invoeren van de „forward strategy”.

Ad 1. Ondanks Amerikaanse druk kan Engeland zijn troepensterkte in Duitsland niet verhogen. Althans niet in vreedstijd. Daartoe zou het de algemene dienstplicht weer moeten invoeren en dat is bepaald onmogelijk. In 1962 werd in Engeland het systeem van de „Reservisten in geval van alarm”, de zg. „Ever-ready's” ingevoerd waardoor het mogelijk werd met deze geselecteerde reservisten niet alleen de BAOR maar ook de garnizoenen in andere delen van de wereld op grotere sterkte te brengen.

Ad 2. De BAOR, die de nucleaire tactiek zonder veel geestdrift had aangenomen, moest de opleiding van haar eenheden weer omzetten op conventionele strijdwijze. De BAOR heeft daarbij nog steeds het idee dat een gevecht, aangegaan met conventionele middelen, toch zal kunnen overgaan in een strijdwijze met nucleaire middelen eerst tactisch en daarna eventueel strategisch.

Ad 3. De dislokatie van troepen direct aan het IJzeren Gordijn maakte het noodzakelijk te voorzien in nieuwe barakken en kampementen, hetgeen grote uitgaven met zich brengt. Dit probleem werd opgelost door de diverse eenheden bij toerbeurt verder voorwaarts gelegen legeringsplaatsen en bivaks te laten betrekken.

Britse opvattingen en mogelijkheden

De opvattingen van Engels militaire autoriteiten lopen veelal niet parallel met die van andere NAVO-landen en bepaald niet met zijn hoofdpartner Amerika, dat Engeland steeds meer aanzet tot versterking van het Rijnleger. De Britten staan afkerig tegenover deze versterking en krijgen het onaangename gevoel te dienen als „kanonnenvoer”. Daarbij menen de Amerikanen dat, indien BAOR niet wordt versterkt, het aan Duitsland toegewezen verdedigingsgebied moet worden vergroot ten koste van het Britse vak. Daarbij kan men Duitsland, gezien zijn grote bijdrage in de NAVO-strijdkrachten, niet weigeren een vinger aan de „nucleaire trekker” te houden.

De Britten zijn v.w.b. de BAOR voorstanders van de vorming van een mobiele strijdmacht, die als reserve achter de hand wordt gehouden, in plaats van dat BAOR in een vast gebied wordt opgesteld. Deze reserve zou onmisbaar zijn voor dekking van de flanken. Men gaat zowaar nog verder en stelt voor de BAOR uit Duitsland terug te trekken en in Engeland te houden als mobiele, door de lucht vervoerbare reserve. Dit zou Engeland grote sommen geld besparen en het zou bovendien voor de Engelse belastingbetaler een aanzienlijke verlichting betekenen.

Intussen is een ander deel van de openbare mening voorstander van de instandhouding van BAOR in Duitsland en men gaat zelfs zover de BAOR te willen ver-

sterken met troepen afkomstig van steunpunten en garnizoenen overzee.

Bewapening

Iedere hoofdlidmaat van de NAVO produceert zijn eigen wapens of schaft andere wapens die nodig zijn aan in het buitenland.

Het Rijnleger is uitgerust met het Belgische FN-snelvuurgeweer, met een nieuwe 81 mm mortier, de TROJAN gepantserde personeelscarrier (APC) alsmede in de toekomst met de nieuwe Britse CHIEFTAIN-tank. Andere nieuwe Britse en buitenlandse wapens zullen in de BAOR nog worden ingevoerd. Dit heruitrustingsplan zal in 1965 zijn voltooid.

Engeland zou v.w.b. tactische kernwapens zeer graag onafhankelijk zijn en zelfstandig; om verscheidene redenen is men echter nog niet zover.

Reorganisatie

In juni 1963 werd een reorganisatieplan van BAOR aangenomen: de 7 brigades worden teruggebracht tot 6, daarmee het raam vormend van 3 divisies, elk bestaande uit 2 brigades.

De totaalsterkte van het Rijnleger zal niet worden verminderd, doch zal integendeel in 1965 een totaalsterkte

hebben van 55.000 man. Het accent zal worden gelegd op de beweeglijkheid, waarbij het overgrote deel van de eenheden geschikt wordt gemaakt om door de lucht te worden vervoerd. De aflossing van dienstplichtig personeel door vrijwillig dienenden leverde een verbetering op van de inzetbaarheid en maakte het opleidingsstelsel eenvoudiger.

Het moreel in de BAOR is uitstekend, evenals de paraatheid. Men mist in de BAOR, evenals in andere NAVO-landen een gemeenschappelijk logistiek apparaat en ziet dit trouwens als een zwak punt in de gehele NAVO-opzet.

Samenvatting

Het Britse Rijnleger is wellicht niet zo groot als de Amerikanen dat wensten, het is echter in zijn huidige opbouw een solide, slagvaardige en beweeglijke strijdmacht. Men kan zeker stellen dat dit leger erin zal slagen in haar (tot voor kort enigszins ingekrompen) verantwoordelijke vak de tegenstander op te houden en te vertragen.

Het ziet zelf echter de voorkeur voor de inzet van BAOR als een mobiele en beweeglijke reserve.

„The British Army on the Rhine”, door Maj. E. O’Balance, in „Revue Militaire Générale”, oktober 1963
A.W.A.D.

Arabisch neutralisme

Na het einde van W.O. I namen de Arabieren van het Nabije Oosten en het Midden-Oosten een neutrale houding aan. Is deze neutraliteit — gezien van uit hun standpunt — nog steeds aanvaardbaar?

Arabisch neutralisme ontstond allereerst als reactie op de Westerse overheersing en op het ontstaan van de staat Israël.

In 1919 werden de Arabische nationalistengesteld door de gevoerde mandaatpolitiek en het instellen van protectoraatgebieden. Zij waren zelfs niet tevreden met de emancipatie en volledige onafhankelijkheid van Egypte, Irak, Syrië en Libanon, omdat terzelfdertijd de beweging ter stabilisatie van een Joodse staat in Palestina aan kracht won. Dat was ook de reden dat de Arabische wereld eigenlijk Hitler en Mussolini de Tweede Wereldoorlog wilde zien winnen.

Gedurende de periode van de koude oorlog heeft deze neutralistische houding van de Arabieren zich verder ontwikkeld. Zij zagen niet in dat de Sovjets een gevaar voor het Nabije Oosten gingen vormen, en aan de andere kant deed de bescherming van Israël door de Westerse machten hen afzien van deelneming aan plannen ter verdediging tegen het communistische blok. Van 1950 tot 1954 was het neutralisme de hoeksteen van de buitenlandse politiek van de Arabische staten, consequent toegepast in Syrië en enigszins minder in Irak en Egypte. Na de evacuatie van de Britten uit hun Suezkanaal-bases werd de verstandhouding tussen Nasser en Groot-Brittannië beter, maar de ondertekening van het Bagdadpact op 24 februari 1955, waardoor Irak in een positie kwam het leiderschap van Egypte in de Arabische wereld te kunnen betwisten, noopte Nasser zich terug te

trekken in een steeds sterker wordend „neutralisme” (anti-Westers) waarvan Sovjet-Rusland het meeste profijt trok.

De Sovjet-bemoeiingen in aangelegenheden betreffende het Nabije Oosten zijn van nu af aan niet meer los te zien van de golf van Nassers populariteit en dragen ertoe bij zijn naam legendarisch te maken. Sedert september 1955 worden aan de regering van Nasser in Caïro Sovjet-russische en Tsjechische wapens geleverd. Als de kwestie van de financiering van de Assoesanstuwdam aan de orde komt en de Verenigde Naties enkele merkwaardige en onbegrijpelijke politieke manoeuvres uitvoeren, doet Nasser hiermee zijn voordeel en accepteert een Sovjet-aanbod. Hierdoor aangemoedigd nationaliseert Nasser het Suezkanaal in juli 1956. De Frans-Britse expeditie in oktober 1956 liep op niets uit mede door onvoldoende Amerikaanse steun en de dreiging van Sovjet-interventie.

Nasser was de grote diplomatieke overwinnaar. In de ogen van de Arabische nationalisteng heeft Nasser gewonnen dank zij Sovjet-steun. Het was daarom indirect een overwinning op de V.S., dat had geprobeerd Frankrijk en Engeland meer invloed te geven in het Nabije Oosten. Men zag in Nasser de man die kans zag de grote mogendheden tegen elkaar uit te spelen. Nasser buitte dit succes uit door de verwezenlijking van de Egyptisch-Syrische Unie en de daaruit voortvloeiende stichting van de Arabische Republiek. De Nasser-mythe had zijn hoogtepunt bereikt. Ongelukkigwijls echter leed de Arabische Unie schipbreuk op de weigering tot toetreding van Irak en Libanon en — tot overmaat van ramp — bleek de Sovjet-financiering

ring van het Assoean-project ontoereikend. Nasser moest hulp vragen aan het Westen, waardoor men van het Arabisch neutralisme een wel wat merkwaardig en gecompliceerd beeld kreeg.

Van het voorjaar van 1958 tot de herfst van 1961 kan Caïro worden beschouwd als de hoofdstad van de Arabische wereld. Nasser wordt president van de Arabische Republiek en zijn politiek wordt meer conservatief dan revolutionair. Hij onderdrukt zonder pardon alle communistische activiteiten. Het lijkt een geschikt ogenblik om de controverser Arabië-Israël te verzachten en de Sovjet-russische invloed in te dammen. Washington werkt dan ook in deze richting. Van 1960 af doet de Amerikaanse regering aan Nasser enkele toezeggingen t.a.v. het Israëliëse probleem en vraagt op haar beurt enkele wapenleveranties te accepteren, neemt hij toch groot-scheepse hulp van Amerika aan. Dit land gaat intussen, ter instandhouding van het evenwicht, door met het zenden van wapens en militaire uitrusting aan Israël.

Moet men uit al deze gebeurtenissen niet aannemen en concluderen dat de Arabische neutraliteit een verandering heeft ondergaan? En dat in feite een nieuw en meer acceptabel Arabisch neutralisme is ontstaan? Inderdaad heeft de geostrategische situatie zich in het laatste tiental jaren gewijzigd: met de vergroting van

de reikwijdte der moderne wapenen is het Arabisch gebiedsdeel voor de verdediging van het Westen niet meer onontbeerlijk. Niet meer gehinderd door militaire problemen kan en moet Nasser in de politiek een meer gematigde houding aannemen. Hij heeft dan ook op de conferentie van Caïro in juli 1962, alsmede in het bijzonder tijdens die, welke in mei 1963 te Addis-Abeba is gehouden, het bewijs geleverd van een gematigd politiek optreden.

Aan de andere kant is het zeer goed mogelijk dat de Sovjet-Unie zich heeft neergelegd bij het opruimen van de communistische cellen in Egypte en liever geduldig werkt aan het verkrijgen van een vaste voet in de belangrijkste Egyptische industrieën, alsmede verkrijging van controle op vitale economische sectoren.

Niettemin blijft de mogelijkheid van een openlijk conflict met Israël bestaan. Dit is nu voor de Egyptische nationalistische kern van het probleem. Het Arabisch neutralisme is in wezen slechts een reactie op het „imperialisme”, vertegenwoordigd door de vooruitgang en de welvaart van het kleine Israël en van die landen die Israël steunen. Men mag stellen dat het mede door dit neutralisme voor de Sovjet-Unie gemakkelijker is zich in het Nabije Oosten te handhaven dan dit voor de vrije wereld het geval is.

„Le neutralisme Arabe”, door Général P. Rondot, in „Revue Militaire Générale”, oktober 1963 A.W.A.D.

De veiligheidsdiensten in de Sovjet-strijdkrachten

Onder het Staatsveiligheidscomité in de Sovjet-Unie ressorteert een aantal bijzondere afdelingen. Deze contra-inlichtingenafdelingen — OKR (Otdet Kontrazvedki) — bestaan bij alle militaire organisaties en inrichtingen; van af het ministerie van Defensie tot en met divisie-staven. Beneden dit laatste niveau vindt men dan de veiligheidsofficieren.

De officieren van de contra-inlichtingenafdelingen kennen een eigen rapportage-lijn en staan buiten de hiërarchie van de betrokken eenheid. Tegenover andere officieren nemen zij echter wel de militaire egards in acht.

Commandanten van eenheden hebben geen recht zich te bemoeien met het werk van de OKR-officieren; in hoeverre deze laatsten de commandanten van de eenheden omtrent hun activiteiten op de hoogte houden, beoordelen alleen de OKR-officieren zelf.

Deze contra-inlichtingendiensten houden zich bezig met het toezicht op de politieke betrouwbaarheid van alle militairen, moreelsaangelegenheden, individuele en collectieve politieke stabiliteit, het naspeuren van bestaande ontevredenheid, het opsporen van misbruiken, onachtzaamheid, laksheid, het toezicht op de geheimhouding en het beheer van geclassificeerde documenten en materieel.

Het minst houden deze diensten zich bezig met het bestrijden van spionage, hoewel dit toch ogenschijnlijk de reden van hun bestaan is. Het is natuurlijk moeilijk om toe te geven dat de eerste taak van deze diensten ligt in het bewaken van de politieke betrouwbaarheid en het moreel van de eigen mensen. Men stelt immers dat 82% van al het personeel in de Krijgsmacht communist is,

of tot de communistische jeugdorganisatie Komsomol behoort. Men geeft deze diensten dan ook de naam van militaire staatsveiligheidsdiensten, om deze tegenstrijdigheid te verdoezelen.

De OKR-officieren houden zich bezig met observeren, controles en formele onderzoeken. Zij organiseren een agentennetwerk door in de troep informanten te werven of tot dit werk te pressen. Zij bemoeien zich echter niet met de formele organisatie, maar werken meer heimelijk.

De OKR-officieren vormen een kaste apart. Zij hebben geen omgang met de troepen-officieren, maar leven in een eigen wereld van soortgenoten. Zij worden alom gevreesd en ontzien.

Er is vrijwel geen terrein denkbaar waarover zij hun onderzoeken en controles niet kunnen uitstrekken. Hier toe zijn speciale onderzoeksmethoden en technieken ontwikkeld, die ten aanzien van ieder militair regelmatig worden toegepast. Men gaat hierbij zelfs zóver dat de streek van herkomst wordt geanalyseerd om een indicatie te verkrijgen inzake mogelijke voedingsbodems van ontevredenheid of ontrouw. De OKR heeft vrije toegang tot alle dossiers en beoordelingsrapporten van alle militairen van hoog tot laag.

Een belangrijke rol spelen de informanten, die in alle geledingen van de militaire Sovjet-maatschappij worden aangetroffen. Deze „verklikkers” worden niet extra betaald maar worden geacht vrijwillig te werken van uit hun „politiek bewustzijn”.

Het klinkt vreemd te vernemen, dat by. een generaal als verklikker zou kunnen optreden. Van de Sovjet-

burger en -militair wordt echter „Sovjet-patriotisme” geëist, wat tevens inhoudt dat hij — ook ongevraagd — de veiligheidsdiensten gegevens verschaft. Ook formeel is dit geregeld door de wettelijke bepaling dat men wettelijk aansprakelijk is bij het achterhouden van gegevens over anderen. Ook de meest banale zaken als dronkenschap, vechtpartijen, „kankeren” en „zich drukken” worden relevant geacht en moeten dus worden gemeld. Niet alleen dat deze informatie worden verwacht, de OKR lokt zelf incidenten uit en probeert om aan gegevens te komen. Om beoogde effecten te verkrijgen aarzelt men niet om van chantage, vervalsing, fotomontage e.d. gebruik te maken. Alle veiligheidsdiensten moeten samenwerken en verschaffen over en weer ge-

gevens wanneer een onderzoek zich tot de competentiesfeer van een andere instantie gaat uitstrekken.

Tijdens WO II bestonden er speciale veiligheidstroepen (NKVD-troepen) die o.m. opvanglijnen moesten bezetten en „kwalijke” opdrachten moesten uitvoeren, bv. het deporteren van de Kalmukken. Slechts in uiterste gevallen werden zij als reguliere gevechtstroepen ingezet. Ondanks hun naam zijn de contra-inlichtingenafdelingen altijd tegen hun eigen strijdkrachten gericht geweest en hun doel is nog steeds meer politiek dan militair. „OKR — State Security in the Soviet Armed Forces”, door Vyacheslav P. Atémiev, in „Military Review”, september 1963 J.J.M.A.

Psychologische voorbereiding in de Bundeswehr

Opleidingsprogramma

Het is van bijzonder veel belang voor de compagniescommandant dat hij weet welke methoden hem ten dienste staan bij de voorlichting. Deze zijn: *De troepen-voorlichting, onderverdeeld in algemene voorlichting, in een kort gesprek.*

Zoals bij ieder ander opleidingsaspect is het voor de CC noodzakelijk op duidelijke wijze en in eenvoudige taal zijn voorlichting te geven. Hij moet zich steeds ervan bewust zijn dat de troepenvoorlichting een essentieel deel van de gehele opleiding is, met behulp waarvan hij zijn soldaten kan vormen tot overtuigde verdedigers van de huidige bestaansorde. Hij bereikt hiermee tevens dat zijn mannen geestelijk worden gewapend tegen de door de vijand gebruikte middelen ter voering van de psychologische oorlogvoering.

Algemeen

In het psychologische voorbereidingsprogramma neemt de algemene voorlichting de grootste plaats in. De voorlichtingsonderwerpen en de daarvoor benodigde lessen zijn in een voorschrift vastgelegd en op 14 juni 1962 voor alle krijgsmachtdelen bindend voorgeschreven. Deze omvangrijke vernieuwing en uitbreiding was mogelijk geworden doordat de dienstplicht op 18 maanden werd gesteld. Dat men aan de psychologische voorbereiding grote waarde hecht, moge blijken uit het feit dat bij het leger de met 6 maanden verlengde opleidingstijd werd aangewend voor uitbreiding van de lessen voorlichting, verbindingsdienst en pionieren. Bij de opleiding (basis en voortgezet) zijn ongeveer 190 lessen uitgetrokken voor voorlichting en recht. Hiervan zijn rond 75 lessen uitgetrokken voor psychologische voorbereiding (algemene voorlichting).

De Inspecteur-Generaal van de Bundeswehr heeft de voorlichtingsonderwerpen vastgesteld. In zijn voorwoord in het voorschrift voorlichting merkt hij op: „Ik hecht veel waarde aan het feit dat de leerstof van de voorlichting bij alle onderdelen/eenheden en opleidingsinstituten van de Bundeswehr naar vorm en inhoud op éénzelfde wijze wordt onderwezen. Het is duidelijk dat deze leerstof eerst dan op de juiste wijze kan worden gehanteerd en nuttig effect sorteert als deze stof door de CCn volledig wordt beheerst. Hier ligt derhalve een

grote verantwoordelijkheid bij de officiers- en onderofficiersopleidingen. Het is mijn wens dat de betekenis en de waarde van de voorlichting als geestelijke basis voor de gevechtsbereidheid van de Bundeswehr door alle officieren wordt onderkend. Daarom is het hanteren van de leerstof van dit aspect der opleiding uiterst belangrijk.”

a. De algemene voorlichting

De leerstof voor de algemene voorlichting is verdeeld in drie grote groepen:

WAT WIJ VERDEDIGEN

De groep omvat eigenlijk de 4 grote sectoren van onze samenleving (staats-, rechts-, zakelijke en gemeenschaps-ordenen). Voorts worden onderwerpen behandeld m.b.t. geografie, geschiedenis, militaire traditie alsmede de plaats van de Bondsrepubliek in de volkeren van de vrije wereld.

WAT ONS BEDREIGT

Hierbij wordt een verduidelijking van de Sovjetstrategie en de communistische werkwijze ter voering van de psychologische oorlogvoering gegeven, met een behandeling van enkele voorbeelden van koude Sovjetagressie.

DE SOLDAAT IN HET BRANDPUNT VAN DE KOUDE EN WARME OORLOG

Aan de troep wordt getoond en uitéengezet wat hij van de psychologische oorlogvoering verwachten kan en hoe hij zich onder gevechtsumstandigheden onder deze geestelijke druk kan handhaven. Tevens wordt zijn houding tijdens krijgsgeschiedenis nader belicht.

b. De actuele voorlichting

De onderwerpen hiervoor zijn de volgende.

— Belangrijk dagelijks gebeuren, waarbij bekendmaking, uitleg en bespreking van belangrijke binnen- en buitenlandse politieke aangelegenheden.

— Herdenkingsdagen, in het bijzonder die m.b.t. de krijgsmacht.

— Folkloristische en plaatselijke activiteiten.

De aanwijzingen voor het geven van actuele voorlich-

ting zijn te vinden in het pamflet „Voorlichting voor de troep”, maandelijks in ruime mate beschikbaar. Hierin is ook opgenomen een hoofdstuk „Onderwerp van de maand”.

Een ander onderwerp voor bespreking tijdens de lessen actuele voorlichting is de Bundeswehrfilm „Het venster”. Bij elke filmkopie is een inhoudsopgave bijgevoegd met referentie aan de leerstof in de voorlichtingsbundels.

De moderne CC — en hij is pas modern als hij de techniek van de voorlichting beheerst — zal zich steeds zelf op de diverse vragen en problemen van onze tijd moeten bezinnen ter vorming van een oordeel. Hij mag nimmer vergeten dat, indien hij actuele voorlichting met zijn troep houdt, de wijze van uitvoering van de voorlichting bepalend is voor de opvatting van de „staatsburgers in uniform”. Een gezonde opvatting van de problemen destijds staat of valt met de wijze waarop de commandant zijn troep voorlicht.

c. De voorlichting in kort gesprek

— Deze voorlichtingsvorm is gericht op de vragen van de enkeling. Het is een gesprek omtrent bepaalde kwesties op allerlei gebied tussen meerdere en mindere en dient door de meerdere steeds te worden gestimuleerd.

— Het persoonlijk optreden van de commandant tegenover zijn ondergeschikten is beslissend voor het succes van de psychologische voorbereiding. In grotere eenheden zal de commandant het zwaartepunt van deze taak richten op de officieren en onderofficieren, waardoor dezen op hun beurt door hun voorbeeld en hun verklarende en opvoedende arbeid bijdragen aan een succesvolle psychologische voorbereiding.

— Deze informatieve, instruerende en opvoedende gesprekken in gevallen van twijfel en vragen op allerlei terrein en geestelijke druk en spanning in al zijn vormen is nu de voorlichting in kort gesprek.

— Ten behoeve van het geven van deze vorm van voorlichting wordt een aparte voorbeeldenmap samen-

gesteld. Hij bevat 65 voorbeelden met voorstellen ter oplossing voor vreedstijd, tijden van internationale spanningen en oorlogstijd. Ondanks het bestaan van deze voorbeeldenmap worden aan de fantasie, het psychologisch-tactisch inzicht en het „acteertalent” van de commandant vele mogelijkheden gelaten. Het gebruik van vlugschriften, brieven, bandopnamen en andere hulpmiddelen verhoogt de aantrekkelijkheid en de duidelijkheid van de les, en dient derhalve goed te worden voorbereid.

— De weg naar het doel zal lang zijn. Niet alleen omdat deze materie voor de doorsnee soldaat moeilijk is, maar ook omdat de staatsburgerlijke vorming van de rekruten veelal alles te wensen overlaat. De ervaringscijfers van een legerkorps over een onlangs gehouden enquête onder eindexaminandi toont het volgende aan.

— Op de vraag „Waarom zijn wij in dienst” werd geen bruikbaar antwoord gegeven.

— De tegenstellingen tussen Oost en West waren slechts vaag bekend.

— Over de „koude oorlog” heersten merkwaardige begrippen.

— Het begrip „dialectisch materialisme” was vrijwel onbekend.

— Omtrent het begrip „vrijheid” konden de meesten zich niets voorstellen.

— „Democratie” betekende voor velen heel weinig.

— Het probleem ontwikkelingspolitiek was voor de meesten volledig nieuw.

— De interesse voor voorlichting over de jongste geschiedenis was echter bij haast allen aanwezig.

Voor de CC geldt nog steeds onverminderd: doorslaggevend voor de vervulling van de taak aan de Bundeswehr gesteld, in alle verschikkingen van een moderne oorlog, is in eerste instantie de geest, het moreel. Daarna komen eerst bewapening en uitrusting.

„Die Psychologische Rüstung in der Ausbildungspraxis des Bundeswehr”, door W. Seiz, in „Wehrkunde”, november 1963
A.W.A.D.

De opleiding van onze soldaten

Bij de huidige stand van de wapentechnische ontwikkeling is er behoefte aan twee typen soldaten: de technische man, die d.m.v. een vrij lange en veelomvattende opleiding wordt gevormd tot een hoogwaardig specialist, en de vechtsoldaat waarvoor gezonde, met de natuur vertrouwde, moedige mannen nodig zijn. In de Duitse Bundeswehr vindt men het eerste type meer dan het tweede, een omstandigheid die in bijna alle hoog ontwikkelde landen waarneembaar is. Men kan dus stellen dat door moderne levensgewoonten verloren is gegaan, door training en opleiding dient te worden teruggewonnen.

Vanzelfsprekend kunnen onze rekruten niet meteen van de eerste dag van hun dienstdag af topprestaties gaan leveren, maar gedurende hun totale dienstdag moeten training en opleiding dusdanig worden opgevoerd dat de soldaten in staat zijn lichamelijke beproevingen en ontberingen te doorstaan.

Van af het begin van de opbouw van de Bundeswehr heeft zich in West-Duitsland hardnekkig de fabel weten te handhaven dat de soldaat met zachte handschoenen dient te worden aangepakt. Daarmee is ook te verklaren dat er tegen de „harde” opleiding in het algemeen veel bedenkingen zijn gerezen. Ondanks alle mogelijke voorlichting dienaangaande, vreesde men dat zich in de Bundeswehr een bepaalde stroming zou ontwikkelen, die in strijd zou zijn met de grondbeginselen van de „innere Führung” (leiderschap en zelfdiscipline) en met de staatsburgerlijke verantwoordelijkheid van onze soldaten. De richtlijnen voor de opleiding zijn immers het resultaat van diepgaande studies, waaraan ook de richtlijnen van de innere Führung ten grondslag liggen. De Bundeswehr wil met de beschikbare middelen en met inachtneming van de gegeven omstandigheden een maximale verdedigingskracht bereiken. Zij moet van een „staatsburger in uniform” meer kunnen verwachten en verlangen dan men tot dusver van de soldaat heeft

gedaan. De nieuwe soldaat dient derhalve staatsburgerlijk bewustzijn, sociaal besef, zelfdiscipline en onderscheidingsvermogen van zichzelf uit in de kazerne te brengen. De richtlijnen voor de opleiding in de Bundeswehr gaan van deze basiseisen uit. Hierin weerspiegelen zich de kenmerkende tekenen van onze tijd: het culturele niveau, het rechtsbewustzijn, de zakelijke stromingen, de bepaalde interessen, alsmede de technische ontwikkeling van onze jonge mensen. Hiertegenover staat de permanente bedreiging van de miljoenenlegers van het Sovjetblok met hun keiharde en doelmatig opgeleide strijders.

De NAVO-strijdkrachten worden hierdoor gedwongen reeds in vreedstijd een vaste en overtuigende gevechtsbereidheid aan te kweken. Op het moderne gevechtsveld is de enkele man veelal op zichzelf aangewezen en zelfs een zelfbewuste en gedisciplineerde soldaat kan in zo'n geval in het kader van de opdracht van zijn eenheid zelfstandig handelen. Het streven naar zelfstandigheid komt reeds tot uiting in de sterke mate van individualisme, kenmerkend voor onze tijd en voor onze soldaten. Het is zaak hen reeds van het begin af aan verantwoordelijke opdrachten te geven. Dit stimuleert de wil tot meewerken en kweekt zelfbewustheid aan.

Wie het individualisme in de militaire opleiding waarde toekent kan de drill als middel voor de instandhouding van de discipline niet erkennen. Het zou onzinnig zijn om de methodes van de 18e eeuw in een modern leger toe te passen. Destijds bereikte men met het „africhten” inderdaad een goed militair effect. Zonder deze drill zouden de legers uit de tijd van Frederik de Grote niet inzetbaar zijn geweest. Elke soldaat was

toen een goed functionerend radertje in een machine, die op een commando automatisch in beweging kon worden gezet. Toch moet ook tegenwoordig de bediening en de hantering van wapens en uitrusting veelvuldig worden beoefend, maar de bedoeling hiervan is om van de wapen- en gevechtsdril een gewoontehandeling te maken.

De wil en het inzicht van de soldaten om zich in buitennormale gevallen te kunnen handhaven kan alleen worden versterkt als gerechtigheid, goede voorzorg en persoonswaardering in de militaire opleiding tot uitdrukking worden gebracht. Deze erkenningen zijn niet door de Bundeswehr uitgevonden. Reeds Scharnhorst en Gneisenau waren zich hiervan bewust en deze feiten dienden dan ook als richtsnoer bij hun hervormingen. De hardheid van de opleiding is heden ten dage afgestemd op de noodzakelijke verplichtingen als soldaat. Deze hardheid wordt verdragen en begrepen mits niet het onmogelijke, het onnodige of zelfs het wederrechtelijke wordt verlangd. De Bundeswehr heeft tot primaire taak haar soldaten mentaal goed voor te bereiden op haar verdedigingstaak. Wat heden ten dage, voortkomend uit een opportunistisch standpunt, het iedereen zoveel mogelijk naar de zin te maken, aan geestelijke en lichamelijke opvoeding en training zou worden verzuimd, zou wel eens voor het gehele land noodlottig kunnen worden.

Zo gezien is het een gebiedende eis onze rekruten een harde opleiding te geven, teneinde hen voor hun verdedigingstaak in alle facetten van een moderne oorlog volledig geschikt te maken.

„Die Ausbildung des Soldaten”, door Kai-Uwe von Hassel, in „Wehrkunde”, december 1963 A.W.A.D.

Scheppend denken

Telkenmale wanneer een commandant of stafofficier met een probleem wordt geconfronteerd krijgt hij de gelegenheid tot het verrichten van scheppende arbeid. Een inzicht in de wijze waarop scheppende arbeid wordt verricht kan ertoe bijdragen dat de gave en vaardigheid hiertoe wordt ontwikkeld en verdiept.

Waarlijk scheppende arbeid vereist voortdurende oefening en herhaling, zelfkritiek en soms ook wanhoop wanneer het resultaat niet aan de verwachtingen blijkt te voldoen.

Omdat er een algemene vraag is naar, en een behoefte aan, scheppend denken, dient een commandant te weten hoe deze vaardigheid in zijn ondergeschikten kan worden ontwikkeld. De volgende overwegingen berusten niet op wiskundig bewezen stellingen, maar dat is ook nauwelijks te verwachten wanneer het gaat om zo'n ruim begrip als scheppend denken.

In het algemeen kunnen de volgende stadia worden onderscheiden.

Verzadiging — het grondig en uitputtend vertrouwd raken met alle aspecten van het probleem.

Overweging — het kauwen en herkauwen en het benaderen van het probleem van meer kanten.

Rijping — het laten „suddereren” van het vraagstuk door het onderbewustzijn te laten werken.

Verheldering — het zich plotseling voordoen van een nieuw idee.

Aanpassing — de nadere uitwerking van het idee en het controleren of het — ook bij nader inzien — een oplossing geeft voor het oorspronkelijke probleem.

Verzadiging

Een ieder met enige ervaring weet, dat goede oplossingen en geniale ideeën ons niet komen „aangewaaid”. Dikwijls lijkt dit wel zo, doch nadere beschouwing zal doen blijken dat aan „grootse vondsten” altijd veel en grondige arbeid is voorafgegaan.

Overweging

Kennis alleen leidt niet tot originele gedachten. De gegevens moeten worden gewikt, gewogen, verteerd en gedistilleerd voordat zij iets bruikbaar opleveren. Deze gedachtengang is de militair niet vreemd. Hij is vertrouwd met de zin en de vorm van de Beoordeling van de Toestand, die ons in staat stelt uit verschillende mogelijkheden de juiste te kiezen. Het bepalen van de juiste eigen wijze van optreden moet worden gevolgd door het bepalen van betrekkingen en kenmerkende patronen of tendensen. Het vergelijken van de voor- en

nadelen van bepaalde oplossingen vormt een belangrijk ingrediënt van het doelgericht scheppend denken.

Rijping

Naarmate wij ons meer in een probleem verdiepen, zullen zich meermalen gevallen voordoen waarbij wij denken de oplossing nu wel te hebben gevonden. Dit „Aha-Erlebnis” brengt ons in de verleiding het probleem als opgelost te beschouwen en het rijpingsproces nu verder maar over te slaan. Zo eenvoudig liggen de zaken echter niet. Ondanks grondige voorbereiding en studie moet men zich niet laten verleiden het „rijpingsproces” kort te sluiten. In dit stadium is het belangrijk het probleem eens „op een zacht pitje” te zetten en het enige tijd met rust te laten.

Verheldering

Terwijl wij de woelige brij van gedachten pro en contra tot rust hebben laten komen, zal onze geest veelal met de meest geschikte oplossing voor de dag komen. Wij hebben dan een oplossing die aan de zienswijze van anderen kan en moet worden getoetst.

Aanpassing

Tot nu toe heeft de ontwikkeling van de oplossing zich vrijwel geheel in de eigen geest afgespeeld. Zij zal nu nog de toets van de kille kritiek moeten doorstaan. Deze confrontatie met de vijandige buitenwacht zal vaak ertoe dwingen het idee te herzien en aan te passen, wil het ook voor anderen bruikbaar zijn. Uit dien

hoofde moeten wij ook aandacht besteden aan het ontwikkelen van de gaven om een gedachtengang — in woord of geschrift — juist weer te geven.

Scheppend denken is geen werk voor luien of tragen. Door luiheid, aarzeling en slordigheid zijn vele vruchtbare ideeën een ontijdige dood gestorven. De laatste stap — het naar voren brengen van het idee — is uitermate belangrijk. Een onhandige „verkoopstechniek” kan het effect van de meeste briljante ideeën teniet doen.

„Creativity — A pursuit of Excellence”, door Lt.-Col. J. T. Quick, U.S. Army, in „Military Review”, oktober 1963
J.J.M.A.

GEZINSKREDIET GELDENINGEN ZONDER BORG

Opgericht 1926

vanaf f 100,- tot f 2000,- naar draagkracht direct beschikbaar voor ambtenaren en werknemers in vaste dienst: Wettelijk geregelde voorw., geen looncessie.

Restantschuld vervalt bij overlijden. Lichte aflossing. Vlug, zakelijk, diskreet, desgewenst geheel schriftelijk.

N.V. NATIONALE VOLKSBANK
DEN HAAG, Riviervismarkt 4, Telefoon 63 95 86
AMSTERDAM (C.), Westeinde 10, Telefoon 23 72 71
ROTTERDAM, Mauritsweg 45, Telefoon 13 57 43

PARKER-KALON

Moderne

bevestigingsmiddelen

Wettig gedeponoord

Zelftappende plaatschroeven, snij-schroeven, slagschroeven, schroefnagels, ook in 18-8 stainless steel. Houtschroeven van roestvrij staal. Vleugelmoeren, duim-schroeven, lasbouten. Bouten en stelschroeven met inwendig-zeskant enz. enz.

N.V. HANDELMAATSCHAPPIJ DOUWES
Noordwal 3-5 - Den Haag - Tel. 18 50 42

VOOR MILITAIR PERSONEEL

Persoonlijke leningen

op zeer gunstige voorwaarden

- ☆ Rente ver beneden wettelijk tarief
- ☆ Kwijtschelding restant schuld bij overlijden

N.V. ONDERL. VOORZORG VAN 1894
Zonnehof 1, Amersfoort tel. (03490) 18449

Fa. A. van der Wijk & Zn.

AANNEMERS

LEEUWARDEN

EIJSSINGAstraat 36

TEL. (05100) 2 86 10

Dag en nacht
geopend

Telef. (03433) 3 4 1

AUTOWEG E 36
ARNHEM-UTRECHT

**MOTEL
MAARSBERGEN**